

LANDELIJKE OPLEIDINGSRAAD PSYCHOLOGISCHE BIG-BEROEPEN

Overzichtsdocument aanbevelingen consultatieronde (geïntegreerd)

Algemene inleiding

- Het programma Adaptieve Psychologische Vervolgopleidingen (APV) is een programma dat in opdracht van de Opleidingsraad wordt uitgevoerd en formeel onder de verantwoordelijkheid valt van de FGzPt. De programmaopzet en -structuur zijn zodanig dat de inhoud door de per onderwerp direct betrokkenen uit het veld wordt geleverd. Het programma levert uiteindelijk adviezen op die door de Opleidingsraad worden verwerkt tot een integraal voorstel aan VWS en het veld over de manier waarop de problemen die de aanleiding vormden voor de opzet van het programma APV, verbeterd kunnen worden. Vanuit het programma worden de voorgedragen voorstellen niet geïmplementeerd, aangezien dat aan de verantwoordelijke partijen of de overheid is.
- Het programma APV adviseert binnen de reikwijdte/kaders van het programma. Dit betekent dat het programma APV zich beperkt tot de psychologische BIG opleidingen: De orthopedagogische opleidingen en de opleiding tot orthopedagoog-generalist vallen daar niet onder. Vanzelfsprekend is er wel de notie dat e.e.a. nauw met elkaar is verbonden en dat voor zover dat mogelijk is uit effectiviteit- en doelmatigheidsoverwegingen, rekening gehouden wordt met 'externe werking'.
- Verder vormen de bestaande wet- en regelgeving met betrekking tot de beroepen belangrijke kaders. Inmiddels zijn diverse visies ontwikkeld of in ontwikkeling bij andere commissies, die uiteindelijk het opleiden zullen raken als die visies worden geïmplementeerd, zoals de ontwikkeling van een visie op de beroepenstructuur en de Wet BIG. Hoewel geregeld overlegd wordt met de opstellers van deze visies, is vanwege de onzekerheden ten aanzien van implementatie bij APV steeds uitgegaan van de situatie zoals die nu formeel is. Dit is afgestemd met het ministerie van VWS. Pas als duidelijk is dat de voorgestelde wijzigingen geïmplementeerd zullen worden, kan het programma die visies als uitgangspunt nemen.

Zowel tijdens het eerste deel van het programma als in de consultatieronde blijken randvoorwaarden of problemen gesignaleerd te worden, die weliswaar het programma APV raken of zelfs de haalbaarheid van de voorstellen beïnvloeden, maar die niet raken aan 'het opleiden' en waar het programma APV noch de Opleidingsraad 'over gaan'. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de ramingen van het benodigde aantal beschikte opleidingsplaatsen (Capaciteitsorgaan), de financiële of administratieve kaders (zoals de hoogte van de beschikbaarheidsbijdragen (de NZa)) en wie wat doet of mag doen in de beroepspraktijk of taakdifferentiatie/herschikking (de zorgaanbieders en beroepsverenigingen en evt. wet- en regelgevers). Dergelijke punten zijn in de meeste gevallen als 'nevenadvies' of randvoorwaarde genoemd in de adviezen omdat deze zeker van invloed kunnen zijn op de opleiding in de toekomst.

LANDELIJKE OPLEIDINGSRAAD PSYCHOLOGISCHE BIG-BEROEPEN

Door het ministerie van VWS is het programma opgesplitst in twee fasen. Dit heeft te maken met de beschikking van de programmasubsidie en de datum van oplevering van twee concrete adviezen. De twee adviezen, namelijk het advies "Alternatief voor de subsidieregeling voor opleidingsplekken in de Jeugd-GGZ" met als bijlage de adviesnotitie Visie & Infrastructuur "Naar een adaptieve infrastructuur voor optimale kwaliteit van de opleidingen" en de deelnotitie "Model Logistieke Aansluiting", zijn samen met een algemene tussenrapportage door het programma APV aan de Opleidingsraad opgeleverd. De Opleidingsraad heeft op basis van die documenten besloten tot het opstellen van de hoofdnotitie "Samen navigeren naar adaptieve psychologische vervolgoopleidingen: voor een leven lang bekwaam", die op grond van de besluitvormingsprocedures van de FGZPt ter consultatie is voorgelegd, met verwijzing naar de achterliggende APV-stukken, uiteraard met dank aan de inbreng en inzet van de verschillende betrokkenen en partijen in het veld gedurende het eerste deel van het programma.

Binnen het programma zijn vele partijen betrokken geweest die hun visie gaandeweg hebben gevormd en gegeven. Die visies zijn meegewogen in de adviesontwikkeling. Bij een aantal punten die niet meegewogen konden worden, maar die wel van belang zijn bij de verdere uitwerking of implementatie van de adviezen, zijn deze in de overwegingen of als aandachtspunten, randvoorwaarden of in Q&A's aan de orde gekomen. In de consultatieronde is een aantal hiervan opnieuw onder de aandacht gebracht. Ondanks dat dit veelal punten bleken te zijn die al zijn meegewogen waren bij de totstandkoming van het advies, geeft dit wel het belang van deze punten voor de betreffende partijen aan. Die punten worden als zodanig in het vervolg van het programma onder de aandacht gebracht.

Opmerkingen ten aanzien van het proces

In het eerste deel van het programma APV waren circa negentig personen op voordracht van de representerende organisaties uit het veld betrokken. Daarnaast zijn er tussentijds vele advies- en consultatievormen geweest. Tijdens dit proces, maar soms ook in de consultatieronde, werd desondanks gesteld dat partijen zich niet of onvoldoende gehoord hebben gevoeld. Het is van belang hierbij het volgende op te merken:

- Er is, vanwege het grote aantal partijen, deels naast elkaar, in het veld, voor gekozen zoveel mogelijk te werken met organisaties die dan optraden namens of vanuit het perspectief van dat stuk van het veld, dus van vergelijkbaar gepositioneerde organisaties. Zou iedereen zelf vertegenwoordigd moeten zijn, dan zou een werkgroep uit tientallen leden hebben moeten bestaan. De kern is dat het perspectief van dat veld of de rol in het veld werd ingebracht, zoals bijvoorbeeld het perspectief van de werkgever, het perspectief van de hoofdopleider, het perspectief van de beroepsverenigingen etc. Het was aan de representanten om tussentijds geregeld af te stemmen. Waar mogelijk is dit gefaciliteerd vanuit het programma. Het onderscheid tussen betrokken worden, gehoord voelen en het standpunt gehonoreerd zien is belangrijk. Ingebrachte visies, argumenten, belangen zijn waar passend in de reikwijdte van

LANDELIJKE OPLEIDINGSRAAD PSYCHOLOGISCHE BIG-BEROEPEN

het programma meegewogen. Gelet op de afwijkende en soms tegengestelde visies kan het zijn dat een visie niet of niet volledig is overgenomen. In een aantal reacties op de consultatieronde zijn oorspronkelijke standpunten herhaald. Die standpunten waren bekend, maar zijn bij de totstandkoming van het advies niet (volledig) overgenomen. Dit kan niet anders. Er zijn met voortdurend het grotere, maatschappelijke landelijke belang voor ogen, (af-)wegingen gemaakt waar zoveel mogelijk draagvlak voor is.

- Voor een aantal bijzondere onderwerpen is externe expertise ingezet, bijvoorbeeld bij de uitvoering van verschillende onderzoeken. In een aantal reacties op de consultatie wordt de aanpak of de kwaliteit van de externe onderzoeken of uitvoerders hiervan betwist. Vanuit het programma APV is steeds zorgvuldig gekeken naar wie die onderzoeken het beste zouden kunnen doen, op basis van criteria van onafhankelijkheid, kwaliteit, effectiviteit en doelmatigheid. De uitvoering is begeleid door deskundigen. Hiermee is die kwaliteit, waaronder de methode, zo goed als mogelijk geborgd.

Opmerkingen ten aanzien van het tijdsplan

Het programma APV heeft een looptijd van in totaal vier jaar t/m 2023. Het hele traject en alle doelstellingen zullen niet binnen die termijn afgerond zijn, bijvoorbeeld omdat eventuele uit te voeren pilots de nodige doorlooptijd hebben. In het programma is daarom een prioritering aangebracht en zijn tussenresultaten geformuleerd die passen bij de opdracht van het programma APV.

Duiding van de aanbevelingen

De genoemde visies, opmerkingen, aanbevelingen en argumenten, die in de consultatieronde zijn gegeven, zijn hieronder samengevat en gebaseerd op bovenstaande voorzien van duiding hoe hiermee wordt omgegaan voor het vervolg. In totaal zijn er vijf globale reacties:

- (1A.) Het onderwerp valt buiten de scope van APV: de bevoegdheid om hierover te adviseren of besluiten ligt elders (het onderwerp moet dus aan een andere tafel geadresseerd worden);
- (1B) Het onderwerp valt buiten de scope van APV: dit is een keuze geweest bij de bepaling van de opdracht aan APV;
- (2) De reikwijdte van de opmerking/aanbeveling is bekend en ook al opgenomen in de adviezen, als aandachtspunt, overweging, keuze of in de Vragen en Antwoorden ('Q&A's'); het feit dat het in de consultatieronde nog eens wordt benoemd, benadrukt wel de relevantie van het punt voor sommigen en wordt dan ook als zodanig meegegeven aan het vervolg van het programma APV;
- (3) Het onderwerp is een nieuw argument of gezichtspunt. Of dit in de reikwijdte van het programma APV valt, zal bekeken worden; zo ja, dan wordt dat meegegeven aan het vervolg van het programma APV.

LANDELIJKE OPLEIDINGSRAAD PSYCHOLOGISCHE BIG-BEROEPEN

- (4) De reactie betreft een nieuw gezichtspunt, of het onderwerp is onjuist, onvoldoende, kennelijk onduidelijk of onzuiver beschreven. Dit wordt meegegeven aan het vervolg van het programma APV.

Algemene opmerkingen en of aanbevelingen

A. Master Orthopedagogen en OG-generalist

Er is veel gezegd over de betrokkenheid en de rol van de masterorthopedagogen en de instroom van andere dan psychologiemasters (zoals orthopedagogie- en researchmasters).

In overleg met de direct betrokken partijen was de opdracht aan APV zich te beperken tot de psychologische vervolgopleidingen. Alleen met betrekking tot het onderdeel jeugd e.a. sectoren is de rol van de orthopedagogen expliciet betrokken, zoals bijvoorbeeld ook in het door NIVEL uitgevoerde onderzoek.

De Opleidingsraad heeft goede notie genomen van de gemaakte opmerkingen. In overleg met de direct betrokkenen zal opnieuw bezien worden of en zo ja hoe tegemoet gekomen kan worden aan de wensen ten aanzien van het betrekken van de orthopedagogen in het programma APV.

In het vervolg van het programma zal blijvend aandacht zijn voor de ervaringen met selectieve klinische masters en andere instrumenten wat betreft de selectieprocedure.

B. NIVEL en SiRM onderzoeken

Er zijn enkele kritische opmerkingen gemaakt ten aanzien van de wetenschappelijkheid van de externe onderzoeken. Deze herkent de Opleidingsraad niet. Het programma APV heeft na uitgebreid onderzoek gekozen voor zeer gerenommeerde organisaties, die de opdrachten hebben uitgevoerd met ondersteuning door een begeleidingscommissie waarin hoogleraren en andere experts uit het veld zitting hadden.

Er zijn enkele vragen over de berekeningen. Een goede raming van benodigde en financierbare GZ-psychologen is cruciaal, maar is aan het Capaciteitsorgaan, dat hierbij gevoed wordt door de veldpartijen. De financiële repercussies van de invoering van een logistiek en een geïntegreerd model is een aandachtspunt, dat deels al is onderzocht en in het vervolg van het programma nader onderzocht zal worden (2).

C. Buiten de scope van APV:

Zoals in de inleiding gesteld, zijn in de consultatieronde een groot aantal aanbevelingen gegeven waar noch APV noch de Opleidingsraad over gaat, zoals o.a. het uitbreiden van het aantal opleidingsplekken, extra financiën of functie- en taakdifferentiatie. (1A):

LANDELIJKE OPLEIDINGSRAAD PSYCHOLOGISCHE BIG-BEROEPEN

- Ramingen/volume/aantal opleidingsplaatsen
Er zijn vele opmerkingen gemaakt, ook al tijdens het eerste deel van het programma, over de ramingen van het benodigde aantal opleidingsplaatsen, problemen inzake beschikbaarheidsbijdragen, niet-ingevulde plaatsen etc. De ontwikkeling van ramingen is aan het Capaciteitsorgaan, waar de veldpartijen een rol in hebben en de hoogte van de beschikbaarheidsbijdragen en de regelgeving daaromtrent zijn een verantwoordelijkheid van het ministerie van VWS en de NZa.
Wel zijn opmerkingen hierover in de randvoorwaardelijke sfeer opgenomen in de adviezen.
- Financiële voorwaarde
Vanuit het programma APV zijn er bij diverse onderwerpen randvoorwaarden van onder meer financiële aard gesteld. Behalve over de financiering van het vervolg van het programma APV, gaat de verdere ontwikkeling na het programma APV, in verder onderzoek of implementatie, projectkosten e.d. ook financiële middelen vragen. In de tussenstand-adviezen zijn hier wel opmerkingen over opgenomen.
- Functie- en taakdifferentiatie
Dat de functie- en taakdifferentiatie in de context van bepaalde voorstellen aandacht behoeft, is genoemd in de voorstellen. APV noch Opleidingsraad gaan hier over: dit is primair aan de beroepsverenigingen en de zorgaanbieders/werkgevers.

D. In het algemeen: inhoudelijke opmerkingen:

In de consultatieronde zijn veel inhoudelijke aanbevelingen gegeven ten aanzien van de inhoud en de wijze van opleiden. Deze aanbevelingen worden meegegeven aan de vervolgorrganisatie als input voor de verdere ontwikkeling van de voorstellen. Indien de aanbevelingen onduidelijk zijn, zal in het vervolg van het programma contact worden opgenomen met de partij die de aanbevelingen heeft gedaan.

Aansluiting Master-GZ:

E. Aansluiting Master-Gz: modellen directe Aansluiting

In de hoofdnootie worden twee modellen beschreven: de logistieke aansluiting (4+2 model) en de geïntegreerde aansluiting (3+3 model). Tussen de geconsulteerde partijen ziet de Opleidingsraad voor- en tegenstanders van beide modellen. Beide modellen zullen nog nader onderzocht worden in het vervolg van het programma, voordat er op basis van de verwachte impact op langere termijn in kosten en baten een conclusie ten aanzien van de meest gewenste en kansrijke oplossing als duurzame oplossing kan worden getrokken. De financiële consequenties en mogelijkheden, zoals de declareerbaarheid van opleidingen zijn vanzelfsprekend van invloed op de haalbaarheid van de oplossingsrichtingen. Dit is in de voorstellen benoemd en blijft een aandachtspunt in de verdere

LANDELIJKE OPLEIDINGSRAAD PSYCHOLOGISCHE BIG-BEROEPEN

adviesontwikkeling. De daadwerkelijk besluitvorming hierover is aan andere tafels. (2)

In de visieontwikkeling wordt de uitvoeringsorganisatie van Master-Gz en GZ-opleiding, ingebed in de universitaire organisatie, meegenomen. (2)

Ten aanzien van de visie op de 'directheid' van de directe Aansluiting

In enkele consultatiereacties worden alternatieven benoemd met een langere tussenruimte, waar de opleidingen eerst werkervaring opdoen en waarin tijd is voor werkbegeleiding, leertherapie, supervisie en intervisie. De argumenten voor een langere tussenruimte zijn van het begin af bekend en meegewogen. Het uitgangspunt was echter een directe aansluiting en zorgverlening door goed opgeleide professionals, of mensen onder supervisie in opleiding. In dit verband is ook gepleit voor voldoende ruimte voor zij-instromers. In de hoofdnotitie staat beschreven dat er een zekere ruimte moet bestaan voor uitzonderingsituaties, tweede kansers en zij-instromers. Dit zal in het vervolg van het programma aan bod komen. (2)

Door een aantal partijen wordt benadrukt dat de regie niet uitsluitend bij de universiteiten moet komen te liggen in het toekomstige model, aangezien praktijkopleidingen ook een belangrijke rol spelen. Voorkomen moet worden dat de GZ-opleiding veel minder een praktijkgerichte opleiding wordt. Het karakter als duale opleiding staat niet ter discussie, maar is steeds het uitgangspunt geweest. Een goede afstemming in de rollen en verantwoordelijkheden tijdens het gehele opleidingstraject is essentieel en een belangrijk aandachtspunt in de verdere ontwikkeling van de directe aansluiting master-GZ, de selectie en de governance. (2)

Ten aanzien van de visie op de doorlopende leerlijnen

Benoemd is dat in de visie op de doorlopende leerlijnen het hele traject tot en met bij- en nascholing en levenslang leren betrokken moet worden. Dit is in het eerste deel van het programma besproken en meegewogen in de werkgroepen, waarbij veel vertegenwoordigers in het proces betrokken zijn geweest. In het vervolg van het programma APV worden de benoemde alternatieven meegenomen als aandachtspunten. Waar mogelijk worden lopende initiatieven en proeftuinen betrokken. (2)

F. Selectieprocedure

De gedane aanbevelingen betreffende de selectieprocedure zijn deels al in de adviesontwikkeling besproken, maar zullen ook meegegeven worden als aandachtspunten voor verdere uitwerking binnen het vervolg van het programma. (2)

LANDELIJKE OPLEIDINGSRAAD PSYCHOLOGISCHE BIG-BEROEPEN

G. EVC

Over de EVC's zijn veel aanbevelingen ontvangen. De EVC-werkgroep is gecontinueerd, met betrokkenheid van de direct bij de EVC-uitvoering betrokken partijen, en beoogt vóór de zomer van 2022 resultaten op te leveren waar het veld mee verder kan. Veel van de gemaakte opmerkingen, suggesties en aanbevelingen zijn genoemd in de adviezen of al mee gewogen. Ook de bekostiging van het verdere EVC-traject is een aandachtspunt dat wordt meegenomen in de adviesontwikkeling. Diverse aanbevelingen en visies ten aanzien van de EVC-scenario's worden meegenomen naar het vervolg van het programma. (1A) (2).

Visie & Infrastructuur

H. Samenwerkingsverbanden, werkgeverschap, SPOO

Het opleiden in samenwerkingsverbanden wordt voor het overgrote deel van de partijen gesteund; enkele partijen zijn in meer of mindere mate tegen iedere verandering van de infrastructuur, anderen vinden het juist nog te beperkt qua verandering. Dit was bekend en is meegewogen. Voor het centralere werkgeverschap geldt dit analoog. Hierbij zij opgemerkt dat in de adviezen is weergegeven dat er nog geen definitief voorstel is over welke vorm van centraler werkgeverschap de voorkeur zou moeten verdienen en of dit overal precies hetzelfde zou moeten zijn. (2)

De goede inrichting van de praktijkopleiding, voldoende adequaat geschoolde praktijkopleiders en supervisors van psychologen in opleiding zijn aandachtspunten die (ook vanuit DO&I) in het eerste deel van het programma zijn genoemd en die in het vervolg van het programma verder uitgewerkt worden, voor zover deze binnen de scope vallen van het programma APV. De noodzaak van breed opleiden als behoefte in het werkveld wordt benadrukt. Geregeld is benoemd dat er meer zichtbare aandacht moet zijn voor de andere sectoren dan de GGZ, in het bijzonder de sectoren jeugd, ouderenzorg en gehandicaptenzorg. Deze sectoren zijn zeker goed in beeld (juist ook ten aanzien van het 'breed opleiden'), maar voor het vervolg van het programma moet dit dus explicieter benoemd worden en meegenomen worden in de adviesontwikkeling. (2)

Aanbevolen wordt om gebruik te maken van proeftuinen bij de ontwikkeling van regionale samenwerkingsverbanden; dit is zeker voorzien en ook genoemd. (2)

De overige genoemde aandachtspunten worden meegegeven aan het vervolg van het programma APV, waarbij gekeken zal worden naar de gewenste kaders en behoefte ten opzichte van het huidige model. (2) (4)

LANDELIJKE OPLEIDINGSRAAD PSYCHOLOGISCHE BIG-BEROEPEN

Didactische ontwikkelingen & Instrumenten:

I. Competentieprofielen

Enkele opmerkingen zijn gemaakt over de voorstellen ten aanzien van de competentieprofielen die in het kader van de huidige opleidingen al gebruikt worden. Uit reacties van de beroepsverenigingen komt naar voren dat competentieprofielen moeten volgen uit de beroepsprofielen en deskundigheidsgebieden die door deze verenigingen worden vastgesteld. De competentieprofielen voor de Gezondheidszorgpsycholoog zijn binnen het kader van het programma APV voor de opleidingen vooral in structuur aangepast conform die van de klinisch psycholoog, zodat de competentieprofielen op dezelfde manier gestructureerd worden. (1A) (2) (4).

Ook zijn opmerkingen geplaatst over posities van diverse betrokkene in het opleiden, de financierbaarheid van veranderingen, zoals nadere eisen die aan opleiders worden gesteld. Deze aandachtspunten zijn in beeld, maar worden nog eens meegegeven aan de vervolgorganisatie. (2)

Landelijke Opleidingsraad Psychologische BIG-beroepen
t.a.v. prof. dr. M. Schoorl, voorzitter
p/a FGzPt
Postbus 2713
3500 GS Utrecht

In navolging van artikel 7 van het huishoudelijk reglement van de FGzPt heeft het bestuur zich beperkt tot aanbevelingen ten aanzien van het proces en de mogelijke (afbreuk)risico's naar en in de tweede fase van het programma Adaptieve Psychologische Vervolgopleidingen (APV).

verzonden per e-mail via opleidingsraad@fgzpt.nl

Onderwerp: Aanbevelingen voorgenomen advies 'Samen navigeren naar adaptieve psychologische vervolgoepleidingen: voor een leven lang bekwaam'

Utrecht, 19 oktober 2021

Geachte mevrouw Schoorl, beste Maartje,

Op 21 september jl. ontving het bestuur van u bericht dat het voorgenomen advies van de Landelijke Opleidingsraad Psychologische BIG-beroepen (Opleidingsraad) '*Samen navigeren naar adaptieve psychologische vervolgoepleidingen: voor een leven lang bekwaam*' in consultatie is gebracht. Het bestuur maakt graag van de gelegenheid gebruik om aanbevelingen te geven. In navolging van artikel 7 van het huishoudelijk reglement van de FGzPt beperkt het bestuur zich daarbij tot aanbevelingen ten aanzien van het proces en de mogelijke (afbreuk)risico's naar en in de tweede fase van het programma Adaptieve Psychologische Vervolgopleidingen (APV).

Het bestuur wil u echter eerst complimenteren met het voorliggende resultaat. De opzet van het programma APV was ambitieus. In kort tijdsbestek zijn een groot aantal complexe dossiers opgepakt en ondanks de veelheid van belanghebbende partijen, de veelal tegengestelde belangen en de onbekendheid van het veld met dergelijke omvangrijke projecten is het programma erin geslaagd om te komen tot onderling samenhangende toekomstvisies waarvoor veelal veel draagvlak bestaat. Dat is een enorme verdienste.

Hoewel het advies veelal op veel draagvlak kan rekenen, is niet op alle onderdelen consensus bereikt. Ook is er op bepaalde onderdelen kritiek op het proces en de mate waarin visies meegewogen zijn. Dat is vanuit dat perspectief en de belangen van betrokkenen goed te begrijpen. Ondanks dat is naar oordeel van het bestuur gelet op het complexe netwerk van partijen en belangen rondom de opleidingen het best haalbare resultaat bereikt. Dat in dat proces latente tegenstellingen aan het licht gekomen zijn is een goede zaak. Dat biedt immers de mogelijkheid om met elkaar te onderzoeken of en zo ja, op welke manier daar in de verdere uitwerking rekening mee gehouden kan worden. Het programma APV zet grote stappen naar een verdere professionalisering van de BIG-opleidingen en heeft daardoor de mogelijkheid in zich om de verschillende belanghebbenden in het veld te verbinden. Dat vereist continue aandacht voor de borging van draagvlak en de mate waarin partijen aangehaakt blijven.

In de tweede fase van het programma zullen de adviezen nader uitgewerkt en geconcretiseerd worden. Voor sommige belanghebbenden zullen de consequenties van bepaalde denkrichtingen dan ook duidelijker worden. Te verwachten valt dat de weerstand op onderdelen dan zal toenemen. Voor het welslagen van het programma is het van belang dat dit niet uit het oog wordt verloren en dat er

voortdurend blijft worden ingezet op het organiseren van draagvlak zodat ook in de uitwerking de voorgestelde toekomstvisies leidend zullen blijven.

Ten aanzien van het proces beveelt het bestuur u dan ook aan om deze consultatieronde echt te gebruiken om te toetsen op de mate van draagvlak voor de denkrichtingen en uitwerking daarvan en om de signalen uit het veld serieus te blijven adresseren. In deze consultatieronde is vooral van belang of partijen in de consultatie een perspectief inbrengen dat afwijkt van de inbreng van de afgevaardigde in de Taskforce of projectgroep waarop de mate van draagvlak voor gedane voorstellen voor een belangrijk deel is gebaseerd. Mocht daarvan sprake zijn, dan beveelt het bestuur u aan om daar in de aanbiedingsbrief melding van te maken en daarnaast met de betreffende partij het gesprek aan te gaan om te achterhalen hoe dat komt en hoe dat in het vervolg kan worden voorkomen.

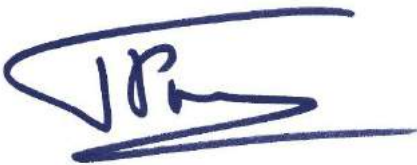
Ten tweede adviseert het bestuur u om bij de uitwerking in fase 2 ook richting te geven aan de wijze waarop de adviezen na afronding van het programma APV geïmplementeerd kunnen worden en welke partijen daarin een formele verantwoordelijkheid hebben. Dat geldt ook voor de betrokkenheid en verantwoordelijkheid van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

Ten derde adviseert het bestuur u om bij de opzet van de tweede fase meer tijd in te ruimen voor de uitvoering van de projecten, zodat er meer ruimte ontstaat om draagvlak te borgen. Ook in de tweede fase van het programma blijft het namelijk van belang om de verschillende belanghebbende partijen goed betrokken te laten blijven.

Tot slot is het bij de verdere uitvoering van belang om goed rekening te houden met de formele taakverdeling en de rollen die de programmacommissies en werkgroepen en de Opleidingsraad in het programma innemen. Vermeden moet worden dat een onbedoelde vermenging van rollen de goede procesgang in de weg staat. Vooraf moet duidelijk zijn wie waarvoor in het programma verantwoordelijk is opdat die rollen bij de uitvoering duidelijk gescheiden blijven.

Wij hopen u dat u als Opleidingsraad deze aanbevelingen ter harte neemt en wensen u veel succes bij de uitvoering van de tweede fase van het programma.

Hoogachtend,
het bestuur van de FGzPt

drs. A.T. (Tonnie) Prinsen-Reinders,
voorzitter

Utrecht, 20 oktober 2021

Betreft: Reactie NIP, NVGzP en NVP in consultatiefase advies APV

Geachte mevrouw Dekker,

Graag maken het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP), de Nederlandse Vereniging voor Gezondheidszorgpsychologie en haar specialismen (NVGzP) en de Nederlandse Vereniging voor Psychotherapie (NVP) gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de hoofdnotitie “Samen navigeren naar adaptieve psychologische vervolgoopleidingen: Voor een leven lang bekwaam” en de achterliggende stukken van het programma APV. Wij hebben met veel interesse en waardering kennis genomen van alle adviezen. Dankzij de betrokken partijen zijn er grote stappen gezet richting meer adaptieve psychologische vervolgoopleidingen, noodzakelijk om tegemoet te komen aan uitdagingen in het huidige, brede zorgveld. Ook wij hebben veel tijd en energie gestoken in de totstandkoming van deze adviezen. In deze brief stellen wij verbeterpunten voor op zowel procesmatig als inhoudelijk vlak. Daarbij gaan we specifiek in op de adviezen met betrekking tot aansluiting master-GZ, EVC, de competentieprofielen, leertherapie en supervisie.

Reactie specifiek onderdeel Taskforce aansluiting Master-GZ

Wij staan achter het streven naar een directe aansluiting tussen de masteropleiding psychologie en de beroepsopleiding tot GZ-psycholoog. We zijn positief over de logistieke aansluiting op korte termijn en zien zeker perspectief voor het geïntegreerde model. Wij denken dat de directe aansluiting een bijdrage levert aan het gezamenlijk streven deskundige en bekwame psychologen op te leiden voor het brede zorg- en jeugdveld, zoals gesteld in het advies psychologische beroepenstructuur.

De eventuele invoering van een selectieve master en de aansluitende GZ-opleiding kan pas plaatsvinden indien wordt voldaan aan twee voorwaarden:

- 1) De structuur en inhoud van de opleiding richt zich op de ‘brede ggz’ binnen alle sectoren van de gezondheidszorg. Dat betekent dat naast de ggz-sector (waar nu met name het curriculum op afgestemd is), het curriculum en de structuur van de opleidingen ook dienen te zijn afgestemd op andere relevante sectoren, waar BIG-geregistreerde (op andere post-master opgeleide) psychologen (zullen gaan) werken. Alleen op deze manier leiden we beginnende professionals op die generieke competenties hebben ontwikkeld, die toepasbaar zijn in alle relevante sectoren.
- 2) Er is voldoende adequate opleidingscapaciteit in alle sectoren aanwezig. Onwenselijk vinden we de invoering van een selectieve master als deze alleen gericht is op de ggz en aanpalende sectoren. Naast dat er voldoende GZ-opleidingsplaatsen nodig zijn over de volle breedte van het (jeugd)veld, dient deze master ook op te leiden tot andere postmastertrajecten.

Voor het slagen van dit omvangrijke traject is het essentieel dat vanaf het begin alle relevante actoren (dus ook universiteiten, het ministerie van OCW, capaciteitsorgaan, stichting TOP opleidingsplaatsen, NZa en relevante koepels, branche- en beroepsverenigingen) in de volle breedte betrokken zijn. Alleen met voldoende draagvlak, gezamenlijke inspanning en aanpassing van relevante wet- en regelgeving is het mogelijk om dergelijke grote wijzigingen door te voeren. Wij benadrukken het belang van een goede infrastructuur en governance voor dit omvangrijke project.

Algemene reactie EVC-advies

Wij vinden dat het voorliggende advies onvoldoende antwoord biedt op het tekort aan GZ-psychologen. Ons inziens is het niet duidelijk of het voorgestelde EVC-traject en de directe aansluiting afdoende bijdrage gaan leveren aan de snelle(re) inzet van meer GZ-psychologen. Zo wordt de toename van het aantal werkzame GZ-professionals als gevolg van het EVC-programma overschat. De noodzaak voor een snelle invoering van een geslaagd EVC-programma volgt onder meer uit de uitbreiding de komende jaren van de behoefte aan post-master opgeleide psychologen op de domeinen buiten de ggz (jeugdzorg, ouderenzorg, revalidatie, gehandicaptenzorg) met de bijbehorende toegenomen behoefte aan kennis op het terrein van preventie, triage en consultatie. Een passende, evenredige verdeling van de EVC-plekken binnen eerdergenoemde sectoren is hiervoor evident.

Het APV-advies onderschrijven we voor zover het congruent is en leidt tot het gewenste eindplaatje beschreven in het advies psychologische beroepenstructuur, met de GZ-psycholoog-generalist als uitgangspunt voor de psychologische beroepsuitoefening in de (brede) gezondheidszorg in de toekomst. Wij zullen daarom blijven pleiten voor een passende uitbreiding van het aantal opleidingsplaatsen (en het continueren van het EVC-programma) totdat er zowel een nieuwe beroepenstructuur is als ook een evenwicht is ontstaan tussen de zorgvraag en het zorgaanbod door GZ-psychologen in alle sectoren.

Selectie en toetsing

Uiteraard zien wij het belang van eenduidige selectie en toetsing voor een eventuele selectieve master, maar wij roepen uitdrukkelijk op ook sociale competenties mee te nemen in de selectiecriteria. Bij psychologen gaat het niet alleen om de theoretische, maar ook om de praktische en emotionele vaardigheden. In de toekomst zal 'shared decision making' steeds gangbaarder worden, waardoor juist sociale competenties belangrijker zullen zijn. Zo zouden de cijfers voor de stages een rol kunnen spelen bij de selectie, zodat ook het werkveld wordt betrokken bij het oordeel over de competenties van de student.

Voorstellen wijziging EVC-advies

Het doel van een EVC-programma is dat masterpsychologen kunnen aantonen dat ze reeds over (deels) de competenties beschikken die passen bij een afgeronde GZ-opleiding en daarmee (gedeeltelijke) vrijstelling krijgen van de GZ-opleiding. Volgens ons voldoet een correct EVC-programma aan drie vereisten:

- 1) Competenties worden getoetst middels een assessment. De beoordeling in hoeverre een masterpsycholoog beschikt over de noodzakelijke competenties die horen bij de eindtermen van de GZ-opleiding, dient plaats te vinden in het assessment en op grond van alle instrumenten die daarbij behulpzaam kunnen zijn. Een eventuele limiet in tijd voor de aangeleverde stukken en de werkervaring dient men te onderbouwen.
- 2) Het EVC-programma dient door te lopen totdat er een passend aantal GZ-psychologen is. Zolang masterpsychologen (gedeeltelijk) voldoen aan de vereisten van de eindtermen van de GZ-opleiding zou dat tot een (gedeeltelijke) vrijstelling moeten leiden, gedurende de looptijd van het EVC-programma.
- 3) Het EVC-programma mag niet ten koste gaan van reguliere plekken, anders komen er niet méér GZ-psychologen beschikbaar voor de (gezondheids-)zorg en het jeugddomein.

Reactie op scenario 1 – Geen aanvullende vereisten

Wij ondersteunen het advies om de Kinder- en Jeugdpsychologen NIP¹ (K&J) vrijstelling te geven voor de GZ-opleiding. Gezien de gelijkwaardigheid van de eindtermen van de K&J opleiding aan die van de GZ-opleiding, zijn aanvullende vereisten daarvoor onwenselijk en onnodig. Wij verzoeken daarom om de tabel op pagina 13 van de hoofdnotitie in overeenstemming te brengen met figuur 1 op pagina 35 van het advies EVC.

Reactie op scenario 2 en 3 – Assessment zonder toegangseisen

Wij kunnen ons niet vinden in het advies om voorafgaand aan het assessment aanvullende eisen te stellen aan het indienen van de aanvraag voor scenario 2 en 3. Deze eisen belemmeren onder andere masterpsychologen die langer dan vijf jaar geleden dergelijke competenties hebben vergaard of die werkzaam zijn buiten de ggz, om in aanmerking te komen. De eis van registratie bij de VGCT of NVRG moet niet noodzakelijk zijn voor een beoordeling op competenties, net zomin als de eis van 200 uur geaccrediteerde cursussen van gespecialiseerde wetenschappelijke / psychotherapie-verenigingen. Beide kunnen uiteraard wel bijdragen aan de beoordeling van de competenties, maar de competenties moeten ook op andere wijze aantoonbaar zijn. Het vereiste onderscheid in type supervisie dient te vervallen, omdat dit in verschillende sectoren niet wordt gemaakt of diagnostiek tijdens de behandeling plaatsvindt. Buiten formele opleidingstrajecten is werkbegeleiding en supervisie in sommige sectoren niet geformaliseerd en het voorgestelde aantal uren veelal niet haalbaar. Wij pleiten ervoor bovengenoemde eisen te laten vervallen en anders in ieder geval zodanig bij te stellen dat deze geen onnodige drempels opwerpen voor masterpsychologen om aan het assessment deel te kunnen nemen, wanneer zij over de benodigde competenties beschikken.

Voor wat betreft het aanvullend cursorisch onderwijs roepen wij op om de noodzaak en invulling per indiener te bekijken. Dus niet een generieke cursus, maar verschillende modules die naar gelang noodzaak kunnen worden gegeven. Ten aanzien van de aan te leveren documenten pleiten wij ervoor om hierbij op te nemen dat indien de documenten kwalificeren naar huidige kwaliteitsnormen, dat daarmee is aangetoond dat de masterpsycholoog in kwestie over de getoetste competentie beschikt. De eis dat de documenten niet ouder dan vijf jaar mogen zijn, kan dan vervallen. Wij verzoeken deze wijzigingen door te voeren op pagina's 35-37 van de deelnotitie EVC.

Reactie specifiek onderdeel Visie en Infrastructuur

Wij zijn het eens met het streven de GZ-opleiding te verbreden. Aandacht voor de hele levensloop daarin achten wij essentieel. Dit sluit aan bij het advies beroepstructuur psychologische zorg en het vormen van het nieuwe basisberoep. Wij vinden het belangrijk dat er goed en met alle betrokken partijen wordt uitgewerkt op welke wijze de breedheid van de opleiding wordt ingevuld. Zo kan men bijvoorbeeld denken aan het creëren van bepaalde 'routes' om de breedheid van de opleiding te borgen. Ook kunnen hier voorwaarden aan worden gesteld, zoals verplichte stage bij een aantal kleinere sectoren of een verplicht keuzevak over kleinere sectoren. De in de notitie geschetste richting van het opleiden in samenwerkingsverband en met centraal werkgeverschap biedt mogelijkheden. Wellicht is het centrale, regionale werkgeverschap daarbij te organiseren vanuit een objectieve actor, zoals SBOH, waardoor individuele belangen minder op de voorgrond treden. Het is bij de uitwerking namelijk essentieel om gelijkwaardigheid tussen kleinere en grotere sectoren en aanbieders te creëren om alle sectoren goed te bedienen.

Reactie specifiek onderdeel Didactische Ontwikkeling & Instrumenten

Tot onze verbazing zijn de competentieprofielen van de GZ-, KP- en KNP-opleiding herschreven.

¹ Kinder- en Jeugdpsychologen NIP zijn ook vaak geregistreerd als K&J psychologen SKJ. Deze registraties zijn gelijk.

Competentieprofielen dienen te volgen uit de beroepsprofielen en de beschrijving van de deskundigheidsgebieden die door de beroepsverenigingen wordt opgesteld. Binnen het project Beroepenstructuur Psychologische Zorg wordt deze opdracht uitgevoerd door de beroepsverenigingen en het College Specialismen Gezondheidszorgpsycholoog en Psychotherapeut. Nu de beroepsverenigingen hierbij onvoldoende betrokken waren, zien we de herschreven competentieprofielen vooral als een vingeroefening.

Verder merken we op dat de adviezen zijn geschreven vanuit een behoefte aan overeenstemming en eenduidigheid binnen de opleiding, met een centrale plaats voor meetbaarheid en controle. Eenduidigheid en helderheid in rollen zijn een mooi streven. Echter de uitwerking hiervan in de notitie doet ons inziens de complexiteit van goed opleiden tekort. We missen een goede balans tussen controle en vertrouwen. Dat is niet passend bij het postmasterniveau en bovendien een overschatting van het corrigerende effect van deze vorm van controle. Daarom pleiten wij voor een kwaliteitssysteem dat de kaders helder beschrijft en de kwaliteit evalueert in PDCA-cycli. Dat systeem gaat uit van de professionaliteit van de opleiders en opleidelingen. Wetenschappelijke evidentie heeft hierin vanzelfsprekend een essentiële plaats maar moet ook ruimte zijn voor *practice based* en *expert consensus*. Kwalitatief onderzoek vormt een belangrijke bron met betrekking tot psychotherapie. Wij willen daarom waken voor een te strakke en eenzijdige lijn als het gaat om opleiden voor de toekomst en pleiten ervoor om ontwikkelingen en onderzoek in deze richting open te houden.

Supervisie

Ten aanzien van supervisie wordt gesteld dat deze ondergeschikt zou moeten zijn aan werkbegeleiding, zonder dat hierbij een inhoudelijke onderbouwing wordt gegeven. In onze visie zijn supervisors experts in hun vak en hebben zij een andere, nevenschikte rol, naast de werkbegeleider.

Leertherapie

De aanvullende competenties, waar leertherapie op gericht zou moeten zijn en die geformuleerd zijn in de achtergrondnotitie behoeven aanscherping. De didactische middelen voor het bereiken van deze competenties moeten, zoals voorgesteld, verder uitgewerkt. Specifiek benadrukt de NVP het belang van leertherapie als een middel voor de opleiding om zich, in een veilige omgeving waarin niet ge- en beoordeeld wordt, als therapeut te ontwikkelen. Voordat conclusies getrokken worden over de waarde van leertherapie dient ons inziens een inhoudelijk onderbouwde discussie te worden gevoerd met en tussen vooraanstaande vertegenwoordigers uit het brede psychotherapeutische veld, die zowel over wetenschappelijke als over inhoudelijke expertise beschikken. Wij bieden graag aan bij te dragen aan dit proces.

Goede aanzet, maar er moet nog veel werk verzet in volgende fase

Wij zijn verheugd dat er zoveel werk is verzet binnen het Programma. Zoals gezegd is dit echter het begin van een traject waarin nog veel moet uitgezocht en uitgewerkt. Het korte tijdsbestek waarin een omvangrijke hoeveelheid materiaal moest worden verwerkt, maakte het onmogelijk om alle betrokken partijen in diverse gremia gelijkwaardig vertegenwoordigd te hebben en te informeren. Mede hierdoor is de interne governance van de FGzPt onder druk komen te staan; beroepsverenigingen en het CSGP hebben hun bevoegdheden en taken niet altijd naar behoren kunnen uitvoeren. In de volgende fasen moet hier meer rekening mee worden gehouden. Ook dient er voldoende tijd te komen om in evenwichtiger samengestelde werkgroepen verder onderzoek te doen en de adviezen uit te werken. De beroepsverenigingen gaan ervan uit hierbij intensief te

worden betrokken. Tegen deze achtergrond dienen daarom alle opties nog te worden opengehouden en vormen de adviezen die er nu liggen ons inziens een eerste aanzet.

Wij willen de opleidingsraad verzoeken op de kortst mogelijke termijn met ons in gesprek te gaan over de volgende fase en de verantwoordelijkheid van de beroepsverenigingen daarin. Voor de vervolgstappen is het namelijk essentieel dat we een groot draagvlak creëren, onder meer door brede en gelijkwaardige representaties in de te vormen commissies. Daarnaast moeten we voldoende tijd nemen om de vraagstukken die nu in de volgende fase zijn belegd, te beantwoorden. Alleen met voldoende tijd, onderbouwing en draagvlak kunnen de oplossingen voor deze vraagstukken op de steun rekenen die noodzakelijk is om eventuele grote wijzigingen door te voeren. Daarbij pleiten we ervoor om in de volgende fase expliciet de verbinding te leggen met de nieuwe beroepstructuur.

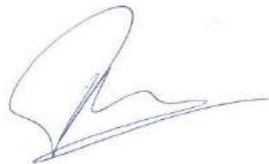
Wij denken graag mee hoe de vervolgstappen kunnen worden ingericht, wie hiervoor aan de lat staat en welke organisatie voldoende basis heeft om voorstellen te doen landen in het veld. Wij vragen ons hierbij af of de opleidingsraad van de FGzPT voldoende capaciteit en de juiste positionering heeft om dit allemaal te kunnen ondersteunen. Daarom achten wij het van groot belang dat op korte termijn helderheid komt over de uitwerking en governance van de volgende fase, waarin de beroepsverenigingen graag weer hun constructieve positie innemen.

De beroepsverenigingen gaan er daarom van uit nauw te worden betrokken bij de verdere uitwerking van de volgende fase van het programma APV, waarbij zij specifiek doelen op het EVC-traject en de andere in deze brief genoemde onderwerpen. Wij zijn uiteraard bereid onze bestuurlijke kracht en infrastructuur aan te bieden voor de verdere uitwerking van de adviezen.

Met vriendelijke groet,

Drs. H.H.W. de Veen
Voorzitter NIP

Prof. dr. R.W.H.M. Ponds
Voorzitter NVGzP

Dr. K. Hauber
Voorzitter NVP

Conceptreactie hoofdnotitie APV
T.a.v. de Landelijke Opleidingsraad Psychologische BIG-beroepen

Datum : 22 oktober 2021
Ref. : MP/lz/2110021
Betreft : Reactie hoofdnotitie APV

Geachte leden van de Opleidingsraad,

Met belangstelling nam de NVO kennis van uw conceptadvies "*Samen navigeren naar adaptieve psychologische vervolgopleidingen: voor een leven lang bekwaam*". Graag maken wij van de gelegenheid gebruik om op dit conceptadvies te reageren.

We willen beginnen met een compliment voor het stuk dat er ligt en dat binnen het programma Adaptieve Vervolgopleidingen Psychologie (APV) met vele partijen en grote betrokkenheid is gerealiseerd.

Het stuk doet recht aan de gesprekken zoals deze gevoerd zijn in de verschillende gremia van het programma APV, waarin ook de NVO participeerde. Soms door zelf lid te zijn van een werkgroep, soms door vertegenwoordiging via een ander lid van de FGzPt.

In onze reactie geven we graag een aantal aanbevelingen mee. Daarbij willen we vooraf gezegd hebben dat de NVO als beroepsvereniging gaat over de *beroepen* (ortho)pedagoog en orthopedagoog-generalist en dat wat de beroepsgroep raakt. Het programma APV gaat over *opleiden* en dan toegespitst op opleiden tot het beroep gz-psycholoog en haar specialismes¹. Wij reageren als NVO primair op dat wat consequenties heeft voor het beroep (ortho)pedagoog en orthopedagoog-generalist.

¹ De scope van het programma is specifiek de opleidingen tot gezondheidszorgpsycholoog en psychotherapeut. De NVO heeft het bestuur van de FGZPt per brief, op 11 mei 2020, o.a. verzocht het programma te verbreden naar ook de opleidingen orthopedagogiek. Bij weten van de NVO is op dat verzoek geen schriftelijke reactie ontvangen.

Binnen het programma APV, dat betrekking heeft op **psychologische** BIG-opleidingen, was de NVO betrokken vanwege het aandeel orthopedagogen dat de opleiding tot gz-psycholoog en tot Klinisch (neuro)Psycholoog in- en uitstroomt. De opleidingen tot universitaire master orthopedagoog en tot Orthopedagoog-Generalist staan (nog) buiten het programma. Standpunten en discussies binnen het programma APV brengen echter ook de universitaire opleidingen (ortho)pedagogiek en de opleidingen tot orthopedagoog-generalist in beweging.

De opleidingen zullen zelf, vanuit hun eigen verantwoordelijkheid en autonomie, reageren op het advies, maar zo hier en daar gaat ook de NVO in op aspecten die de opleidingen (ortho)pedagogiek raken.

Hieronder zet de NVO haar aanbevelingen op een rij, geordend naar de drie pijlers van het programma APV. In de bijlage gaan wij dieper in op de achtergrond en motivatie van die aanbevelingen. Meer algemeen mist de NVO een wetenschappelijke onderbouwing van de behoefte aan master- en postmasteropgeleide gedragswetenschappers in de diverse werkvelden en van de veronderstelde verandering in zorgbehoefte. Een eerste algemene aanbeveling is dan ook die behoefte in kaart te brengen

I Aansluiting master - gz-psycholoog

1. Erken door de minister van OCW aangewezen universitaire bachelor- en masteropleiding gedragswetenschappen als eigenstandige opleiding.
2. Maak expliciet dat en hoe bachelors (ortho)pedagogiek zich kunnen melden voor de beoogde selectieve master gz-psycholoog(/generalist).
3. Spreek, in ieder geval als het gaat om orthopedagogen, niet over een 'onvolwaardige (basis)beroepsopleiding' en evenmin over een 'stuwmeer'. Spreek wel over een 'opleidingspotentieel'. De beroepsgroep die de NVO vertegenwoordigt beschouwt de opleiding namelijk niet als onvolwaardig en borgt kwaliteit en doorontwikkeling van ook universitaire masters via haar Kwaliteitsregister.
4. Baseer het aantal EVC-trajecten op de behoefte in de werkvelden aan gz-psychologen.
5. Stel EVC ook open voor bij de NVO en/of SKJ geregistreerde orthopedagogen en laat hen meedoen aan een eventuele pilot.
6. Neem bekostiging van de opleiding tot Orthopedagoog-Generalist mee in de manieren om het 'stuwmeer' te reduceren
7. Overweeg, gezien de structurele onderbenutting van opleidingsplaatsen Klinisch Psycholoog, de Orthopedagoog-Generalist toe te laten tot deze opleiding. Dit eventueel op grond van een tijdelijke regeling en/of door een integratie van de verkorte opleiding psychotherapeut.
8. Verbreed de modellen voor aansluiting master – postmaster naar ook de opleidingen orthopedagogiek. Betrek zowel de NVO als universitaire en postuniversitaire opleidingen orthopedagogiek bij een verdere uitwerking van die modellen en bij het onderzoeken van de haalbaarheid daarvan.

II. Visie en Infrastructuur

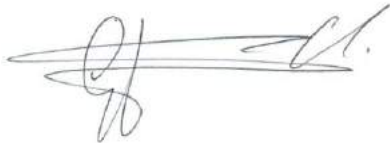
1. Leg een relatie tussen de ambitie tot breed-opleiden en de behoefte van de werkvelden.
2. Bewaak een voor verwijzers en cliënten heldere afbakening tussen de breedte waartoe de opleiding tot gz-psycholoog(/generalist) opleidt en de breedte waartoe de opleiding tot orthopedagogiek en Orthopedagoog-Generalist opleidt.
3. Zet in het brede jeugdveld in op bekostigde opleidingsplaatsen voor zowel gz-psychologen als voor Orthopedagogen-Generalist, aanvullend op het huidige kleine aantal bekostigde opleidingsplaatsen in de jeugd-ggz.

III. Didactische ontwikkelingen en instrumenten

1. De voorstellen van de projectgroep didactische ontwikkelingen en instrumenten lijken per definitie de moeite van het realiseren waard; geef hieraan prioriteit.
2. Zorg dat ook de opleidingen tot orthopedagoog-generalist kunnen bijdragen aan hetgeen beschikbaar komt en daarmee hun voordeel kunnen doen.

De NVO hoopt dat zij met deze aanbevelingen een bijdrage levert aan het definitieve advies. Wij wensen u als Opleidingsraad veel succes met de verdere afronding daarvan. Een eventueel vervoltraject zien wij met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Drs. Gerard J. van Egmond
Voorzitter NVO

Bijlage. Toelichting en achtergrond aanbevelingen NVO voor advies APV

1. Aansluiting 'master-GZ'

Eén van de drie pijlers van het programma is de aansluiting master - GZ-opleiding en de daarbij behorende aspecten als het 'stuwmeer' en EVC.

Het advies gaat ervan uit dat de opleiding gz-psycholoog ten dienste moet staan van de kwaliteit van de zorg. Dit uitgangspunt deelt de NVO van harte. Vervolgens stelt het rapport echter, op diverse plaatsen, o.a. pagina 9, 10 en 11, dat er 'een groot tekort is aan BIG-geregistreerde psychologen enerzijds en dat een substantieel deel van de zorg wordt verleend door masterpsychologen en -pedagogen zonder volwaardige (basis)beroepsopleiding'.

Bij die stellingname heeft de NVO twee fundamentele vragen:

1. Waarop baseert het advies het tekort aan BIG-geregistreerde psychologen? De NVO heeft, binnen en buiten het programma meermaals gepleit voor het onderzoeksmatig in kaart brengen van de (veranderende) behoefte in de zorg in diverse grote werkvelden. Dit onderzoek is er echter (nog) niet. In onderstaande reactie komt de wenselijkheid van onderbouwing door een verantwoord onderzoek regelmatig terug.
2. Waarop baseert het advies dat *pedagogen* werken zonder volwaardige (basis)beroepsopleiding? Dit is nl. niet het standpunt van de NVO en de NVO heeft hiervoor ook geen aanwijzingen.

De directe aansluiting master - gz-psycholoog zou als doel hebben:

- Meer snelle en directe aflevering van gz-psychologen en daardoor bijdragen aan tekorten;
- Uitstroom op een jongere leeftijd, zodat meer gz-psychologen kunnen en willen instromen in de opleidingen tot specialist;
- Doorlopende en brede leerlijnen van universitaire master tot specialist.

Deze doelstelling neemt de NVO voor kennisgeving aan, waarbij zij aantekent dat onduidelijk is waarom en op welke termijn de directe aansluiting zou leiden tot bijdragen aan de tekorten.

Selectieve master

Consequentie is een selectieve master. De NVO en vele anderen wezen al eerder op de risico's en voorwaarden voor zo'n eventuele selectieve master. Die risico's en voorwaarden zijn in het advies nog niet bevredigend verwoord. Het advies gaat bijvoorbeeld niet expliciet in op de vraag of en hoe ook bachelors orthopedagogiek zich kunnen melden en worden beoordeeld voor zo'n selectieve master. Dit terwijl het Opleidingsbesluit gz-psycholoog de opleiding openstelt voor orthopedagogen en, omgekeerd, het Opleidingsbesluit orthopedagoog-generalist de opleiding openstelt voor psychologen met een klinische master. Daarnaast blijkt uit onderzoek van het Nivel dat 23 procent van de potentiële opleidingen (het 'stuwmeer') dat over een LOGO-verklaring beschikt een achtergrond heeft als (ortho)pedagoog.

- ➔ Maak expliciet dat en hoe bachelors (ortho)pedagogiek zich kunnen melden voor een selectieve master gz-psycholoog

Vakbekwaamheid universitair opgeleide masters orthopedagogiek

Het advies schetst meerdere modellen voor een directe aansluiting, waaronder het model 3+1+2 (de huidige structuur, maar dan met een directe aansluiting) en het model 3+3 (een model dat uitgaat van, zoals de NVO het eerder verwoordde, een meerjarige, door OCW bekostigde master).

De NVO heeft zich altijd voorstander betoond van een meerjarige bekostigde master (zowel psychologie als orthopedagogiek). Zoals het advies terecht stelt, zou zo'n model de opleidingen meer in harmonie brengen met andere beroepen die tot een BIG-registratie artikel 3 leiden.

In principe ziet de NVO een aansluiting master - post-master-opleiding vooral als een onderwijskundige aangelegenheid en daarmee de verantwoordelijkheid van opleidingsinstellingen. Voor de NVO als beroepsvereniging is wel van belang dat recht wordt gedaan aan een door de minister van OCW erkend diploma met civiel effect, zoals de master-orthopedagoog, en aan de behoefte van het werkveld. Zolang de universitaire master als zodanig blijft bestaan, zal de NVO die erkennen, ondersteunen én inzetten op professionalisering en borgen van vakbekwaamheid.

De NVO ziet universitair opgeleide masteropgeleide orthopedagogen met een registratie in het NVO Kwaliteitsregister als volwaardige zelfstandig werkende beroepsbeoefenaren, mits die de eerste jaren na afstuderen adequate werkbegeleiding en supervisie krijgt. Door middel van herregistratie in het Kwaliteitsregister toont de universitair opgeleide orthopedagoog aan dat hij zijn vakbekwaamheid bijhoudt.

In de ggz is, o.a. door het regiebehandelaarschap, meer behoefte aan BIG-geregistreerde postmasteropgeleide gedragswetenschappers. In alle werkvelden voldoen universitair opgeleide masters echter aan een behoefte. Als het plan rondom het wegwerken van het stuwmeer wordt doorgezet, dreigt het risico dat er geen universitair opgeleide masters meer beschikbaar zijn in het werkveld. Dat is een knelpunt, zeker gezien de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, om ook in de toekomst aan de zorgvraag te kunnen blijven voldoen en de beste zorg te kunnen (blijven) leveren aan cliënten.

De NVO wil graag in een vervolgtraject van het huidige APV meedenken over het hoe en waarom en de haalbaarheid van een model voor meerjarige bekostigde masteropleidingen van zowel psychologie en orthopedagogiek. Daarbij zal zij overigens onverlet blijven streven naar bekostiging van de opleiding tot orthopedagoog-generalist. Dat is per definitie een voorwaarde om mee te gaan in welk model dan ook.

- ➔ Ga uit van de erkenning van de minister van OCW en van de behoefte van de werkvelden.
- ➔ Zet in op verbreding van modellen naar ook de opleidingen orthopedagogiek. Betrek zowel de NVO als beroepsvereniging en universitaire opleidingen pedagogiek en postuniversitaire opleidingen orthopedagogiek bij deze uitwerking en bij het onderzoeken van de haalbaarheid.

Stuwmeer

In het verlengde van het bovenstaande spreekt de NVO dan ook niet over een 'stuwmeer' van universitaire masters, waarvan ruim een kwart orthopedagoog is. Dat zegt overigens niets over de relevantie van de ambitie van universitair opgeleide master-orthopedagogen om te willen instromen in de opleiding tot gz-psycholoog (of orthopedagoog-generalist). Dát die wens er is, betekent nog niet dat we zouden moeten spreken over een weg te werken stuwmeer. Wel over een opleidingspotentieel.

Ongeacht de vraag of het wenselijk is te spreken over een stuwmeer of over een 'opleidingspotentieel' is bekostiging van de opleiding tot orthopedagoog-generalist een manier om aan deze behoefte te voldoen. Op dit moment maken orthopedagogen en hun werkgevers niet

alleen op grond van inhoudelijke redenen de keuze tussen een opleiding tot gz-psycholoog of orthopedagoog-generalist, maar ook op grond van financiële overwegingen. Zou de opleiding tot orthopedagoog-generalist worden bekostigd, dan zullen met name veel orthopedagogen met een opleidingsambitie ook kiezen voor de opleiding tot orthopedagoog-generalist. Daardoor wordt het 'stuwmeer' gereduceerd.

- ➔ Breng de (veranderende) zorgbehoefte verantwoord in kaart en bepaal de behoefte aan masters, post-masters en specialisten in de grote werkvelden.
- ➔ Spreek, in ieder geval als het gaat om orthopedagogen, niet over een onvolwaardige (basis)beroepsopleiding en over een stuwmeer. Spreek wel over een 'opleidingspotentieel'.
- ➔ Neem bekostiging van de opleiding tot orthopedagoog-generalist mee in de manieren om het 'stuwmeer' te reduceren.

EVC

EVC is in het advies vooral een manier om het stuwmeer 'leeg te pompen' en alle gedragswetenschappers een opleiding op minimaal postmasterniveau te geven. De NVO heeft hierboven aangegeven waarom zij niet van een stuwmeer wil en kan spreken. Dat neemt niet weg dat bij veel orthopedagogen een behoefte bestaat voor een vervolgopleiding, ook voor de opleiding tot gz-psycholoog. Deze universitaire masters hebben vaak al specifieke opleidingen tot bijvoorbeeld cognitief gedragstherapeut, systeemtherapeut of een opleiding EMDR gevolgd en zijn, soms op grond daarvan, soms op grond van andere opleidingen en werkervaring, één of meermalen geheregistreerd in het NVO-Kwaliteitsregister en/of in de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ).

De NVO heeft een aantal vragen over de operationalisering en financiering van EVC en over de relatie met de behoefte van het werkveld gesteld aan de voorzitter van de werkgroep EVC. Het advies beantwoordt die vragen nog niet.

Op grond van de aantoonbare, want geregistreerde kennis en ervaring, van universitaire masters orthopedagogiek brengt de NVO hen graag ook in aanmerking voor een traject EVC en neemt zij, met enkele geheregistreerde masters orthopedagogiek, graag deel aan een eventuele pilot om te onderzoeken of en hoe meerdere keren herregistratie mee kan wegen in een EVC-traject.

Vanwege het belang om te kunnen doorstromen naar een specialisme, geldt dat ook voor orthopedagogen-generalist.

- ➔ Stel EVC ook open voor geregistreerde orthopedagogen en laat hen meedoen aan een eventuele pilot.
- ➔ Leg een relatie tussen EVC en de behoefte van de werkvelden aan postmasteropgeleide gedragswetenschappers.

Doorstroom naar KP-opleiding

De doorstroom naar de psychologische specialistenopleiding KP is al jaren onderbezet. Het Capaciteitsplan dat op 24 december 2020 naar de Tweede Kamer werd gestuurd signaleert en problematiseert dat. Consequentie is niet alleen dat de instroom van specialisten in de werkvelden achterblijft, maar ook een risico dat VWS het aantal beschikbare opleidingsplaatsen in de komende jaren naar beneden gaat bijstellen.

Formeel is het beroep Klinisch Psycholoog een specialisme van het beroep gz-psycholoog en staat het dus niet open voor orthopedagogen-generalist. Inmiddels is het beroep OG echter een BIG-

geregistreerd, aanpalend beroep. De opleidingen gz-psycholoog en orthopedagoog-generalist zijn allesbehalve identiek en de opleiding tot orthopedagoog-generalist leidt niet tot het beroep en registratie gz-psycholoog. Echter, voor toelating tot de opleiding zou niet alleen het beroep maatgevend moeten zijn, maar ook en vooral de competenties die nodig zijn om met succes de opleiding af te kunnen ronden. Mits in de opleiding tot OG en in de opgedane werkervaring voldoende basis is gelegd tot een reële potentie om de opleiding tot Klinisch Psycholoog met succes af te ronden, zou het een optie kunnen zijn de opleiding open te stellen voor orthopedagogen-generalist.

Momenteel bestaat er een verkorte route voor orthopedagogen-generalist om psychotherapeut te worden. De beroepenstructuur psychologische zorg stelt voor de beroepen Klinisch Psycholoog en Psychotherapeut te integreren. Via deze route kunnen orthopedagogen-generalist dus op termijn, via een nog te ontwikkelen overgangsregeling, klinisch psycholoog worden. Daarnaast heeft de NVO concrete signalen van leden die belangstelling hebben direct in te stromen in de opleiding tot klinisch psycholoog.

- ➔ Overweeg en onderzoek de mogelijkheden om orthopedagogen-generalist toe te laten tot de opleiding Klinisch Psycholoog, eventueel op grond van een tijdelijke regeling en/of door een integratie van de verkorte opleiding psychotherapeut.

2. Visie en Infrastructuur

Breed opleiden en het onderscheidend met de opleiding orthopedagogiek

Verbreding is één van de ambities in de plannen, zo wordt er gesteld: “om aan de veranderende zorgvraag te kunnen voldoen, moet de GZ-psycholoog breder inzetbaar zijn in verschillende domeinen”. Gezien de werkvelden waarin ook gz-psychologen gaan werken is die ambitie begrijpelijk. Belangrijk is wel om, zoals hierboven al is gezegd, om dat te baseren op de behoefte in de werkvelden. Als het overgrote merendeel van de uitstroom wil gaan werken en uiteindelijk ook gaat werken in de ggz18+, lijkt het raadzaam om daarop accent te leggen in de opleiding en andere domeinen naar verhouding van die behoefte. Hoe dat te doen is primair aan de opleidingen.

De voorbeelden die worden genoemd (combinatie van psychische problematiek met een verstandelijke beperking, de groeiende rol van preventie, het jeugd domein en ouderen) roepen daarnaast wat betreft **beroep** de vraag op naar de onderscheidendheid met het beroep orthopedagoog(-generalist) en wat betreft **opleiding** de vraag naar onderscheidendheid met de universitaire opleiding tot orthopedagoog en met de opleidingen tot orthopedagoog-generalist.

- ➔ Ga ook wat betreft breed-opleiden uit van de onderzoeksmatig vastgestelde behoefte in de werkvelden.
- ➔ Bewaak een heldere afbakening tussen de breedte waartoe de opleiding tot gz-psycholoog(/generalist) voor opleidt en de breedte waartoe de opleidingen orthopedagogiek en orthopedagoog-generalist voor opleiden.

Ook merkt de NVO op dat beroepsontwikkeling doorgaat ná de opleiding. Bij orthopedagogen en orthopedagogen-generalist wordt dat gestimuleerd door en vastgelegd in de NVO-Kwaliteitsregisters. Die kwaliteitsregisters gaan met een professional mee, ook als die wil veranderen van baan, functie en werkveld en zich daarop via scholing, intervisie en werkervaring op voorbereidt. In die zin vervullen ook de Kwaliteitsregisters een functie in breed opleiden, zij het ná de afronding van de opleiding.

Subsidieregeling jeugd-ggz

Het advies geeft de voorkeur aan opleiden binnen formele samenwerkingsverbanden. Tegelijkertijd wil het advies waarborgen dat ‘jeugd-opleidingsplaatsen’ een volwaardige plaats houden of krijgen en niet worden opgeslokt in het geheel van opleidingsplaatsen.

De beoogde samenwerkingsverbanden zijn er echter nog niet. Daarnaast is een dilemma voor de NVO dat jeugd-ggz sinds 2015 een onderdeel is van het jeugddomein. Het jeugddomein als geheel kent geen beschikbaarheidsbijdrage en dus geen bekostigde opleidingsplaatsen, noch voor gz-psychologen, noch voor de specialisten, noch voor OG-ers.

Risico van onderbrengen bij samenwerkingsverbanden is dat de ggz de dominante benaderingswijze wordt, terwijl jeugd-ggz geïntegreerd is in en veel raakvlakken heeft met de andere segmenten van het jeugdveld.

De NVO is het dan ook eens met het pragmatische voorstel om de huidige regeling te verlengen. In die periode zou zij niet alleen willen onderzoeken of samenwerkingsverbanden wenselijk en haalbaar zijn en onder welke voorwaarden, maar eerst en vooral de mogelijkheid om samen met de psychologische beroepsgroepen een beschikbaarheidsbijdrage voor opleidingsplaatsen gz-psycholoog en OG in het brede jeugdveld te realiseren.

- ➔ Zet in op bekostigde opleidingsplaatsen gz-psycholoog en OG in het brede jeugdveld, aanvullend op de huidige bekostigde opleidingsplaatsen jeugd-ggz.

Infrastructuur voor breed, adaptief en doelmatig opleiden

Voor de NVO is het lastig om de consequenties van de zogeheten ‘SPOO’s’ te overzien. Ten eerste is het wenselijk de veranderende zorgbehoefte in kaart te brengen en vast te stellen wat dat betekent voor de breedte van opleiden en voor de verhouding masters en post-masters.

Ten tweede hangt de infrastructuur ook af van het model van ‘aansluiting master-postmaster’ wat primair als doel wordt bepaald. Zou een ‘3+3-model’ wenselijk en haalbaar zijn, dan is de vraag welke infrastructuur daarbij het beste past.

- ➔ Laat de gewenste inhoud en breedte van opleiden en het toekomstig gewenste model leidend zijn voor de infrastructuur

3. Didactische ontwikkelingen en instrumenten

De NVO heeft veel belangstelling voor hetgeen de projectgroep *Didactische ontwikkelingen en instrumenten* als ambitie neerzet. Ongeacht uitwerking van modellen zijn deze adviezen en voorstellen no-regret. Wel zou de NVO graag zien dat ook de opleidingen tot orthopedagoog-generalist met hun eigen expertise en ervaringen kunnen bijdragen aan ontwikkelingen en instrumenten enerzijds en hun voordeel kunnen doen met dergelijke ontwikkelingen en instrumenten anderzijds.

- ➔ Zet in op het realiseren van de voorstellen van de projectgroep didactische ontwikkelingen en instrumenten voorstelt;
- ➔ Zorg dat ook de opleidingen tot orthopedagoog-generalist kunnen bijdragen aan hetgeen beschikbaar komt en daarmee hun voordeel kunnen doen.

Opleidingsraad
t.a.v. de voorzitter van de Opleidingsraad
psychologische BIG beroepen
Arthur van Schendelstraat 650
3511 MJ Utrecht

T 033 460 89 00
info@denederlandseggz.nl
www.denederlandseggz.nl

NL 56INGB 0687 211808
BTW NL 8059.20.973.B01
KvK 40483580

Per E-mail

Datum
14-10-2021

Telefoon
06-22455963

Ons kenmerk
248300/2021

Contactpersoon
Kees Spitters

Bijlage(n)

Uw kenmerk

Onderwerp
Reactie de Nederlandse ggz op consultatieronde APV

Geachte mevrouw Schoorl,

Dank dat u ons de gelegenheid geeft om te reageren op de hoofdnotitie "Samen navigeren naar adaptieve psychologische vervolgopleidingen. Voor een leven lang bekwaam".

Wij hebben kennis kunnen nemen van dit hoofdrapport en de onderliggende notities en bijlagen vanuit de taksforce, de projectgroepen en de werkgroepen van het APV programma.

Graag spreken wij onze waardering uit voor het vele werk dat de afgelopen periode door allen die betrokken zijn bij het APV programma is verricht. Dat heeft geleid tot de hoofdnotitie die nu voorligt ter consultatie.

De Nederlandse ggz kan zich in de hoofdlijnen vinden in de adviezen van het rapport, al hebben we nog wel enige suggesties als aanvulling voor verdere concretisering en mogelijke onderbouwing van het advies.

Uit de adviezen van de taskforce aansluiting master GZ opleiding komen twee varianten naar voren met het voorstel beide varianten in de 2^e fase verder uit te werken.

Het gaat hierbij om het voorstel van:

- 1) de directe ofwel logistieke aansluiting (het 4+2 model)
- 2) het voorstel van de geïntegreerde master (het 3+3 model)

Na een uitgebreide raadpleging van de leden, tijdens twee zeer goed bezochte bijeenkomsten, kan geconstateerd worden dat er bij een ruime meerderheid (ca. 70%) van de leden van de Nederlandse ggz géén of onvoldoende draagvlak is voor de geïntegreerde master en geeft men aan ook geen behoefte te hebben om deze variant verder uit te werken.

de Nederlandse ggz

Wel is er een groot draagvlak om het voorstel van de directe/logistieke aansluiting in combinatie met de voorstellen om de EVC procedure snel op te pakken in fase twee van het APV project verder uit te werken. De verwachting is dat deze combinatie in belangrijke mate de oplossing geeft voor het ernstige tekort van GZ psychologen in de verschillende sectoren. Ook sluit deze optie directer aan bij de voorstellen van de nieuwe beroepenstructuur psychologische beroepen. Voorwaarde voor dit voorstel is wel, zo geven de leden aan, dat er snel een selectieve master komt om de grote instroom vanuit de universiteiten te reguleren en blijft de wens bestaan om een hoger aantal GZ opleidingsplaatsen toegewezen te krijgen. Daarnaast willen we als voorwaarde meegeven dat de genoemde pilotfase van de logistieke aansluiting en het EVC-traject aanvullend worden gefinancierd en niet ten koste gaan van het huidige aantal GZ-opleidingsplaatsen.

Naast de algemene en procesmatige bezwaren tegen een geïntegreerde variant (er is o.a. een stelstelwijziging voor nodig, impact voor samenwerking tussen universiteiten en instellingen dient significant anders vorm te krijgen, kwaliteitsborging van de opleiding en van het praktijkdeel vraagt inhoudelijke wijzigingen t.o.v. huidige werkwijze, andere rol- en verantwoordelijkheidsverdeling tussen partijen, en ook besluitvorming hierover zal veel tijd kosten enz.) zien de leden ook geen absolute meerwaarde om het verder in fase 2 uit te werken omdat deze variant naar verwachting niet concreet bijdraagt aan oplossingen die in de komende jaren dringend nodig zijn en welke de basis was voor deze opdracht en afspraak in het hoofdlijnenakkoord, namelijk het realiseren van een directe aansluiting tussen de universitaire studie en de GZ-opleiding.

De voorstellen rondom selectie zijn prima toepasbaar en kunnen meegenomen worden bij de verdere uitwerking van de variant van een directe aansluiting.

De adviezen met de daarbij genoemde aandachtspunten van de projectgroep Visie en infrastructuur en de projectgroep Didactische ontwikkelingen en instrumenten, onderschrijven we graag. Hierbij is het wel van belang om de genoemde aandachtspunten expliciet te koppelen aan de adviezen en concreter aan te geven dat het op onderdelen meer voorwaarden zijn dan aandachtspunten.

Vanuit de Nederlandse ggz willen we daarvoor de volgende punten benoemen:

- Onderzoek de haalbaarheid van de adviezen via pilots, zoek waar mogelijk aansluiting bij bestaande ontwikkelingen;
- Stimuleer samenwerking in opleiden, laat het zich van onderaf ontwikkelen
- Er is steun voor centraler werkgeverschap, maar niet voor een centraal, landelijk en/of extern werkgeverschap;
- Draag voor 1-1-2023 heldere parameters aan bij Top Opleidingen als aanvulling of vervanging van het historisch opleidingsvolume als verdeelinstrument voor de jaarlijks beschikbare plaatsen;
- Deskundigheidsbevordering van opleiders, werkbegleiders enz. is een evidente ontwikkeling, maar maak ook duidelijk hoe de meerkosten hiervoor vergoed gaan worden.

Naast de genoemde aandachtspunten willen we daarbij nog wel enige aanbevelingen doen voor de verdere uitwerking in fase 2 van het project.

de Nederlandse ggz

Start fase 2 met het maken van een model implementatieplan waarin wordt opgenomen:

- Prioriteren van de adviezen;
- Een tijdsbalk maken;
- Inrichting van de beoogde pilots;
- Formuleren waarvoor de adviezen een oplossing zijn, zodat bij evaluaties van de pilots duidelijk is of men deze oplossing gaat realiseren of niet;
- Concreet formuleren van de aandachtspunten bij de adviezen en deze meenemen in de evaluaties van de pilots;
- Bij ieder advies een financiële paragraaf formuleren over de financiële voorwaarden, consequenties en haalbaarheid en borgen dat financiële consequenties niet ten laste komen van de zorg of negatieve consequenties hebben t.a.v. de zorgverlening danwel cliënten;
- Een stuurgroep inrichten met de betrokken stakeholders die dit proces de komende jaren gaan aansturen en begeleiden.

Wij wensen jullie veel succes met het formuleren van het definitieve advies naar VWS en de werkzaamheden in fase 2 van het project.

Met vriendelijke groet,

mevrouw drs. V.J.W.C. Esman-Peeters
directeur

Mevr. Drs. A. Dekker
Opleidingsraad FGzPt
Per e-mail: opleidingsraad@fgzpt.nl

Amersfoort, 12 oktober 2021

Betreft: consultatieronde voorgenomen advies programma APV

Ons kenmerk: 2021.U.076

Geachte mevrouw Dekker,

Het bestuur van TOP Opleidingsplaatsen heeft haar eerstkomende vergadering na einddatum van de consultatieronde. Daarom doen wij u nu een reactie toekomen vanuit het bureau.

Allereerst willen we graag ons enthousiasme uiten de wijze waarop het programma APV is aangepakt. Het is ons zeer goed bevallen om deel te nemen aan de Werkgroep Meetbaarheid. Ook de aanwezigheid van verschillende bestuurs- en SOTOP-leden van TOP Opleidingsplaatsen in andere werkgroepen leidde ertoe dat wij effectief hebben kunnen meewerken aan het resultaat dat tot nu toe is behaald. Wij blijven dan ook graag betrokken bij de vervolgfases van het programma, met name om mee te denken over inpassing en uitvoerbaarheid van andere criteria voor toewijzing dan het HOV en de toewijzing aan SPOO'en.

De noodzaak om op een andere wijze dan louter via HOV gesubsidieerde plaatsen toe te wijzen onderschrijft TOP Opleidingsplaatsen. Daarbij is naar het oordeel van het bestuur van TOP opleidingsplaatsen ook enige haast geboden. Het bestuur van TOP opleidingsplaatsen heeft dan ook eerder al besloten om, parallel aan het programma APV een project op te starten dat moet resulteren, al voor 2023, in eventuele aanvullende of vervangende toewijzingscriteria voor het HOV. Uiteraard zullen wij hierin de ontwikkelingen van het programma APV nauwgezet (blijven) volgen. Om deze reden lijkt het ons verstandig als TOP Opleidingsplaatsen actief deel neemt aan de werkgroep met als onderwerp het HOV, zoals genoemd op pagina 21 van de Hoofdnotitie.

Postadres:
Postbus 830
3800 AV Amersfoort

Bezoekadres:
Piet Mondriaanplein 25
3812 GZ Amersfoort

Kamer van Koophandel: 62750852
Telefoon: 033-4608951
info@top-opleidingsplaatsen.nl
www.top-opleidingsplaatsen.nl

Verder ondersteunen wij van harte de ontwikkeling van individueel opleiden naar opleiden in de regio (dan wel andere gezamenlijke structuur), zoals genoemd wordt op pagina 16 en 17 van de Hoofdnotitie. TOP Opleidingsplaatsen is in samenwerking met de veldpartijen in 2018 begonnen met regionaal samenwerken in de zogenoemde 'proeftuinen'. Dit is een succesvolle vorm van samenwerken gebleken. De regiehouders van deze proeftuinen staan open voor 'innovatieve' ideeën en het zijn infrastructuren waarin geëxperimenteerd kan worden met verschillende manieren van (regionaal) toewijzen. Mocht het programma APV t.z.t. behoefte hebben aan een experimentele omgeving dan zijn de proeftuinen hiervoor wellicht een geschikt platform.

Wij kijken uit naar een verdere intensieve samenwerking.

Met vriendelijke groet,

Namens het bureau van TOP Opleidingsplaatsen,

Jacqueline van Roon- Waringa

Postadres:
Postbus 830
3800 AV Amersfoort

Bezoekadres:
Piet Mondriaanplein 25
3812 GZ Amersfoort

Kamer van Koophandel: 62750852
Telefoon: 033-4608951
info@top-opleidingsplaatsen.nl
www. top-opleidingsplaatsen.nl

Landelijke Opleidingsraad Psychologische BIG-beroepen

t.a.v. mevrouw prof. dr. M. Schoorl

Per mail: m.schoorl@fsw.leidenuniv.nl

Datum: 22 oktober 2021

Betreft: Voorgenomen advies "Samen navigeren naar adaptieve psychologische vervolgopleidingen: voor een leven lang bekwaam"

Geachte mevrouw Schoorl,

Graag maken wij als koepelvereniging van de opleidingsinstellingen op het gebied van de psychologische gezondheidszorg gebruik van de geboden gelegenheid om te reageren op het voorgenomen advies "Samen navigeren naar adaptieve psychologische vervolgopleidingen: voor een leven lang bekwaam".

Vooraf: grote waardering

Alvorens inhoudelijk in te gaan op het voorgenomen advies willen wij eerst onze grote waardering uitspreken voor het geleverde werk. Er is in korte tijd met vereende krachten veel werk verzet, dat zijn neerslag heeft gevonden in een belangrijk, doorwrocht en weloverwogen voorgenomen advies. Naast de inhoudelijke kwaliteit waarderen wij ook de grote aandacht die in het proces is gegeven aan het betrekken van alle partijen en het creëren en bewaken van draagvlak voor de verschillende oplossingsrichtingen.

Probleemanalyse

vLOGO onderschrijft in hoofdlijnen de probleemanalyse die het uitgangspunt vormt voor het voorgenomen advies. Met name het tekort aan GZ-psychologen en de lange en nog steeds oplopende wachttijden tussen de afronding van de universitaire opleiding en het begin van de GZ-opleiding vormen ernstige problemen.

Wel wordt er binnen vLOGO verschillend gedacht over de nagestreefde volledige vervanging van masterpsychologen door BIG-geregistreerde GZ-psychologen. Een aantal opleidingsinstellingen ondersteunt deze doelstelling, maar een aantal andere plaatst er vraagtekens bij. Volgens de laatsten verrichten veel van de huidige masterpsychologen in de gezondheidszorg goed werk en is BIG-registratie niet voor alle (deel)taken binnen de psychologische gezondheidszorg noodzakelijk. Bovendien wordt getwijfeld aan de haalbaarheid van en het maatschappelijke draagvlak voor volledige vervanging van masterpsychologen door BIG-geregistreerde psychologen. Gevreesd wordt dat de kosten van de zorg hierdoor aanzienlijk zullen toenemen. Een onderzoek naar de kwaliteit en inzetbaarheid van de huidige masterpsychologen zou meer licht kunnen werpen op deze kwesties.

vLOGO

bestuur

B. Smit,
ambtelijk secretaris

Oudenoord 6

3513 ER Utrecht

030 230 84 89

www.vlogo.nl

Directe aansluiting Master – GZ

Het streven naar een directe(re) aansluiting tussen master- en GZ-opleiding wordt algemeen onderschreven, evenals het voornemen om te starten met hierop gerichte pilots.

Over de gewenste opzet van deze pilots lopen de meningen enigszins uiteen. Enkele instellingen pleiten voor een bredere opzet van de pilots, die ook ruimte laat voor een langere tussentijd dan het genoemde maximum van zes maanden. Instellingen waar reeds geëxperimenteerd wordt met directe doorstroom (SPON, RINO Zuid, RINO Amsterdam) geven aan door te willen gaan met deze initiatieven. Het SPON ervaart de geschetste pilotstructuur daarbij eerder als beperkend dan als stimulerend.

Benadrukt wordt voorts dat voor opleidingsplaatsen voor de pilots extra financiering nodig is; deze plaatsen mogen niet gefinancierd worden uit de reguliere toewijzing.

Effect op specialistenopleidingen

Wat ons betreft zou in het voorgenomen advies het positief effect van directere aansluiting op de doorstroom naar de specialistenopleidingen meer nadruk kunnen krijgen. Het tekort aan specialisten en de beperkte belangstelling voor specialisatie onder GZ-psychologen vormen een ernstig probleem. Een directe(re) aansluiting tussen master- en GZ-opleiding kan naar verwachting een substantiële bijdrage leveren aan oplossing van dit probleem.

Selectie

Een betere selectie gedurende het opleidingstraject wordt unaniem als cruciale schakel gezien voor een meer geïntegreerde opleiding. Wel zijn er vragen en kanttekeningen bij de voorgestelde selectieprocedure en -instrumenten:

- Is een goede selectie en eerlijke selectie tijdens en na de bachelor realistisch? Moeten studenten hierdoor niet te vroeg kiezen voor een loopbaan in de gezondheidszorg? Is het überhaupt mogelijk om in een vroeg stadium op een valide manier te selecteren?
- Leidt vroegtijdige selectie niet tot een té homogene, eenzijdig samengestelde studentenpopulatie? Hoe kunnen inclusiviteit en diversiteit worden gewaarborgd? Mogelijk toch een rol voor loting als selectiemiddel?
- Hoe wordt selectie georganiseerd en onder wiens verantwoordelijkheid vindt deze plaats?
- Ook zijn er twijfels over de Situational Judgement Test en de centrale rol die deze wordt toebedacht in het selectieproces.

Voorts missen wij in het advies aandacht voor de hoogstwaarschijnlijk omvangrijke groep van studenten die niet toegelaten zullen worden tot de selectieve masteropleiding. Hiervoor zal een passende oplossing moeten worden gevonden, bij voorbeeld door de ontwikkeling van nieuwe masteropleidingen.

Logistieke aansluiting of geïntegreerde opleiding

Over de meerwaarde van een volledig geïntegreerde master- en GZ-opleiding (het zgn. 3+3-model) wordt door opleidingsinstellingen verschillend gedacht. Enkele instellingen ondersteunen nadrukkelijk het model van een geïntegreerde opleiding als toekomstperspectief. Anderen vragen zich af wat de meerwaarde ervan is ten opzichte van het model van logistieke aansluiting.

Specifieke kanttekeningen:

- Hoe dan ook goed om nu te beginnen met logistieke aansluiting.
- Volledige integratie is een langdurig en ingewikkeld traject. Het heeft alleen zin hieraan te beginnen als er sprake is van expliciete instemming en steun van beide betrokken ministeries.
- Belangrijke vraag bij volledige integratie: wat wordt de betaaltitel voor de vergoeding van zorg verleend door piogs? Als deze zorg niet declarabel is, wordt opleiden onbetaalbaar.

Als mogelijke tussenvorm tussen logistieke aansluiting en een geïntegreerde opleiding wordt de Gronings/Nijmeegse opleidingsstructuur genoemd, waar de master- en GZ-opleiding wel gescheiden zijn, maar de uitvoeringsorganisatie van de GZ-opleiding is ingebed in de universitaire organisatie (faculteit).

EVC-trajecten

Er is unanieme steun voor de voorgestelde ontwikkeling van EVC-trajecten als middel om op korte termijn iets te doen aan het stuwmeer van en het tekort aan GZ-psychologen, uiteraard met inachtneming van de toelatings- en (eind)competentiecriteriën die gelden voor de opleiding tot GZ-psycholoog.

Gezien het brede draagvlak hiervoor dringen wij erop aan de voorstellen hiervoor snel te concretiseren en in uitvoering te nemen. De verantwoordelijkheid hiervoor kan belegd worden bij de erkende opleidingsinstellingen; de daaraan verbonden uitvoeringsorganisaties beschikken over de expertise en organisatorische slagkracht om dit met voortvarendheid op te pakken. Ook hier geldt de noodzaak van adequate financiering, additioneel aan het budget voor de reguliere beschikbaarheidsbijdrage: de financiering van EVC-trajecten mag niet ten koste gaan van het reguliere opleidingsvolume.

Visie & infrastructuur: breed opleiden en SPOO's

Het streven naar brede opleidingen wordt door ons krachtig ondersteund. Ditzelfde geldt voor het voorstel om parameters uit te werken die inzicht kunnen geven in de kwaliteit van opleiden, als 'keuzehulp' voor opleidelingen bij de keuze van een opleidingsplaats én als criterium bij de toewijzing van opleidingsgelden.

Daarentegen hebben wij bedenkingen bij het voorstel voor de inrichting van Samenwerkingsverbanden Psychologie Opleiding en Onderwijs (SPOO's). Om breed op te kunnen leiden is zo'n grote infrastructurele ingreep onzes inziens niet nodig. Daarnaast hebben wij sterke bedenkingen bij de uitwerking die aan dit idee gegeven wordt. Dit geldt met name voor de voorgestelde ont koppeling van praktijkopleiding en cursorisch onderwijs, waarbij de praktijkopleidingsinstelling leidend wordt en de mogelijkheid wordt geopend dat het cursorisch onderwijs kan worden 'ingekocht' bij marktpartijen. De kracht van de huidige opleiding zit voor een belangrijk deel in het samenspel en de gedeelde verantwoordelijkheid tussen universiteiten, opleidingsinstellingen en praktijkopleidingsinstellingen. Hiervan zou in het SPOO-model geen sprake meer zijn.

Bij verschillende opleidingsinstellingen is thans reeds sprake van proeftuinen waarin gestalte wordt gegeven aan breed opleiden, door middel van regionale samenwerkingsverbanden tussen praktijkopleidingsinstellingen uit verschillende sectoren. Wij stellen voor deze proeftuinen verder te stimuleren en uit te bouwen, in plaats van een heel nieuwe opleidingsinfrastructuur te introduceren.

Didactiek en innovatie

Wij ondersteunen de voorstellen voor betere afstemming van de verschillende fasen van de opleiding en de ontwikkeling van doorlopende leerlijnen als onderdeel hiervan. Ditzelfde geldt voor de borging en bevordering van de didactische kwaliteit van opleiders en docenten door de ontwikkeling van geaccrediteerde didactische scholing.

Ten aanzien van de oprichting van een landelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum voor de Psychologische Vervolgopleidingen bestaan bij verschillende opleidingsinstellingen reserves:

- Didactische innovatie hangt samen met de regionale samenwerking tussen universiteiten, opleidingsinstellingen en praktijkopleidingsinstellingen; een landelijk centrum heeft hierin maar beperkte meerwaarde.
- Hoe stelt men zich de omvang en financiering van zo'n centrum voor? Door wie wordt het centrum gedragen?

Algemene punten: orthopedagogen, betrokkenheid universiteiten en financiering

Naast bovenstaande opmerkingen over specifieke aanbevelingen uit het advies willen wij graag nog drie algemene punten onder de aandacht brengen. Dit betreft de positie van orthopedagogen, de betrokkenheid van universiteiten en de financiering van de voorgestelde ingrepen en projecten.

- 1) **Orthopedagogen.** Deze schitteren in het advies door afwezigheid. Dit is wellicht begrijpelijk vanuit de opdracht van het APV-programma en het gegeven dat de

orthopedagoog-generalist een afzonderlijk BIG-beroep is geworden. Inhoudelijk gezien betreuren wij dit echter ten zeerste. De instroom in de GZ-opleiding bestaat voor een substantieel deel uit orthopedagogen. Bij een betere doorstroom en integratie van de master- en de GZ-opleiding kan en mag de opleiding tot orthopedagoog dan ook niet ontbreken. Daarnaast zijn ook in de praktijk de beroepen van GZ-psycholoog en orthopedagoog nauw verwant; het zou vreemd zijn als de opleidingsstructuur voor beide beroepen sterk zou verschillen.

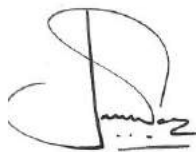
Om deze redenen roepen wij met kracht op in het definitieve advies aandacht te geven aan de implicaties voor orthopedagogen.

- 2) **Betrokkenheid universiteiten.** De ontwikkelde voorstellen hebben grote implicaties voor de universitaire psychologie- (en orthopedagogiek-) opleidingen. Hoewel het APV-project mede gedragen wordt door de psychologie-departementen van de universiteiten krijgen wij signalen dat niet alle universiteiten, c.q. psychologie-afdelingen, zich voldoende betrokken en gehoord voelen bij de ontwikkeling van de adviezen en voorstellen. Wij willen er dan ook met kracht voor pleiten dat zij in het vervolgtraject voldoende worden 'meegenomen'.
- 3) **Financiering.** De adviezen van het programma APV zijn op vele punten zeer ingrijpend. Zij kunnen alleen uitgevoerd worden als er voldoende financiële middelen beschikbaar gesteld worden. Bovendien kunnen zij consequenties hebben voor toekomstige financieringsstromen, bijv. in de bekostiging van de opleiding. Om deze reden betreuren wij het dat wij bij de beoordeling van het voorgenomen advies nog niet konden beschikken over de impactanalyse van de financiële consequenties van de adviezen.

Dit alles gezegd hebbende willen wij afsluitend nogmaals onze grote waardering uitspreken voor het verrichte werk. Als verenigde opleidingsinstellingen op het gebied van de psychologie en de pedagogie in de gezondheidszorg zetten wij ons in voor de kwaliteit van de postacademische opleidingen. Het advies levert hieraan onzes inziens een belangrijke bijdrage. Wij spreken dan ook de hoop uit dat het advies een voortvarend vervolg zal krijgen in de vorm van concrete projecten waarmee de gesignaleerde knelpunten aangepakt kunnen worden.

Gezien de centrale rol van de opleidingsinstellingen in de vormgeving van het opleidingslandschap zouden wij graag zien dat onze reactie integraal opgenomen wordt in het eindadvies dat de Opleidingsraad aan VWS ter beschikking zal stellen.

Namens bestuur vLOGO,

Drs. J. van der Pol,
Voorzitter (a.i.)

Reactie universiteiten op notities APV programma

Agneta Fischer, voorzitter DSW, 25-10-2021

Deze reactie is gebaseerd op en geciteerd uit de reacties van EUR, OU, RU, RUG, TiU, UL, UM, UT, UU, UvA, VU en de conventen Hoogleraren Orthopedagogiek, Klinische Psychologie, Klinische Ontwikkelingspsychologie, Gezondheids- en Medische Psychologie, Neuropsychologie en Neuropedagogiek, en de kamers Psychologie en Pedagogiek.

Algemeen

De algemene reactie vanuit de universiteiten is terughoudend, maar niet afwijzend. Alleen het convent Orthopedagogiek en de Kamer Pedagogiek wijzen het plan expliciet af, overigens op basis van vergelijkbare argumenten en zorgen die ook door anderen worden genoemd.

Iedereen ziet de problemen (stuwmeer, tekort aan GGZ opleidingsplaatsen en aan gekwalificeerde GZ-psychologen die kunnen optreden als regiebehandelaar), maar vraagt zich af of de voorliggende voorstellen de problemen zullen oplossen. De voorstellen worden als zeer ingrijpend en kostbaar gezien, terwijl niet duidelijk wordt of het probleem hiermee wel wordt opgelost. Door sommigen wordt gevreesd dat de probleem zelfs worden verergerd (bv. een enorme toename van zorgkosten, en hierdoor toch de uitwijking van zorginstellingen door masterpsychologen of goedkopere HBO studenten).

Er is in het algemeen behoefte aan een visie op het beroepsprofiel van de klinisch-georiënteerde masterpsycholoog en orthopedagoog zonder BIG-registratie in verhouding tot de psycholoog met BIG-registratie. Er wordt dan ook, met name vanuit de (Ortho)pedagogiek en Klinische Ontwikkelingspsychologie, gesteld dat er werk is voor master psychologen en orthopedagogen in sommige domeinen van de jeugdzorg, mits deze functies goed zijn gedefinieerd en voldoende toezicht wordt gegeven vanuit de instelling.

De randvoorwaarden (uitbreiding beschikbare opleidingsplaatsen en voldoende financiering) worden als cruciaal gezien voordat ingrijpende en structurele verandering in universitaire onderwijsprogramma's kunnen worden geïnitieerd. De meningen zijn verdeeld over wat de beste oplossing zou zijn als voldaan wordt aan de randvoorwaarden: logistieke aansluiting of geïntegreerde opleiding.

Financiën

De universiteiten vinden het absoluut noodzakelijk om financiële dekking te hebben voor de plannen voor een directe aansluiting Master-GZ opleiding, en willen niet dat deze kosten ten laste mogen worden gebracht van de universiteiten. Het gaat hier om de kosten die zijn gemoeid met de selectie procedures, de eventuele ontwikkeling van alternatieve programma's, het ontwikkelen en herzien van selectieve masterprogramma's, en het organiseren van nieuwe samenwerkingsverbanden met de opleidingsinstituten. De universiteiten hebben ook een meer precieze raming nodig van het aantal benodigde GZ-psychologen (en Orthopedagogen), beschikbare opleidingsplaatsen voor zowel GZ als OG, om de selectie van de benodigde studenten in de masters te kunnen vormgeven.

De doorrekening van de SiRM laat zien dat de variant met de geïntegreerde aansluiting relatief goedkoper lijkt te zijn, maar deze vergt een nog grotere inspanning (en dus initiële investering) van alle betrokkenen, inclusief de universiteiten. Een goede raming van benodigde en financierbare GZ-psychologen is dus cruciaal.

Een mogelijk ongunstig neveneffect van het voorstel kan zijn dat het nu al bestaande grijze circuit van 'onvergoede zorg' (en het daarmee samenhangend gebrek aan kwaliteitscontrole) een sterke groei zal doormaken door masterpsychologen en – pedagogen, en wellicht ook HBO studenten die geen opleidingsplaats kunnen bemachtigen en nu ook niet meer op een andere manier werkzaamheden in de vergoede zorg mogen verrichten.

EVC en zij instromers

De universiteiten staan positief tegenover het EVC voorstel om het stuwmeer weg te werken. Wel vinden zij het cruciaal dat zij-instroom (bv. 2^e kansers, maar ook gepromoveerden) in de toekomst mogelijk moet blijven. Dat betekent dat voor deze groep ook een bepaald percentage beschikbare plaatsen in de GZ opleiding gereserveerd moet worden. Wellicht biedt een landelijk aanbod van summerprograms een manier om eventuele tekorten van zij-instromers weg te werken.

Selectie in BA

De meeste universiteiten spreken zich uit tegen selectie in de Bachelor, en vragen zich af of het belang van een breed opgezette bachelor moet wijken voor een meer toegespitste bachelor voor de selectieve master. Er zijn uiteenlopende argumenten:

- De Bachelor is een brede wetenschappelijke opleiding die nog weinig kan zeggen over de professionele vaardigheden van de toekomstige gz-psychologen
- De selectie in de Bachelor zal de competitie voor de GZ opleiding alleen maar opstuwten
- Er zijn twijfels over de geschiktheid van de cognitieve test en de Situational Judgment Test, omdat ze als selectie instrumenten in deze context geen empirische staat van dienst hebben.
- Het principe van vroege selectie sluit niet aan bij de wens van OCW om juist studenten de mogelijkheid te geven om tijdens hun opleiding te switchen
- Er ontstaat een gerede kans van een stuwmeer voor de Master
- De universiteiten kunnen selectie niet landelijk organiseren, omdat dit besluit in de WHW is voorbehouden aan het CvB, waarbij bovendien nadrukkelijk een adviesrecht ligt bij de universiteitsraad

Selectie in de Master

Alle universiteiten zijn zich bewust van de noodzaak om te selecteren, maar voor het selectieproces in de master zijn antwoorden op 3 vragen cruciaal:

- (1) Hoeveel studenten moeten worden afgeleverd voor de GZ opleiding (of de geïntegreerde 3-jarige master)?
- (2) Is een 1-jarige klinische master studeerbaar?
- (3) Blijft de instroom van Orthopedagogiek studenten in de GZ master mogelijk, en zo ja hoe worden deze studenten geselecteerd?

Men adviseert om te kijken naar de manieren waarop nu al bij verschillende universiteiten (UvA en Radboud) vlak voor of tijdens de master wordt geselecteerd.

De WHW kent geen capaciteitsbeperking op specialisatieniveau (tracks) en veel opleidingen hebben een algemene Psychologie master waar de klinische specialisaties slechts een track in vormen. Als men wil selecteren, is het apart accrediteren van een klinische master noodzakelijk. Het advies is dan volgens sommigen ook om deze selectie per universiteit (of regio) te organiseren of om pas aan het eind van een éénjarige master mede op basis van valide indicatoren tijdens de stage te selecteren wie doorgaat naar de aansluitende 2-jarige GZ.

Alternatieve opleidingen

De universiteiten zijn van mening dat de masteropleidingen Klinische Psychologie, Klinische Ontwikkelingspsychologie (KLOP), Klinische Neuro psychologie (KNP), Orthopedagogiek (OP), forensische en medische psychologie voldoende breed zijn en nu ook niet alleen opleiden voor zorgberoepen. Deze opleidingen zouden wellicht kunnen blijven bestaan en een alternatief bieden voor studenten die niet opteren of geselecteerd zijn voor de GZ-opleiding. Het zou verder uitgezocht moeten worden hoeveel van de studenten uit deze opleidingen de zorg in gaan, en in welke beroepen de rest terecht komt.

Er wordt ook specifiek aandacht gevraagd voor de internationale studenten en voor de research master studenten. De laatste groep zou ook moeten kunnen instromen.

Logistieke aansluiting vs geïntegreerde opleiding en de breedte van de opleiding

De voorkeur voor een van beide varianten is verdeeld, omdat men het niet duidelijk vindt wat de voor- of nadelen zijn van beide varianten in het oplossen van de problemen, dan wel de effecten die het heeft op de studeerbaarheid en organisatie van de opleiding. Argumenten tegen een geïntegreerde opleiding lijken nu vooral pragmatisch te zijn: betere aansluiting is het grootste belang en daarvoor is geen stelselwijziging nodig. De conventen Psychologie (behalve de Klinische Ontwikkelingspsychologie) pleiten wel voor een geïntegreerd model met doorlopende leerlijnen.

Veelvuldig wordt de breedte van de geïntegreerde opleiding genoemd als punt van zorg. De universiteiten vinden dat het mogelijk moet blijven om te differentiëren (zoals ook nu het geval is), door bijvoorbeeld in duidelijke keuze onderdelen verdiepend onderwijs te volgen dan wel ervaring op te doen in ontwikkelingspsychologie, neuropsychologie, medische psychologie, forensische psychologie, etc. Men wil niet dat de breedte ten koste gaat van de kwaliteit van de zorg, vooral niet van de jeugdzorg.

Kinder- en Jeugd veld

Alle universiteiten vinden dat er meer aandacht moet worden besteed aan de orthopedagogiek (OP) studenten en de opleiding tot Orthopedagoog Generalist (OG). Uitgangspunt daarbij is dat beide universitaire opleidingen en de bijbehorende post-master opleidingen gelijkwaardig zijn en dat er geen grote verschillen in universitair opleidingsniveaus of trajecten mogen ontstaan tussen psychologie en (ortho)pedagogiekstudenten. Dat zou noch de zorg, noch de opleidingen ten goede komen. Ook de bestaande verschillen in gefinancierde opleidingsplaatsen tussen GZ (wel gefinancierd) en OG (nog geen gefinancierde opleidingsplaatsen) is in de ogen van de universiteiten een groot probleem, waar noch studenten noch de zorg de dupe van mogen worden.

Het baart de universiteiten om die reden zorgen dat in het advies nauwelijks wordt ingegaan op hoe het programma APV zich verhoudt tot de kwaliteit van zorg in het *brede jeugdveld*: Zo maakt, bijvoorbeeld, de Jeugdwet het werken met jongeren tot 18 jaar voor psychologen en pedagogen mogelijk met een BIG- maar ook met een *SKJ registratie*, die zowel bestaat op master- als postmasterniveau. Ook is de Jeugdwet er juist op gericht om schotten tussen werkvelden te slechten, en waar mogelijk ook preventief en laagdrempelig, thuisnabij te werken. Volgens de (ortho)pedagogen en klinisch ontwikkelingspsychologen is er in het jeugdveld ruimte voor zowel afgestudeerden met als zonder BIG registratie. Dit betekent dat het voor het jeugd domein onwenselijk is een selectieve master in te voeren, omdat deze masters voor klinisch kinder- en jeugdpsychologen en (ortho)pedagogen studenten immers goed voorbereiden op bepaald type werk in het brede jeugdveld.

De voorkeur van de universiteiten gaat uit naar twee gelijkwaardige (parallele) opleidingsroutes tot GZ-psycholoog en OG, al dan niet met oversteekmogelijkheden, afhankelijk van de manier waarop de post-doctorale opleidingen voor het jeugdveld georganiseerd zullen worden. De universiteiten willen er daarom bij het ministerie van VWS en OCW voor pleiten om zowel de GZ als de OG opleiding te bekostigen.

Pilots

De pilots worden door iedereen toegejuicht, en men is van mening dat de regionale uitvoering ook in de toekomst de beste manier is voor een sterke en voor de kwaliteit van de opleiding noodzakelijke samenwerking tussen universiteiten, opleidingsinstituten en zorgorganisaties. Voor het uitbreiden van de pilots is het wel cruciaal dat er extra opleidingsplaatsen door VWS worden toegekend, omdat anders de praktijkinstellingen niet bereid zijn deel te nemen (vanwege hun interne stuwmeer). Ook zouden de pilots moeten worden gebruikt om de mogelijkheden van een geïntegreerde opleiding te verkennen om op deze manier ook de praktische implicaties van beide varianten in kaart te brengen.

Tot slot

Het tijdspad (inclusief die van de pilots 2 en 3) wordt als onrealistisch bestempeld, zeker ook gegeven de bestaande onzekerheden omtrent financiering, beschikbare opleidingsplaatsen en benodigde capaciteit in de zorg.

Het is noodzakelijk om een aantal aandachtspunten in deze reactie tegelijkertijd aan te pakken. Wij stellen in elk geval de volgende stappen voor.

1. Start als eerste het EVC-traject
2. Gesprekken met veld, capaciteitsorgaan en VWS over benodigde (en financierbare) GZ-psychologen, en daaraan gekoppeld GZ en OG opleidingsplaatsen.
3. Gesprekken tussen pedagogen en psychologen over de postdoctorale opleiding in relatie tot de BIG beroepen in het jeugdveld.
4. Indien overeenstemming over ramingen (punt 2), start implementatie selectie op universiteiten
5. Gesprekken tussen opleidingsdirecteuren Psychologie / Pedagogiek en opleidingsinstituten over betere aansluiting masters en GZ opleiding
6. Indien meer beschikbare opleidingsplaatsen, doorontwikkeling en uitbreiding regionale pilots.

Visie gezamenlijke conventen Klinische Psychologie, Neuropsychologie & Neuropedagogiek en Gezondheids- en Medische Psychologie m.b.t. APV.

Landelijke Opleidingsraad Psychologische BIG-beroepen

t.a.v. mevrouw prof. dr. Maartje Schoorl

Per mail: m.schoorl@fsw.leidenuniv.nl

Datum: 24 oktober 2021

Beste Maartje,

De conventen hoogleraren Klinische Psychologie, Neuropsychologie & Neuropedagogiek en Gezondheids- en Medische Psychologie delen graag hun visie m.b.t. de thans voorliggende adviesnotities van het APV programma. Met betrekking tot het convent hoogleraren KP dient opgemerkt te worden dat deze visie door de grote meerderheid gedragen wordt maar dat er geen sprake is van unanimititeit.

We richten ons eerst op de o.i. belangrijke hoofdlijnen, om vervolgens te reageren op enkele specifieke punten waar DSW onze visie over vroeg.

1. De conventen steunen de ambitie om de problemen rondom de GZ-psycholoog op te lossen door een verandering in de opleidingsstructuur en opzet, waarmee kwalitatief goede psychische zorg voor de patiënt in de klinische praktijk gewaarborgd wordt voor de toekomst.
2. De notities maken duidelijk dat een puur logistieke aansluiting van de GZ-opleiding op de klinische master veel ingrijpende veranderingen vereist die voor een groot deel gelijk zijn als die vereist zijn voor een geïntegreerd traject. Omdat een geïntegreerd traject vele voordelen biedt (denk bijv. aan kosten, kwalitatieve voordelen door doorlopende leerlijnen (zie de overtuigende argumentatie in de APV-deelnotitie), betere integratie van wetenschap en praktijk, en daarmee uiteindelijk betere zorg) adviseren we vooral daarop in te zetten. Het opzetten van een puur logistieke aansluiting zal al grote inspanningen vereisen, het zou zonde zijn als dan niet gelijk de kans gegrepen wordt om tot een betere oplossing te komen.
3. Voor beide opties (logistieke aansluiting, geïntegreerd traject) moeten nog kwesties opgelost worden die nu niet altijd even duidelijk aangestipt worden:
 - a. Een valide schatting van de opleidingscapaciteit, gebaseerd op de werkelijke behoefte aan GZ-psychologen (zie ook punt 3b). De conventen adviseren alleen positief over restrictieve masters mits de opleidingscapaciteit adequaat wordt bepaald. Het is niet verstandig de universiteiten een financieel offer te laten maken voor een operatie die het doel niet dient.
 - b. Invoering van de eis dat uitoefening van psychologische gezondheidszorg door een academicus een BIG-registratie behoeft, analoog aan de andere BIG-beroepen. Wordt dit niet ingevoerd, dan zullen om redenen van oppervlakkig geziene kostenbesparing master-psychologen in de zorg ingezet blijven worden, en het stuwmeer gevuld blijven worden. Hierbij vragen we speciale aandacht voor sectoren waarin het tekort aan BIG geregistreerden groot is en die moeite hebben met

opleiden vanwege huidige regelgeving. Hierbij denken we aan de kleinere instellingen die opleiden zoals ziekenhuizen en vrijgevestigden, alsmede aan sectoren als de jeugdzorg, de forensische zorg, en de ouderenzorg. Dit vraagt in de opleiding om naast een algemeen deel ook voldoende ruimte in te richten voor differentiaties, zoals die er nu ook al zijn in het universitaire aanbod.

- c. De instroom van orthopedagogen in de GZ-opleiding. Een ingewikkelde optie is deze te blijven toestaan en dan bij pedagogiek een restrictieve master in te stellen die toelating tot de GZ-opleiding geeft. Bij een (door ons gewenst) geïntegreerd traject wordt dit erg moeilijk. Bedenk dat het omgekeerde dan ook moet plaatsvinden: klinische masters psychologie die toegang geven tot de OG-opleiding, c.q. geïntegreerd moeten worden met de OG-opleiding. Een veel eenvoudiger, doelmatiger, en ook om inhoudelijke redenen te verkiezen model is dat de pedogogen een vergelijkbare structuur ontwikkelen, waarbij hun klinische master geïntegreerd wordt met de OG-opleiding die tot BIG registratie als Orthopedagoog-Generalist leidt en zij dus niet meer kunnen instromen in de GZ opleiding. Deze striktere scheiding sluit aan bij de recente toevoeging van een apart BIG beroep art 3 orthopedagoog-generalist (OG). De wetgever heeft daarbij bepaald dat de beroepen GZ-psycholoog en orthopedagoog generalist voldoende onderscheidend zijn om een wetswijziging te rechtvaardigen.
 - d. De positie van de Research Master. Voor die opleidingen die een research master aanbieden met een klinische variant die samen met evt. aanvullende extra-curriculaire onderdelen kwalificeert voor de GZ opleiding dient nagegaan te worden hoe een geïntegreerd traject kan worden vormgegeven voor die studenten die in de toekomst de combinatie van klinisch werk en wetenschap onderzoek ambiëren en op deze wijze kunnen bijdragen om de wetenschappelijke basis van onze vakgebieden verder te ontwikkelen.
 - e. De financiële repercussies van de invoering van een logistieke en van een geïntegreerd traject voor zowel de gezondheidszorg als de opleidingsinstututen. Hier zijn al eerste verkenningen gedaan, die aangeven dat op maatschappelijk niveau een geïntegreerd traject goedkoper is. Echter, weerstand is te verwachten vanwege de per FTE hogere salarislasten als alle psychologen BIG geregistreerd zouden zijn. In een juiste kosten/opbrengsten berekening moeten daarom de kosten die gepaard gaan met zorg uitgeoefend door niet BIG-geregistreerden worden meegenomen (denk aan de kosten die nu besteed worden aan werkbegeleiding, verplichte door GGZ-regeling verplichte extra contacten met BIG-geregistreerden, opleidingen buiten GZ om, niet-effectieve zorg, verdwijnen van BIG-geregistreerden uit de grote instellingen wegens onvrede met de extra begeleidingstaken en de verantwoordelijkheid over (te) grote groepen cliënten)), evenals de opbrengsten (bijv. eerder opleiden leidt tot macro-economische kostenbesparing (kosten per jaar beroepsuitoefening zijn lager), effectievere diagnostiek en behandeling, tevredener personeel = minder kosten).
4. De conventen juichen de gedachte toe dat de opleidelingen in meerdere werkvelden ervaring opdoen. Daarbij pleiten zij naast een algemeen deel in de 3-jarige opleiding voor differentiaties, zoals die er nu ook al zijn in het universitaire aanbod (kinder & jeugd, ouderen, neuropsychologie, gezondheidspsychologie). Daartoe dienen deze differentiaties, die al in de bachelorfase beginnen ook in deze 3-jarige opleiding behouden te blijven. Om ervaringen in meerdere werkvelden op te doen zijn nieuwe samenwerkingsverbanden nodig tussen universiteiten, praktijkinstellingen, en uitvoeringsinstanties (zoals RINO's). Ook hier biedt een geïntegreerd traject met studentenstatus voor de opleidelingen een goede oplossing. Immers, bij de noodzakelijke roulatie tussen diverse instellingen wanneer in meerdere gebieden ervaring moet worden opgedaan, wordt het veel ingewikkelder dit te

organiseren als de opleiding een werknemer is dan wanneer deze student is. Wel moet er aandacht blijven bestaan voor de mogelijkheid van een tweedekans traject (bijvoorbeeld in samenwerking met de OU, die daarvoor speciale afspraken met een aantal instellingen zou kunnen maken).

Wat betreft enkele specifieke kwesties:

1. De selectie voorstellen. De conventen kunnen zich in grote lijnen in de voorstellen vinden, met daarbij de toevoeging dat we ook kunnen leren van de ervaringen met de selectieve klinische masters die er nu reeds zijn (bijv. bij de UvA) en andere instrumenten naast de Situationele Judgement Test (bv RUN).
2. De ontwikkeling van een alternatieve master die niet naar de GZ opleiding leidt. De conventen vinden het van groot belang om daarnaast alternatieve (al of niet Engelstalige) masters aan te bieden die NIET tot klinische beroepsuitoefening opleiden. Uiteraard moet het volledig helder zijn dat deze NIET tot klinische beroepsuitoefening opleiden. Dat betekent dat een klinische stage géén onderdeel er van uit moet maken. Vooral voor de buitenlandse studenten kan dit een aantrekkelijk aanbod zijn.
3. Het vervolg traject van de geïntegreerde master (en de rol van de orthopedagogiek (OP) hierin).
 1. De adviesnotitie over de geïntegreerde variant biedt goede uitgangspunten voor een verdere uitwerking. We steunen het idee van leerlijnen – deze zullen helpen om van het geheel meer te maken dan de som van de delen. De klinische stage tijdens de huidige master kan ingepast worden in een driejarig traject en zo veel doelmatiger worden, en de student voorbereiden op de vervolgstappen. (In de huidige situatie is er sprake van te veel meekijken en te weinig onder supervisie toepassen van vaardigheden, wat suboptimaal is voor het leerproces). De in de notitie genoemde uitgangspunten ondersteunen wij ook, w.o. levensloopgebieden en breed opleiden (toepassingsgebieden). De eventueel benodigde aanpassingen in het bachelorprogramma zijn te overzien en aan veel universiteiten al aanwezig. Voor het praktijkonderwijs kunnen de universiteiten dankbaar gebruik maken van de diensten van de uitvoeringsinstanties. De organisatie van het geïntegreerd onderwijs met de praktijk vraagt om een bijzondere logistiek en ervaring die de universiteiten niet bezitten en bij de uitvoeringsinstanties aanwezig is. Pilots zijn van belang om ervaringen op te doen en stapsgewijs te komen tot een geïntegreerd traject met voldoende draagvlak bij universiteiten, uitvoeringsinstanties en praktijken. De regie voor de opleiding dient hierbij primair bij de universiteiten te liggen in goede samenspraak met het klinische veld en de uitvoeringsinstanties.
 2. De beste oplossing is dat OP een soortgelijke geïntegreerd traject gaat ontwikkelen. Omdat de OG nu een eigenstandig BIG-beroep is, volgt de conclusie dat het klaarblijkelijk een ander beroep betreft dan de GZ-psycholoog, dus dat er geen inwisselbaarheid tussen de twee is. Merk op dat ook een logistieke aansluiting om een oplossing van de OP kwestie vraagt – een restrictieve master (die ook nodig is voor een logistiek aansluitend traject) is een vereiste. Zij-instroom via andere masters gaat onherroepelijk weer tot vulling van het stuwmeer leiden.
4. Onze betrokkenheid in de pilots (samenwerking universiteiten RINO's). We adviseren bereidheid om aan dergelijke pilots mee te werken onder twee voorwaarden: (i) dat er extra opleidingsplaatsen door VWS worden toegekend, anders zijn praktijkinstellingen niet bereid deel te nemen (vanwege hun interne stuwmeer); (ii) dat het voorbereid op een geïntegreerd traject. Voorkomen moet worden dat nu veel energie gestoken wordt in een puur logistieke aansluiting, en het geïntegreerde model niet tot invoering komt.
5. Bekostiging van zowel GZ als OG opleidingen door OCW. Daar zijn de conventen voor: het is immers macro-economisch veel efficiënter, conform de andere BIG-

basisberoepsopleidingen, en alleen zo kan tegen niet al te veel meer kosten een voldoende volume aan GZ-psychologen worden opgeleid. Opgemerkt zij, dat de huidige GZ-opleidingen niet altijd zo efficiënt zijn. Theoretisch onderwijs wordt bijv. in dezelfde kleine groepen gegeven als het vaardigheidsonderwijs en door het ontbreken van regie overlapt het theoretisch onderwijs in de GZ vaak met onderwijs waarin de BaMa reeds voorziet. Hier is een slag te slaan. Meer psychologen tot een BIG-registratie opleiden, vereist ook de maatschappelijke plicht te onderzoeken hoe opleiden goedkoper kan. Bekostiging van de OG-opleiding in eenzelfde structuur helpt enorm om (i) de positie van de OG (wet BIG) te versterken en (ii) de afbakening tussen geïntegreerde GZ- cq OG-opleidingstrajecten tot stand te brengen. Verder moet hierbij niet onderschat worden dat de voorgestelde nieuwe structuur voor vele opleidingen grote aanpassingen vraagt zoals het ontwikkelen van volledig nieuwe selectieve Nederlandstalige master opleidingen en de ontwikkeling van alternatieve master opleidingen die niet naar de GZ opleiding leiden. De financiële risico's voor de universiteiten dienen hierbij bewaakt en geminimaliseerd te worden.

Tenslotte iets over het SiRM rapport over de financiële consequenties van de twee modellen van directe aansluiting master-GZ-opleiding. Dit rapport kwam te laat ter beschikking van ons om hierover tot een gezamenlijke visie te komen. Het convent KP heeft enigszins de tijd gehad hier naar te kijken en komt tot de volgende opmerkingen:

1. In het algemeen lijkt het ons verstandig om een kritische nadere toetsing te doen van de aannames die gedaan zijn en van de berekeningen. Daartoe zou het verstandig zijn om vragen en bemerkingen van diverse partijen mee te nemen.
2. Het valt op dat het rapport niet de gewenste situatie doorrekent dat alle zorgverlenende psychologen BIG geregistreerd moeten zijn.
3. Het rapport roept nog veel vragen op. Zo is het ons niet duidelijk of bij de geïntegreerde variant de winst op minder salaris, of zelfs geheel verdwijnen daarvan, voor master psychologen is verdisconteerd. Het lijkt daarnaast onredelijk om aan een in een nieuw systeem beginnend GZ-psycholoog hetzelfde startsalaris te geven als thans het geval is, er is een gemiddeld verschil in ervaringsjaren van ongeveer 7 jaar! Een 24 jarige zou dan als GZ-psycholoog, het basisberoep, veel meer gaan verdienen dan redelijk is voor die leeftijd en ervaringsniveau. De huidige schaarste aan GZ-psychologen heeft geleid tot salaristijgingen (en in de slipstream hebben ook de master-psychologen daarvan geprofiteerd). PIOG's en MSc's verdienen nu bijvoorbeeld aanzienlijk (30%) meer dan promovendi. Er is 20 jaar een mindset opgebouwd dat de GZP een soort specialist/eindfunctie is waarbij MSc's werden aangeduid als 'basispsychologen'. Dat moet veranderen, GZP is het basisberoep, en daar hoort ook een realistisch startsalaris bij.

Conventen hoogleraren Klinische Psychologie

Neuropsychologie & Neuropedagogiek

Gezondheids- en Medische Psychologie.

Federatie van Gezondheidspsychologen en Psychotherapeuten
T.a.v. de Opleidingsraad

Datum: 20 oktober 2021

Betreft: Gelede reactie op de notities en documenten van het programma APV van de hoofdopleiders
GZ-PT-KP-KNP

Geachte mevrouw Schoorl,

Met dank voor toezending van de conceptrapporten/-adviezen inzake het programma Adaptieve Psychologische Vervolgopleidingen (pAPV) zenden wij U namens de hoofdopleiders Gezondheidszorgpsycholoog (GZ), Psychotherapeut (PT), Klinische psycholoog (KP) en Klinische Neuropsycholoog (KNP) de nadere reflecties en deze gelede reactie in het kader van de lopende consultatieronde.

Met genoegen en bewondering hebben de hoofdopleiders van de verschillende BIG-opleidingen kennis genomen van de documenten. Wij zijn onder de indruk van het vele en omvattende werk dat is verricht alsook voor de wijze waarop één en ander werd geïntegreerd in de bondige tekst van de hoofdnotitie. Voornoemde hoofdopleiders zijn structureel over het APV-proces geïnformeerd en velen van hen waren ook rechtstreeks betrokken in de diverse onderdelen van het programma.

Over het geheel genomen kunnen wij instemmen met de hoofdlijnen, weergegeven in de Hoofdnotitie. De aan de adviezen verbonden plannen stralen een toekomstgericht élan uit dat als inspirerend wordt ervaren. Wij ondersteunen de ontwikkelingsrichting die in de Aanbevelingen weergegeven worden. Evenzo ondersteunen wij de plannen voor Fase II van het pAPV.

De reflecties en reacties naar aanleiding van de APV-documenten zijn hieronder per opleiding beschreven.

Vanuit de hoofdopleiders GZ vragen wij aandacht voor onderstaande punten:

De reactie van de hoofdopleiders GZ is geconcipeerd vanuit de 12 aanbevelingen uit de Hoofdnotitie van het programma APV.

Over het geheel genomen ondersteunen de Hoofdopleiders Gz de aanbevelingen met dien verstande dat de financiering voor de projecten die specifieke oplossingen moeten brengen of belangrijke eerste ervaringen moeten opleveren, buiten de financiering van de huidige opleidingsplaatsen geregeld moet worden, met name de pilot studies en de EVC-projecten. Dit om te voorkomen dat nieuwe ontwikkelingen ten nadele zullen zijn van de bestaande opleidingen.

Met betrekking tot de eerste aanbeveling gericht op EVC vinden de hoofdopleiders het van belang vast te stellen dat voor realisatie van dit plan een aparte eigenstandige organisatie nodig is. Aangezien hoofdopleiders de eindverantwoordelijkheid voor de opleiding en de diploma's dragen, vinden we het noodzakelijk om nauw betrokken te zijn bij de organisatie van deze 'verkorte registratie' routes.

Met betrekking tot aanbeveling 3 is van belang om op te merken dat reeds verschillende pilots gestart zijn. De resultaten van deze pilots dienen ook betrokken te worden bij de evaluatie van de ervaringen met betrekking tot de directe aansluiting.

De ontwikkeling van specifieke selectie-instrumenten wordt een zinvolle onderneming geacht.

Verder zijn de hoofdopleiders voor een nadere verkenning van het geïntegreerde 3+3 model, met de aantekening dat ook goed gekeken gaat worden naar functie- en taakdifferentiaties binnen het beroep GZ psycholoog en zeker als het Gezondheidszorg Psycholoog -Generalist gaat worden.

Met betrekking tot nieuwe organisatievormen en de governance up-to-date maken, is het van belang dat de hoofdopleiders goede governance een warm hart toedragen, maar inhoudelijk uit hoofde van hun verantwoordelijkheden en bevoegdheden wel nauw betrokken dienen te zijn, zodat de juiste afspraken gemaakt worden die ook uitvoerbaar zijn en nagevolgd kunnen worden in de praktijk.

Vanuit de hoofdopleiders PT vragen wij aandacht voor onderstaande punten:

De hoofdopleiders PT willen in het bijzonder ingaan op die onderdelen die direct raken aan de opleiding tot psychotherapeut.

- Zij willen verzoeken in de preambule expliciet te melden dat in de notities uitgegaan is van de bestaande beroepenstructuur, in de wetenschap dat er bij het ministerie een voorstel ligt voor een nieuwe beroepenstructuur, dat vooral voor de Artikel 14 beroepen veranderingen met zich mee zal brengen. Dit heeft er onder meer toe geleid dat in de beschouwingen vooral is ingegaan op het Artikel 3 beroep Gezondheidszorgpsycholoog, en minder op het Artikel 3 beroep Psychotherapeut en Artikel 14 beroep Klinisch Psycholoog, die volgens dit voorstel zullen samengaan in het Artikel 14 beroep Klinisch Psycholoog-Psychotherapeut. In bijlage 4 van de Hoofdnotitie Programma APV wordt het knelpunt beschreven van het APV-programma met het

programma Beroepenstructuur Psychologische Zorg (BSPZ) (streven is om per 1 januari 2022 met het programma te starten en het 1 januari 2025 af te ronden). In het Programma APV lijkt het huidige beroep Psychotherapeut geheel uit dit programma verdwenen. De hoofdopleiders PT vinden dit een zorgelijke situatie, omdat de opleiding tot Psychotherapeut de komende jaren blijft bestaan en er voorlopig nog geen ministeriële beslissing hierover is genomen. Zij verzoeken u dit probleem te verhelderen, door in de inleidingen van de hiervoor relevante adviezen (Hoofdnotitie, Adviesnotities V&I en DOI) hieraan een alinea te wijden. Hierin zou vastgesteld kunnen worden dat de adviezen betrekking hebben op alle bestaande P-vervolgopleidingen tot het moment dat de nieuwe BSPZ formeel ingaat en dat het Artikel 3 beroep Psychotherapeut hierin ook expliciet meegenomen zal worden.

- In de Achtergrondnotitie Didactische methoden is een aantal onderwerpen behandeld waaraan nog slechts een bescheiden uitwerking is gegeven, wij beperken ons tot twee voor de Psychotherapeut relevante onderwerpen:
 - Hoofdstuk 6 is gewijd aan supervisie. Daarin is een goede aanzet voor het uitwerken van een BIG-breed kader voor supervisie op verschillende domeinen (behandeling, diagnostiek, management, onderzoek) gegeven. De beschrijving van 'Effectieve didactische methoden', waar het uiteindelijk om draait, is echter zeer beperkt, kan scherper geformuleerd en beter uitgewerkt worden. In het bijzonder bij de 'groep doelstellingen' die betrekking heeft op 'bewust worden van eigen attitudes, gevoelens en gedachten ten aanzien van (onderdelen van) het vak....' is nauwelijks een aanzet aanwezig, het 'leren van specifieke vaardigheden en technieken' geeft iets meer richting.
 - Hoofdstuk 7 is gewijd aan leertherapie. Daarvoor geldt hetzelfde: een goede aanzet, broodnodig is verdere uitwerking. Zeker de 'Voorgestelde extra competenties voor het competentieprofiel KP-PT' zijn een stap verder, maar verdienen een bredere discussie, aanvulling en aanscherping binnen de verschillende gremia van de FGzPt, waaronder de HCO's.

De Hoofdopleiders Psychotherapeut willen de noodzaak onderstrepen van het uitwerken van deze thema's in vervolgfase II. Zij pleiten ervoor om zowel de uitwerking, als het doen van wetenschappelijk onderzoek zoals dat geschetst wordt in 7.8 hoog op de prioriteitenlijst van Fase II te plaatsen.

Vanuit de hoofdopleiders KP en KNP vragen wij aandacht voor onderstaande punten:

Voor deze finale consultatie heeft de uitwisseling tussen de hoofdopleiders klinische psychologie (KP) en klinische neuropsychologie (KNP), mede gezien de korte tijdsspanne, per e-mail plaatsgevonden.

Zij kunnen zich vinden in de adviezen met dien verstande dat de hieronder weergegeven punten bedoeld zijn als verfijning van de huidige adviezen en daarmee vooral als aandachtspunt fungeren voor de opzet van een eventueel APV-vervolgprogramma.

1. Het psychologische opleidingscontinuüm voor de zorg omvat naast bachelor, master en gz tevens de specialisatie ex art. 14 Wet BIG. De hoofdopleiders KP/KNP willen in de adviezen over de relatie

tussen de master- en GZ-opleiding graag bevorderd zien dat steeds ook het perspectief van de specialistische vervolgopleidingen wordt meegenomen. Dit ontbreekt nu grotendeels terwijl het bijvoorbeeld van groot belang is dat niet alleen het 'gat' tussen de master- en de GZ-opleiding zou worden 'gedicht', maar ook de grote tekorten in de toeleiding naar de specialistenopleidingen KP en KNP nadrukkelijk aandacht krijgen. Zo wordt de beschikbaarheid van kandidaat-gios immers primair beïnvloed door de efficiëntie en omvang van het opleidingstraject voorafgaand aan de specialisatie.

2. Ook is het, mede vanuit de afspiegelingsgedachte, van groot belang om in de adviezen nog meer aandacht te besteden aan het onderwerp diversiteit. Als uitvoerders van de psychologische BIG-beroepen zijn personen van zeer uiteenlopende aard en achtergrond onmisbaar, ook in leidinggevende posities.
3. Directe instroom in de GZ-opleiding voor studenten die hun masterexamen behalen wordt, zeker in combinatie met trajecten voor psychologen met eerder verworven competenties, als belangrijk instrument gezien voor het bereiken van de APV-doelstellingen. Enkele hoofdopleiders wijzen erop dat in het streven naar deze directe aansluiting tussen master- en GZ-opleiding, ruimte moet blijven voor een zeker quotum van kandidaten die door andere keuzes en omstandigheden (e.g., promotietraject, eerdere andere vervolgopleidingen, persoonlijke omstandigheden). Een dergelijk quotum mag echter niet zo'n omvang hebben dat het kan leiden tot de hernieuwde vorming van een stuwmeer.
4. Het gebruik van het woord 'passant' (paragraaf 4.2 van de hoofdnotitie) heeft een pejoratieve werking en doet onvoldoende recht aan de noodzakelijke balans tussen teambinding en mobiliteit van opleidingen gedurende het praktijkdeel van de opleiding.
5. Wij ondersteunen van harte de gedachtegang dat alle zelfstandig uitvoerders in de psychologische zorg over een BIG registratie dienen te beschikken. In dat licht zou in het advies aandacht nodig zijn voor taakdifferentiatie (in relatie tot aanpalende niet-BIG-beroepen), de al-dan-niet wenselijkheid daarvan en de relatie met kwaliteitsborging.
6. Wat betreft het advies uit de hoofdnotitie (paragraaf 5.1) om de (in dit stadium al opvallend specifieke) voorstellen rond selectie concreet uit te werken adviseren wij om ruimte te creëren om de geopperde ideeën nader tegen het licht te houden.

De Opleidingsraad veel succes toewensend met de verdere uitwerking van de plannen, tekent

Mr. J.M. (Janine) Fidder
Secretaris HCO-GZ-PT-KP-KNP

Namens de voorzitter HCO-GZ (Prof. dr. A.L. (Anneloes) van Baar), de voorzitter HCO-PT (Dr. S. (Sjoerd) Colijn), de voorzitter HCO-KP (Prof. Dr. J.I.M. (Jos) Egger) en de voorzitter HCO-KNP (Prof. Dr. J.T. (Hanna) Swaab)

Opleidingsraad FGzPt
t.a.v. mr. drs. A. Dekker, secretaris,

Datum: 20 oktober 2021

Betreft: Reactie convent HL Orthopedagogiek en Kamer Pedagogiek consultatieronde progr. APV

Geachte leden van de Opleidingsraad,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van de notitie "*Samen navigeren naar adaptieve psychologische vervolgopleidingen: voor een leven lang bekwaam*". De leden van het Convent Hoogleraren Orthopedagogiek en de Kamer Pedagogiek, waarden de plannen voor het verhogen van de didactische kwaliteit van de postmasteropleiding en opleiders, het vergroten van evidence-based opleiden en inrichting van een kenniscentrum psychologische en pedagogische vervolgopleidingen.

In een eerder stadium (d.d. 16-07-2021) reageerden wij al op de conceptplannen met een visiedocument "Naar beter gekwalificeerde professionals in de klinische zorg". Daarin onderschreven wij de uitgangspunten van het APV programma, namelijk vergroten van de capaciteit en verhogen van de kwaliteit van academisch geschoolde psychologen en pedagogen in de klinische praktijk. We spraken ook onze zorg uit over fundamentele keuzes die werden gemaakt. Deze zorgen zijn met het definitieve APV-advies niet verdwenen.

In het definitieve APV-advies worden opnieuw fundamentele keuzes gemaakt die ten grondslag liggen aan de logistieke en geïntegreerde variant die moeten zorgen voor een meer directe aansluiting tussen master-, en postmaster opleiding. Beide varianten betekenen dat er geen plaats meer is voor masterorthopedagogen/psychologen (kortweg masters) in de zorg en dat de selectie voor de GZ-opleiding plaats moet vinden tijdens de bachelor pedagogische wetenschappen en psychologie. Wij beschreven in het visiedocument onze zorgen over deze fundamentele keuzes die neerkomen op een grote stelselwijziging in zorg en onderwijs. Wij deden een reeks aanbevelingen om op een snellere, meer eenvoudige, stapsgewijze en minder riskante manier dezelfde doelen te bereiken die aanleiding waren voor de start van het APV.

In deze consultatieronde brengen wij graag een aantal hoofdpunten nogmaals naar voren.

- Het APV-advies gaat uit van de veronderstelling dat er geen plaats is voor masters in de zorg. Wij hebben de vrees uitgesproken dat zorginstellingen genoodzaakt zullen worden, door een forse verhoging van zorgkosten en een gebrek aan voldoende gedragswetenschappers, HBO pedagogen/psychologen de plaats van de huidige masters in te laten nemen. Wij hebben ook gewezen op andere 'waterbedeffecten' in de vorm van sluiproutes via: de inrichting van niet-klinische masters die toch in de zorg aan het werk gaan (en dan onvoldoende klinisch geschoold zijn), andere opleidingen zoals gezondheidswetenschappen, nieuwe (post)mastertrajecten, of interne opleidingen met traineeships in grote praktijkinstellingen om masters/HBO-ers goedkoper en sneller klaar te stomen voor de praktijk.
- In het APV-advies wordt gesteld dat er niet meer GZ-psychologen opgeleid moeten worden dan nodig in de zorg om zo een stuwmeer te voorkomen. Goede meerjarenramingen van de behoefte aan GZ-psychologen zijn dan cruciaal. De genoemde 'waterbedeffecten' zullen des te sterker optreden als de geraamde behoefte aan GZ-psychologen onderschat blijkt te zijn. Al met al achten wij het zeer waarschijnlijk dat bij uitvoering van de APV-adviezen minder academische geschoolde orthopedagogen en psychologen werkzaam zullen zijn in de zorg.

- Hoofddargument voor selectie tijdens de bachelor is dat het onethisch is om studenten toe tot laten tot een master als ze geen kans hebben om het beroep waartoe de master opleidt, uit te oefenen c.q. de vorming van een stuwmeer. Nu snijdt dit argument geen hout voor alle masters die goede zorg verlenen in het masterberoep waarvoor ze zijn opgeleid. Voor degenen die een postmaster opleiding ambiëren gaat het wel op. Echter, hetzelfde probleem kan zich voordoen bij toelating tot een bachelor van studenten met beroepsgerichte klinische ambities waarbij ze een gereede kans hebben om afgewezen te worden voor de vervolgmast. Zij zullen hun beroepskeuze dan na 3 jaar alsnog moeten verleggen naar een vak waarvoor ze niet gekozen hebben. We vrezen nieuwe stuwmeren die gevormd worden in afwachting van selectie voor de klinische master. Dit zou deels voorkomen kunnen worden door significant meer opleidingsplaatsen, maar ook door selectie 2 jaar na de master en het markeren van specifieke functies in de zorg, met een duidelijke functiedifferentiatie, voor masters die niet in een postmaster traject kunnen instromen. Opmerkelijk is dat in de 'Adviesnotitie aansluiting master-GZ' 20% van de opleidingsplaatsen gereserveerd worden voor late instroom in de GZ-opleiding (blz. 13). De kans bestaat dat ook hier een stuwmeer ontstaat.
- Wij betwijfelen of betrouwbare en valide selectie bij jonge mensen met nauwelijks praktische ervaring in het laatste jaar van de bachelor mogelijk is. In het advies worden geen argumenten gegeven waarom dit zo zou zijn. In Bijlage V van de deelnotitie 'Selectie' worden een aantal nadelen van de Situational Judgement test gegeven, maar toch wordt aangeraden een dergelijke test te ontwikkelen. We achten dit vanuit validiteitsoogpunt een niet-onderbouwde en onverstandige keuze.

Veel zaken in het APV-advies zijn nog onvoldoende uitgewerkt, waaronder organisatie en financiering van een transitie, de governance structuur en de organisatie op langere termijn. We hebben dan ook veel vragen bij de gedetailleerde berekening van de logistieke en geïntegreerde varianten. We zijn verbaasd dat geen berekening is gemaakt van andere varianten, waaronder selectie twee jaar na de master. De berekening suggereert bovendien dat de geïntegreerde variant goedkoper is dan de aansluitvariant. Dit komt door de aanname dat opleidingen gedurende twee jaar wel declarabele zorg verlenen, maar zelf geen salaris krijgen. Dit betekent dat zij langer moeten lenen of van een studiebeurs leven, terwijl zij wel inkomsten genereren voor hun werkgevers. We achten dit uitgangspunt onjuist om juridische en ethische redenen, en niet in lijn met zorg zoals verleend wordt door studenten in andere geïntegreerde opleidingen, zoals coassistenten bij Geneeskunde, die ook geen declarabele zorg verlenen.

De huidige APV-plannen hebben slechts betrekking op de GZ-opleiding, één van de BIG-opleidingen voor gedragswetenschappers. De OG-opleiding is niet meegenomen, terwijl beiden opleiden voor de klinische zorg en het passend onderwijs, zij het met eigen connotatie en expertise. Het is van belang dat in de verdere uitwerking van de plannen wordt meegenomen hoe de veranderende opleidingsroutes en inhoud van de master psychologie en GZ-opleiding zich verhouden tot de master orthopedagogiek en de OG-opleiding, zodat een divers aanbod aan goed gekwalificeerde zorgprofessionals beschikbaar is voor het brede veld van (jeugd)zorg. Wij achten het ongewenst dat er verschillen in opleidingstraject ontstaan tussen psychologie en (ortho)pedagogiekstudenten. Dat zou noch de zorg, noch de opleidingen ten goede komen en zou de voorgenomen APV-plannen ondermijnen. We waarderen dan ook dat in de Adviesnotitie Aansluiting Master-GZ psychologische en pedagogische opleidingen beiden genoemd worden. Het feit dat de OG opleiding nu echter niet in de plannen is meegenomen en nog geen gefinancierde opleidingsplaatsen kent om pilots met een snellere aansluiting mogelijk te maken, maakt dat specifieke expertise van OG-ers onder druk komt te staan. Het is essentieel dat het aantal gefinancierde opleidingsplaatsen voor zowel de GZ als de OG toeneemt om de plannen te kunnen laten slagen.

Tenslotte hechten we aan de mogelijkheid dat psychologie studenten kunnen instromen in de OG-opleiding en orthopedagogiek studenten in de GZ-opleiding, wanneer zij tijdens hun opleidingstraject

ontdekken dat de werkzaamheden of doelgroepen hen beter passen. Kruislings oversteken na bachelor *en* na master zou dus mogelijk moeten blijven.

Als gezegd, hebben wij in ons visiedocument een groot aantal aanbevelingen gedaan. We menen dat alternatieven zoals goede functiedifferentiatie, gelimiteerde maar niet directe aansluiting tussen master- en postmasteropleiding, goed geborgd supervisiebeleid voor jonge gedragsdeskundigen en gedifferentieerd opleiden, meer kans bieden om de beoogde doelen op korte termijn te bereiken. Bovendien benadrukken we nog eens als mogelijke oplossing voor de tekorten van BIG-geregistreerde professionals in de zorg, dat een uitbreiding van het aantal opleidingsplaatsen en ondersteuning van bekostiging van de reeds bestaande OG-opleidingsplaatsen sneller en eenvoudiger zou zijn.

Als direct betrokken opleiders staan wij open voor overleg. We zijn doordrongen van de noodzaak om het aantal postmaster gekwalificeerde professionals in de zorg te verhogen, de kwaliteit van zorg te verbeteren, en deze samen met de andere P-beroepen duurzaam en toekomstbestendig te maken. Met onze bijdrage in deze consultatieronde hopen wij daar opnieuw een bijdrage aan te leveren.

Hoogachtend,

Namens Convent Hoogleraren Orthopedagogiek en Kamer Pedagogiek,

Prof. Dr. A.T. Harder	Dr. N. Lucassen	Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR)
Prof. Dr. R.H.J. Kroesbergen	Prof. Dr. A.M.T. Bosman	Radboud Universiteit Nijmegen (RU)
Prof. Dr. M.V. de Jonge	Dr. M. Linting	Universiteit Leiden (UL)
Prof. Dr. A.E.M.G. Minnaert	Dr. H.T.A. Amsing	Rijksuniversiteit Groningen (RUG)
Prof. Dr. P.F. de Jong	Dr. M. Hoeve	Universiteit van Amsterdam (UvA)
Prof. Dr. C Schuengel	Dr. A.M. Willemen	Vrije Universiteit Amsterdam (VU)
Prof. Dr. J.J. Asscher	Dr. J. Huijding	Universiteit Utrecht (UU)
	Prof. Dr. J.H. Walma van der Molen	Universiteit Twente

Opleidingsraad FGzPt
t.a.v. mr. drs. A. Dekker, secretaris,

Datum: 19 oktober 2021

Betreft: Reactie op de consultatieronde voorgenomen advies programma APV

Geachte leden van de Opleidingsraad,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van de definitieve notitie "*Samen navigeren naar adaptieve psychologische vervolgopleidingen: voor een leven lang bekwaam*". In de adviesronde reageerden wij al op de conceptplannen (mail dd 19-08-21).

Als opleiders van de postmasteropleiding Orthopedagoog-Generalist (OG) willen we nogmaals benadrukken dat we de uitgangspunten van de notitie, namelijk het vergroten van het aantal kwalitatief goed opgeleide regiebehandelaren in de zorg, volledig onderschrijven.

We betreuren echter het feit dat het plan geheel is geschreven op de psychologische beroepen en dat de master-orthopedagogen en OG-ers niet of nauwelijks in de plannen genoemd worden. We realiseren ons dat dit het gevolg is van het terugtrekken van de NVO uit de projectgroep 'beroepenstructuur'. Wij vinden het belangrijk omdat de voorgestelde plannen van een aansluitend of geïntegreerd traject alleen haalbaar zijn wanneer de GZ-opleiding en de OG-opleiding als gelijkwaardige trajecten naast elkaar bestaan, met een gelijkwaardige structuur, kwaliteit en bekostiging. In de hoofdnotitie wordt dit als kanttekening beschreven (1.8 kanttekening, p. 8). Daarnaast voorzien wij problemen met de ontwikkeling en pilot van de voorgenomen plannen wanneer hier ongelijkheid in ontstaat. Dat zou kunnen zorgen voor ongewenste omwegen in opleidingstrajecten, of verschuivingen van studenten en opleidingen die niet gebaseerd zijn op inhoudelijke beroepskeuzes.

We denken dan ook graag mee over het vervolgtraject en dragen graag bij aan de uitwerking van plannen waarin de OG-opleiding een duidelijke positie heeft, waarin de toegang tot de GZ-opleiding open blijft voor master-orthopedagogen, zoals de toegang tot de OG-opleiding open zal blijven staan voor master-psychologen en waarin een evenredige verdeling van bekostigde opleidingsplaatsen voor de GZ-, en de OG-opleiding wordt nagestreefd.

We zien uit naar uw reactie en zijn benieuwd naar de reactie van de minister op de adviesnotitie.

Hoogachtend,

Leden van het Hoofdopleiders Overleg OG-opleiding (HO-OG)

Dr. C.A.J.M. van der Veen-Mulders
Prof. Dr. M.V. de Jonge
Prof. Dr. H.M.Y. Koomen
Drs. E.S. Luycx
Drs. A. Peters
Prof. Dr. R. Scholte
Prof. Dr. P.S. Sterkenburg
Dr. C.H.J.A.M. van de Vijfeijken

Landelijk
P-opleiders
Overleg

LPO
Stadsplateau 7 – 8.22
3521 AZ Utrecht
info@p-opleiders.nl
KvK 69605793
IBAN NL70 INGB 0009 6769 35

Opleidingsraad

t.a.v. de voorzitter van de Opleidingsraad psychologische BIG-beroepen

Arthur van Schendelstraat 650

3511 MJ Utrecht

Datum: 18-10-2021

Onderwerp: Reactie Landelijke P-Opleiders Overleg (LPO) op consultatieronde APV

Geachte mevrouw Schoorl, beste Maartje en leden van de Opleidingsraad,

Met veel plezier heeft het LPO de stukken gelezen afkomstig van het APV (Hoofdnotitie: Samen Navigeren naar adaptieve psychologische vervolgopleidingen. Voor een leven lang bekwaam.). Na intensieve discussies, waar veel LPO-leden bij betrokken waren het afgelopen jaar, zijn er uitgebreide voorstellen gedaan gericht op het verder verbeteren van het opleiden in de psychologische beroepen. De intensieve samenwerking met diverse partijen heeft verdieping van inzicht en verbreding van perspectief opgeleverd. We waarderen de inzet van alle betrokken partijen in deze discussies.

Het LPO heeft in afstemming met de leden van de Taskforce de discussies verbreed door bij verschillende bijeenkomsten alle P-opleiders en praktijkopleiders (ook van alle kleinere instellingen) te betrekken en de gelegenheid te geven inspraak te hebben. Deze input is meegenomen in onderstaand advies.

Het merendeel van de adviezen wordt door het LPO herkend en hiermee wordt ingestemd. We maken graag gebruik van deze consultatiefase om nog enige gerichte opmerkingen te maken t.a.v. diverse aspecten van de programma's. We willen op deze wijze een bijdrage leveren aan verbetering van de opleiding in de toekomst. Te beginnen met het zetten van de belangrijkste eerste stappen die hierin noodzakelijk zijn, namelijk het inrichten van het EVC traject, het ontwikkelen van een selectieve master en van een daarbij passende en doelmatige selectieprocedure.

Onze kanttekeningen en opmerkingen met betrekking tot de notitie staan in onderstaande tekst (gerelateerd aan de hoofdstukken en paragrafen van het advies) waarin de deelonderwerpen APV achtereenvolgens besproken zullen worden.

Hoofdstuk 2, Knelpunten

- **Doorlopende leerlijnen:**
We herkennen ons in veel van de genoemde knelpunten. Waar we ons minder in herkennen is het gebrek aan doorlopende leerontwikkeling. Wij zien (zeker in het praktijkdeel van de opleiding) een duidelijke leerontwikkeling die evolueert over de aaneengesloten opleidingsonderdelen.
- **2.7 Kloof tussen wetenschap en praktijk:**
De kloof tussen wetenschap en praktijk vinden we wisselend aanwezig. In de praktijk zien we veel wetenschappelijke kennis terugkomen in het therapeutisch handelen. Aangezien er opgeleid wordt in door de CRT erkende praktijkopleidingsinstellingen waar BIG-geregistreerde collega's volgens up-to-date richtlijnen en zorgstandaarden (evidence based) werkzaam zijn, zien we de praktijkwerkzaamheden juist als uiting van verbinding tussen wetenschap en praktijk. We vinden het van belang de kloof tussen cursorisch onderwijs en toetsen zo klein mogelijk te houden maar zien het minder als voorliggend probleem. Bovendien ervaren we de borging van de wetenschap en het academisch gedachtengoed in de opleiding middels de connectie met universiteiten en hoogleraren in hun rol als hoofdopleider bij de opleidingsinstellingen.

Hoofdstuk 3 Oplossingen

3.1 De adviezen van de taskforce Aansluiting Master – GZ

- **Directe aansluiting**
We herkennen ons in de veel te lange tussentijd tussen master en GZ met alle negatieve gevolgen van dien. De keus om 'direct' van 'directe aansluiting' tot een maximum van 6 maanden te stellen, zien wij als een erg stellig en optimistisch besluit. We denken dat dit bij een heel aantal opleidingen gaat lukken maar dat dit lang niet in alle situaties realistisch is.
In de vergelijking tussen geïntegreerd versus logistieke aansluiting steunen we het laatste model. Hierbij pleiten we er wel voor te streven naar een directe aansluiting, zo kort als mogelijk (bijvoorbeeld 6 maanden) tot maximaal 1 à 2 jaar. Daarnaast pleiten we (zoals ook in de rapportage genoemd) voor voldoende ruimte voor zij-instroom. We zien het als een gemiste kans dat in de rapportage geen nader onderzoek gedaan is naar een variant met tussenruimte van 1 à 2 jaar, ondanks dat daar goede argumenten voor zijn. We pleiten er voor deze variant ook te onderzoeken in de pilots (zie hieronder).
- **Contouren van een geïntegreerde Master-GZ opleiding (SiRM rapport)**
De directe aansluiting geïntegreerd model valt financieel gunstig uit i.v.m. de 'aanne' (op p. 7 en bijlage hoofdnote: SiRM onderzoek directe aansluiting) dat studenten (die een beurs ontvangen) tevens tijdschrijvend mogen zijn. Omdat deze aanname wat ons betreft zeer twijfelachtig is, weten we nog niet wat de impact is en hoe die analyse uitvalt. Om die reden herkennen wij ons nog niet in de impactanalyse. We denken dat deze personen dan '2x inkomsten voor dezelfde tijd' ontvangen en dat dit maatschappelijk niet gehonoreerd wordt door verzekeraars/overheid.

- **Structuur van de geïntegreerde opleiding**
We hebben sterke twijfels bij het Model geïntegreerd opleiden. We zijn hier geen voorstander van, onder verwijzing naar de argumenten genoemd in de brief van het vertegenwoordigende LPO lid (S. de la Rie, 3 mei 2021) welke is gedeeld met de werkgroep LTA. We denken dat het nader onderzoek doen naar het Geïntegreerd model momenteel te veel tijd en energie gaat kosten (en een langer durende periode van onzekerheid met zich meebrengt). Deze tijd en energie hebben we met elkaar hard nodig om een succes te maken van de andere APV-voorstellen zoals: EVC, pilots logistieke aansluiting; opleiden in samenwerkingsverbanden en professionalisering van opleiderscompetenties in de diverse rollen (docent, werkbegeleider, supervisor, praktijkopleider). Boven de markt laten hangen van het 'geïntegreerd model' lijkt ons geen verstandige keus.
- **EVC als oplossing voor het huidige tekort aan GZ-psychologen:**
We steunen de ontwikkelrichting van EVC ter ondersteuning van de snelle groei in het aantal GZ-psychologen. We willen de (in het programma genoemde) noodzaak benadrukken van aanvullende financiële middelen om dit mogelijk te maken. Het advies is om de EVC-trajecten te organiseren vanuit de FGzPt.
- **Een selectieve master om in – en uitstroom te reguleren**
Wij steunen het invoeren van een selectieve master en van een daarbij passende en doelmatige selectieprocedure en zien dit ook als voorwaarde om de instroom in de opleidingen verder te reguleren. De financiering van de (selectie)uren dient onderdeel te zijn van het project, met name de investering in selectie voor de master.
- **Pilots:** We staan achter de uitvoering van pilots om de aansluitingsduur substantieel te verkorten. We stellen voor om van de pilots een vergelijking te maken met drie groepen (nl: huidige situatie, 0- 6 maanden tussentijd; tevens zij-instroom met 1 à 2 jaar tussentijd). Voor een goede vergelijking tussen deze pilotgroepen dienen ze gevolgd te worden vanaf de aanname en logistieke aspecten vooraf tot het einde plus twee jaar na afronding opleiding. Tevens vinden we dat de groepsgrootte van de afzonderlijke pilots voldoende dient te zijn voor heldere uitspraken met evenwichtige landelijke spreiding over de regio's. De vergelijking van deze groepen dient zowel logistiek als bedrijfsmatig en inhoudelijk te zijn met metingen waarin naast haalbaarheid ook de zorgpunten (p. 20 rapport logistieke aansluiting) meegenomen worden in de gestructureerde evaluatie (waaronder punten als: instroom, selectie, uitloop/ uitval, zelfstandigheid na afronding t.a.v. oppakken regiebehandelaarschap, tevredenheid etc.).

3.2 De adviezen van de projectgroep Visie en Infrastructuur

- **Breedheid van opleiden voor bredere inzetbaarheid**
- **Levenslopperspectief en V&O versus K&J.** Bij breed opleiden steunen wij het levenslopperspectief dat in het cursorisch onderwijs een rol speelt. In de praktijk willen we wel het onderscheid houden tussen GZ K&J en GZ V&O omdat de vaardigheden die voor deze twee leeftijdsgroepen nodig zijn zodanig verschillen dat dit bundelen in een tweejarige opleiding naar verwachting onvoldoende leidt tot de gewenste eindresultaten.
- **Intersectoraal opleiden in samenwerkingsverband.** Veel LPO-leden staan achter breed opleiden in samenwerkingsverbanden, waarbij het vooral gaat om het behalen

van de juiste competenties. Bovendien dienen deze competenties zodanig te worden geleerd dat toepassing hiervan generaliseerbaar is. Hiervoor zijn een paar 'langere' stages nodig (voorkeur voor twee stages van één jaar) in plaats van zoveel mogelijk kortere 'meeloopstages' om alles gezien te hebben. Bij voorkeur in twee sectoren. Samenwerking is het middel en niet een doel op zich. Het organiseren van deze samenwerking dient voldoende gefaciliteerd te worden. Enkele kleinere POI's zien een risico op afhankelijkheid van een grotere POI en leiden liever in eigen instelling op.

- **Meekijkstages:** De voorstellen voor vier tot zes meeloopstages zien wij als onrealistisch, niet te organiseren in de praktijk en een te grote belasting voor de begeleiders. Tevens wordt deze vorm voor het 'leren' van de juiste competenties eerder als belemmerend dan verdiepend gezien. We stellen voor dat deze uit de voorstellen gehaald worden. Bovendien hebben we in de praktijk te maken met cliënten voor wie de toename van frequentie in wisseling van betrokken behandelaren onacceptabel is.
- **Kennismakingsstages in de bachelor:** We hebben tevens twijfels over de mate waarin 'kennismakingsstages' tijdens de bachelor realistisch zijn en stellen vragen bij de belasting voor de praktijk. Varianten van deze kennismaking tijdens de bachelor dienen eerst verder uitgewerkt te worden en vervolgens getoetst op haalbaarheid en effect (bijvoorbeeld middels pilots).
- **Beschikbaarheidsbijdrage toewijzen:** We stellen voor dat de toewijzing van de beschikbaarheidsbijdragen meer adaptief georganiseerd wordt. Dit betekent een nieuwe combinatie van zowel stabiliteit (meerjarig toewijzen) als mogelijkheden om daarbinnen eenvoudig adaptief te zijn aan (personeels-)wisselingen en omstandigheden. (bv door plekken makkelijk 'bij de burens' te mogen invullen i.p.v. alleen zelf), of plekken 'later in het jaar' te kunnen creëren. Het NZa-verdeelplan dient hierbij flexibeler zich aan te kunnen passen aan de reële werkelijkheid in een praktijk die voortdurend in beweging is. We stellen voor dat hier een aparte werkgroep voor komt die dit met betrokken stakeholders nader onderzoekt en uitwerkt.
- **Werkgeverschap:** Uitgangspunt van het LPO is dat het werkgeverschap van de opleidingen dient te (blijven) liggen bij de POI's (al dan niet in samenwerking met elkaar). Wanneer opleiderschap en werkgeverschap aan elkaar verbonden zijn, kunnen werkgevers optimaal hun verantwoordelijkheid nemen in het opleidingsproces waardoor geen verantwoordelijkheden afgeschoven kunnen worden.
- **SPOO en centraal werkgeverschap.** Wij steunen bredere regionale samenwerkingsorganisaties (SPOO) met een grote POI als verantwoordelijke partij waar ook de jeugd-GGZ-opleidingsplaatsen deel van uitmaken. Verdere inrichting dient nader onderzocht te worden, voortbouwend op het rapport van de proeftuinen. Een volledig centraal werkgeverschap wijzen wij af en pleiten er voor de verantwoordelijkheden bij de POI te houden en juridische en opleidingsverantwoordelijkheid in dezelfde hand te houden. Wij verwachten dat dit punt verder uitgewerkt wordt ten aanzien van samenwerking en verantwoordelijkheden in de opleiding.

3.3 De adviezen van de projectgroep Didactische ontwikkeling en instrumenten (DO en I)

We steunen in grote lijnen de denkrichting en voorstellen van de werkgroep DO&I. We hebben onderstaande aandachtspunten ter aanvulling aan het rapport.

- **Belang van 'vaardigheidsonderwijs'**: We denken dat het van belang is dat er meer vaardigheidsonderwijs gegeven wordt tijdens het cursorisch onderwijs (opleidingen 'oefenen' te weinig hun vaardigheden).
- **Rolbeschrijving P-opleiders**: Naast de beschreven rollen van praktijkopleider/werkbegeleider/supervisor, met passende competentieprofiel (en bijkomend opleidingsprofiel), menen we dat voor de rol van P-opleider een aanvullende taak/functiebeschrijving zinvol is, eventueel met bijpassende opleidingseisen. Deze kan toegevoegd worden in de voorstellen van DO&I.
- **Financiering scholing van opleiders**: Het scholen (en permanent bijscholen) van opleiders (docenten, praktijkopleiders, werkbegeleiders, supervisors) kost tijd en geld. Dit dient adequaat gefinancierd te worden, (mogelijk als onderdeel van de beschikbaarheidsbijdrage). Dit dient onderdeel van het APV-rapport te worden.
- **Tijdsbelasting voor professionals**: We denken dat bij alle scholingsvoorstellen die een tijdsbelasting vormen voor de (drukbezette) professionals wel overwogen dient te worden of het voor de professional 'haalbaar' is in combinatie met de werkdruk en alle overige accreditatie-eisen. Dit ter voorkoming van 'afhaken van het opleiden'.

Wij wensen jullie veel succes en energie bij de formulering van het definitieve advies naar het ministerie van VWS en hopen op een voortzetting van de constructieve samenwerking tussen alle partijen in fase 2 van het project APV,

Met vriendelijke groet,

Namens het bestuur van het LPO

Mw. Dr. A.H.S. van den Broek,

Voorzitter LPO

Landelijke Opleidingsraad Psychologische BIG-beroepen
t.a.v. mevrouw prof. dr. M. Schoorl, voorzitter
Arthur van Schendelstraat 650
3511 MJ Utrecht

Maliebaan 87
3581 CG Utrecht
T (030) 236 43 38
bureau@lvvp.info
lvvp.info

Utrecht, 21 oktober 2021

Betreft: reactie LVVP op consultatieronde APV

Geachte mevrouw Schoorl,

Dank voor de uitnodiging om te reageren op het voorgenomen advies *“Samen navigeren naar adaptieve psychologische vervolgopleidingen. Voor een leven lang bekwaam”*. De Landelijke Vereniging van Vrijgevestigde Psychologen & Psychotherapeuten (LVVP) herkent de geschetste knelpunten. Wij ondersteunen de denkrichting op hoofdlijnen, het is wel erg jammer dat het voorgenomen advies nog veel open eindjes heeft. Ook ontbreken op een aantal onderdelen nog heldere keuzes. Tot slot maken wij bezwaar tegen de veel te hoge eisen die de Opleidingsraad aan praktijkopleidingsinstellingen stelt.

Gebrekkige aansluiting met nieuwe beroepenstructuur is een gemiste kans

Het programma APV heeft er voor gekozen om uit te gaan van de bestaande beroepenstructuur en niet de breed gedragen psychologische beroepenstructuur die nu voorligt. Wij begrijpen deze keuze niet, hiermee doet het programma APV afbreuk aan het voorstel van de gezamenlijke beroeps- en brancheverenigingen.

We verzoeken de Opleidingsraad met klem om in de volgende fase van het programma APV wel de nieuwe beroepenstructuur als uitgangspunt te hanteren.

Directe aansluiting is niet voldoende, ook actie nodig op periode na 1e BIG-registratie

De LVVP ondersteunt het voorstel van de Opleidingsraad om te komen tot een directe aansluiting. Bij een naadloze overgang vanuit de masteropleiding naar de BIG-opleiding geeft het advies van APV tot nu toe geen antwoord op de vraag hoe kandidaten voldoende praktische ervaring kunnen opdoen voor het afronden van de BIG-opleiding. Uit NIVEL-onderzoek¹ blijkt dat slecht 35% van de opleidingen van mening was dat het werken als regiebehandelaar voldoende aan bod kwam tijdens de opleiding. Voelen deze startende beroepsbeoefenaren zich daarmee onbekwaam? En op dit moment betreft dit NIVEL-onderzoek master-psychologen in opleiding tot GZ-psycholoog die al een paar jaar bij een zorgaanbieder werkzaam zijn. Als er straks sprake is van directe aansluiting, zal dit percentage bij ongewijzigde omstandigheden nog lager zijn.

Dit is voor ons een groot punt van zorg. Het is niet wenselijk als een kersverse BIG-geregistreerde gz-psycholoog van 24 jaar zonder werkervaring in een vrijgevestigde praktijk daar wel meteen als regiebehandelaar zou kunnen starten. Dat komt de geestelijke gezondheidszorg in Nederland niet ten goede, maar doet daar juist afbreuk aan. Dat pleit niet alleen voor voldoende opleidingsplaatsen in de vrijgevestigde praktijk, ook is gerichte actie nodig om te komen tot een goede aansluiting van de gz-opleiding op de praktijk. In dit advies ontbreekt een concreet voorstel daarvoor.

¹ NIVEL, De kwaliteit van de opleiding GZ-psycholoog vanuit verschillende perspectieven, p.20

Het is in onze ogen noodzakelijk om de ontwikkeling van gz-psychologen de eerste paar jaar na het verkrijgen van de BIG-registratie actief te volgen. We kunnen ons ook voorstellen dat in de eerste jaren na BIG-registratie nadere voorwaarden worden verbinden aan de uitoefening van het beroep, zoals eisen aan bij- en nascholing, supervisie en intervisie.

We verzoeken de Opleidingsraad om dit aspect in de volgende fase van het programma expliciet te onderzoeken en te komen tot een concreet voorstel.

Onafhankelijk oordeel nodig bij inzetten EVC

De LVVP ondersteunt het treffen van een overgangsregeling voor masterpsychologen die al jaren in de praktijk werkzaam zijn. Vanuit het belang van een verantwoorde patiëntenzorg zijn waarborgen nodig, zodat na de EVC in alle settings goed toegeruste beroepsbeoefenaren actief zijn. De EVC mag geen achterdeur zijn voor zorgaanbieders om ongekwalificeerd en goedkoop personeel in te zetten. Naast de eis dat de EVC-procedure alleen open moet staan voor mensen met een wo-master psychologie, is het noodzakelijk dat de toets op de competenties van elke opleiding plaatsvindt, onafhankelijk van de opleidingsinstelling en de praktijkopleiding waar de opleiding de opleiding volgt.

Wij verzoeken de Opleidingsraad om deze eis expliciet op te nemen in het advies over EVC.

Gezamenlijk opleiden als norm, daarbij past centraal werkgeverschap

Vanuit de psychologische beroepsgroepen (gz-psychologen, psychotherapeuten en klinisch psychologen) werken in de vrijgevestigde praktijk meer dan 3.800 fte, bij de ggz-instellingen 5.300 fte en bij overige zorginstellingen iets meer dan 2.200 fte². En deze beroepsbeoefenaren wisselen ook van werkomgeving. Van toekomstige beroepsbeoefenaren mag terecht worden verwacht dat zij zelfstandig kunnen behandelen in verschillende soorten werkorganisaties. Daarom ondersteunen we van harte het advies van de Opleidingsraad dat breed opleiden en gezamenlijk opleiden de norm moet zijn.

Het opleiden bij zowel instellingen en vrijgevestigde praktijken heeft grote voordelen. Instellingen bieden juist verdieping op specifieke zorgpaden, in bijvoorbeeld vrijgevestigde praktijken doen opleidingen juist veel ervaring op met het behandelen in de brede praktijk.

De regelgeving en financiering rond het opleiden is complex en tijdrovend. In onze ogen moet de sector de schaarse tijd en middelen zo goed mogelijk inzetten om jonge beroepsbeoefenaren klaar te stomen voor de rol van regiebehandelaar. De doelstelling van breed opleiden vraagt daarom in onze ogen om een duidelijke keuze voor centraal werkgeverschap. Het ontbreken van deze keuze is een groot gemis in dit advies. We vinden het advies over “samenwerking in SPOO” te vrijblijvend.

We verzoeken de Opleidingsraad om in de hoofdnotitie expliciet uit te gaan van de optie centraal werkgeverschap.

Samenvatting eisen praktijkopleidingsinstellingen doet geen recht aan werkgroep Meetbaarheid

De samenvatting op pagina 17 van de hoofdnotitie en op pagina 24 en bijlage 5 van de Adviesnotitie Visie & Infrastructuur doet geheel geen recht aan de uitkomsten van de werkgroep Meetbaarheid. Bij vrijwel alle onderdelen ontbreekt de tekst van de bedoeling achter de betreffende parameter. Zo zijn in het concept-advies van de Opleidingsraad de eisen aan praktijkopleidingen voor de parameter “wetenschap” veel zwaarder dan in het advies van de werkgroep Meetbaarheid.

² Nivel (2019), Het arbeidsaanbod van de beroepen geestelijke gezondheid in 2018, p.29

De *Adviesnotitie Visie & Infrastructuur* vermeldt bij deze parameter voor de praktijkopleiding:

Wetenschap: Actief onderzoeksbeleid
 Aantal wetenschappelijke publicaties
 Aantal gepromoveerden

Het *Advies van de Werkgroep Meetbaarheid* geeft bij deze parameter de volgende omschrijving wat van een praktijkopleiding mag worden verwacht als het gaat om het onderdeel “wetenschap”:

Bedoeling: De praktijkopleidingsinstelling is gericht op het bevorderen van ‘evidence-based practice’. Als een opleiding interesse heeft in de combinatie van klinisch werk en onderzoek, wordt hiervoor ruimte gecreëerd. De opleiding wordt hierin gestimuleerd.

Vraagt van praktijkopleiding: Draagt er zorg voor dat de opleiding deze vaardigheden in de praktijk kan toepassen en stimuleert dat door toegang te geven tot relevante data en het bevragen van de opleiding op de uitkomsten.

De buitensporig hoge eisen die nu in het advies van de Opleidingsraad dreigen te landen, passen niet bij een toekomstbestendige brede opleiding. Het is straks vrijwel onmogelijk om gz-psychologen op te leiden bij kleinere zorgaanbieders en in de vrijgevestigde praktijk. We hebben eerder al aangetoond dat voldoende opleidingsplaatsen bij kleinere zorgaanbieders en vrijgevestigde praktijken van groot belang zijn om de doelstellingen van het APV te kunnen realiseren.

Wij verzoeken de Opleidingsraad met klem om in de vervolgstappen het oorspronkelijke advies van de Werkgroep Meetbaarheid (zie bijlage) als basis te nemen en niet de tekst zoals deze nu in de Adviesnotitie Visie & Infrastructuur is opgenomen.

In het advies ontbreekt het wegnemen van drempels voor opleiden in vrijgevestigde praktijken

De afgelopen jaren heeft de FGZPT in haar eisen aan praktijkopleidingsinstellingen steeds meer oneigenlijke drempels opgeworpen voor vrijgevestigde praktijken om zich te kwalificeren als praktijkopleidingsinstelling. Een voorbeeld is een volstrekt niet-onderbouwde eis is dat per 1 januari 2020 een praktijkopleider voor 0,5 fte in dienst moet zijn.

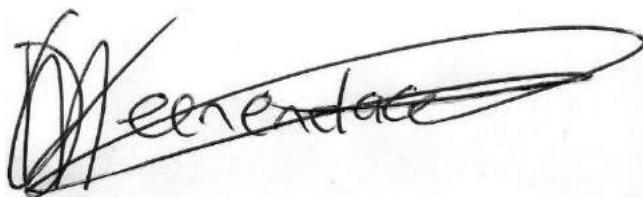
Eerder hebben we al toegelicht waarom voldoende opleidingsplaatsen voor gz-psychologen en psychotherapeuten in de vrijgevestigde praktijk onontbeerlijk zijn.

We verzoeken de Opleidingsraad om een voorstel te doen om deze misstand te corrigeren.

Tot slot

Wij wensen de Opleidingsraad veel succes bij de totstandkoming van het definitieve advies naar het ministerie van VWS.

Met vriendelijke groet,

Drs. Judith M. Veenendaal,
Directeur LVVP

Adres
Landelijke Opleidingsraad Psychologische BIG
beroepen
T.a.v. de Voorzitter

Per mail: Opleidingsraad@fgzpt.nl

Onderwerp reactie ActiZ op consultatieronde APV

datum

22 oktober 2021

Geachte mevrouw Schoorl,

ons kenmerk

KdP/21u.0283

ActiZ reageert graag op de in consultatie gegeven Hoofdnotitie "Samen navigeren naar adaptieve psychologische vervolgopleidingen: voor een leven lang bekwaam". Allereerst onze complimenten voor de opzet en uitwerking van het Adaptieve Psychologische Vervolgopleidingen (APV)-programma in de Hoofdnotitie. Alvorens dit voorgenomen advies naar het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport gaat, geven wij graag onderstaande opmerkingen en aanbevelingen mee.

in behandeling bij

Mw. K. de Poorter

doorkiesnummer

085-0772034

Als brancheorganisatie voor de ouderenzorg herkennen we de problematiek van tekorten rondom gesubsidieerde opleidingsplaatsen voor GZ-psychologen. Onze reactie is vooral gericht op dit onderdeel in het APV-programma. Niet alleen vanwege herkenning van deze problematiek, maar ook omdat de aangedragen oplossingen impact hebben op onze leden, de zorgaanbieders en praktijkopleiders van GZ-psychologen. De Hoofdnotitie gaat uit van een driedeling op de onderwerpen: *Verbeterde aansluiting Master-GZ psychologie opleiding (AMG), Visie en Infrastructuur en Didactische Ontwikkelingen*. Hieronder gaan we in op het onderdeel AMG en Visie en infrastructuur en laten de Didactische ontwikkeling en instrumenten buiten beschouwing.

pagina

1/3

Aansluiting Masterspsychologen en GZ-psychologenopleiding (AMG)

Eén van onze opvattingen over het opleiden in het algemeen en in het kader van toekomstbestendigheid van de zorg is het streven naar zoveel mogelijk flexibiliteit in opleiden, in aansluiting met de praktijk. Daarom ondersteunen we:

- Het voorstel om via een Eerder Verworven Competenties (EVC)-traject masterspsychologen verkort op te leiden tot GZ-psycholoog. Dat biedt flexibiliteit in opleiden en biedt een belangrijk perspectief aan M-psychologen, nu werkzaam in de ouderenzorg om door te stromen naar GZ-psycholoog;

- Ook brengt een leerweg met EVC continuïteit met zich mee in de inzetbaarheid van M-psychologen in de zorg;
- Een EVC-traject op korte termijn draagt bij aan het verkleinen van het zogenaamde stuwmeer van M-psychologen.

Zorgen voor voldoende beschikbare opleidingsplaatsen

We hebben hierbij een aantal voorwaarden:

- De instroom van M-psychologen vanuit de ouderenzorg in een EVC-traject moet in voldoende mate mogelijk zijn.
- Het aantal beschikbare plaatsen voor GZ-psychologen moet voldoende toereikend en toegankelijk zijn voor M-psychologen in de ouderenzorg.
- Ook de toelatingscriteria moeten objectief, neutraal en praktisch uitwerken voor de opleiding tot GZ-psycholoog.
- Voorkomen moet worden dat M-psychologen in de ouderenzorg gedemotiveerd raken door een geboden perspectief dat niet kan worden gerealiseerd.

Bekwaam is bevoegd

Een ander punt dat we hier willen benoemen, is de inzetbaarheid van M-psychologen in het algemeen. De ouderenzorg is een zeer divers werkveld waarin uiteraard GZ-psychologen met een BIG-registratie vereist zijn om kwalitatief goede zorg te leveren. Daarnaast zien we ook werkzaamheden met name in de psychogeriatrische zorg, waarbij teams en familie van cliënten worden begeleid in het omgaan met moeilijk gedrag van cliënten. Belangrijk werk, maar daarvoor is geen BIG-registratie vereist; deze medewerkers zijn immers bekwaam en bevoegd om de werkzaamheden uit te voeren. Daarbij gaat het niet alleen om psychologen maar ook om beroepsbeoefenaren met diverse achtergronden onder meer agogen, HBO VGG'ers of casemanagers. Een belangrijke groep medewerkers die zelfstandig kan werken en op grond van hun bekwaamheid bevoegd en inzetbaar is.

Randvoorwaarden op orde

De verschillende onderzoeken over de beroepenstructuur en ontwikkelingen in de opleidingsstructuur zoals in het APV-programma voorgesteld, gaan in de toekomst oplossingen bieden om tot voldoende GZ-psychologen te komen en daarmee de inzet van BIG geregistreerde psychologen zorg breed mogelijk te maken. ActiZ kan dit perspectief in zoverre delen, mits de randvoorwaarden dan ook op orde zijn:

- voldoende (gesubsidieerde) opleidingsplaatsen in de ouderenzorg tot GZ-psycholoog;
- voldoende mogelijkheden voor M-psychologen tot verkort/versneld opleiden tot GZ-psycholoog.

Uitvoering en kosten

De voorstellen die worden gedaan zijn vrij abstract en gaan niet in op de uitvoering en uitwerking. Dit betekent dat we kritisch zijn op de mechanismes en criteria, die in de uitvoering worden toegepast. Voorbeeld: het criterium Historisch Opleidingsvolume (HOV) werkt nadelig voor leden van ActiZ. Ook missen we in het programma welke kosten deze ontwikkelingen met zich meebrengen en hoe de financiering plaatsvindt van bijvoorbeeld de voorgestelde pilots. Onduidelijk is of een EVC-traject boven op het aantal opleidingsplaatsen komt of juist ten koste gaat van het huidige aantal GZ-opleidingsplaatsen.

Visie en Infrastructuur

Het APV-programma ademt een ambitie uit van adaptief opleiden, duurzame inzetbaarheid en een transitie naar breed opleiden van psychologen voor de samenleving. Daarbij wordt het sectorale opleiden losgelaten, een ontwikkeling die in de praktijk nu al plaatsvindt met de Proeftuinen en Gemeenschappelijk opleiden psychologen (GOP25.nl).

Centraal werkgeverschap

Voor de organisatie van het werkgeverschap zijn regionale en landelijke opties mogelijk. Als brancheorganisatie hebben wij goede ervaringen met SBOH, als landelijk werkgever voor de artsen in opleiding in de ouderengeneeskunde en maatschappij en gezondheid. De beschikbaarstelling van publieke middelen via een landelijk bureau, dat ook het werkgeverschap uitvoert, heeft onze voorkeur evenals de transparante werkwijze in de toewijzing van opleidingsplaatsen. Vanuit een landelijk perspectief worden de opleidingsplaatsen evenwichtig verdeeld en kan de behoefte aan toenemende zorgvragen binnen alle sectoren in kaart worden gebracht. Daarbij benadrukken we dat ook in krimpregio's de zorgvraag naar gedragsdeskundigheid onder ouderen zal toenemen. Juist daar waar geen opleidende universiteiten zijn, zien we de vraag naar ouderenzorg toenemen.

Administratieve lastendruk beperken voor zorgorganisaties

Een ander belangrijk voordeel is dat de zorgorganisaties worden ontlast van de regeldruk rondom de aanvraag van subsidie en het zijn van werkgever in de onderlinge samenwerkingsafspraken en detacheringen met andere zorgorganisaties in de regio. Een belangrijk bezwaar van regionale samenwerkingsverbanden is dat dit niet altijd een stabiel netwerk is en afhankelijk is van de inzet van betrokken personen. Daarnaast zien we dat veel opleidende zorgorganisaties landelijk georganiseerd zijn en de regio overstijgen in hun gebied van zorg.

Gelijke monniken gelijke kappen

Met het centraal werkgeverschap wordt voorkomen dat psychologen in opleiding verschillend worden beloond; momenteel vallen ze namelijk onder diverse Cao's. In het kader van uniformiteit van arbeidsvoorwaarden gedurende de opleiding zoals gelijke beloning, is één CAO passender voor de opleidingsfase van GZ-psychologen.

Praktijk opleiden

In het kader van de eerdergenoemde ambitie van het APV biedt het centraal werkgeverschap juist aan zorgorganisaties de gelegenheid om de ambities van het APV-programma goed uit te voeren en in te richten. Door de beperking van de administratieve belasting bij zorgorganisaties kunnen zij zich inzetten voor een goede inrichting van de praktijkopleiding, voldoende geschoolde praktijk opleiders, deskundigheid bevorderende activiteiten en het superviseren van psychologen.

Tot slot wensen we u veel succes met het formele advies en de start met fase 2.

Met vriendelijke groet,

Wouter van Soest
Directeur

Opleidingsraad FGzPT
t.a.v. Prof. Dr. M. Schoorl
Voorzitter Opleidingsraad

Geachte mevrouw Schoorl,

Graag maken wij gebruik van de gelegenheid om commentaar en advies te geven over het voorgenomen advies “Samen navigeren naar adaptieve psychologische vervolgopleidingen”. Allereerst willen wij de opleidingsraad complimenteren met het oppakken van dit belangrijke thema namelijk de psychologische vervolgopleidingen.

Naast het geven van advies voelen wij ook de behoefte een reactie te geven op het advies en de onderliggende rapporten.

Voor Mind is het grootste knelpunt dat de kwaliteit van zorg onder druk staat vanwege het feit dat er onvoldoende gekwalificeerde BIG psychologen werkzaam zijn in de Geestelijke Gezondheidszorg. Uit het NIVEL rapport “Stuwmeer van belangstellenden voor de opleiding tot GZ psycholoog” blijkt dat de omvang van het stuwmeer aan masterpsychologen 6.500 tot 10.000 bedraagt. Dit zijn voor ons schokkende getallen die naar de toekomst toe onhoudbaar zijn.

Wij sluiten ons aan bij een van de uitgangspunten van het rapport “Beroepenstructuur in de psychologische zorg”, namelijk dat het noodzakelijk is om een postmaster opleidingsniveau te hebben gevolgd voor het zelfstandig werken met cliënten en cliëntsystemen. Het streven is daarom om op termijn alle psychologen die deze werkzaamheden uitvoeren op postmasterniveau op te leiden en te registreren in de wet BIG. Hiermee wordt voorkomen dat masterpsychologen zonder begeleiding of verdere opleiding worden ingezet voor werkzaamheden, waar ze (nog) niet voor zijn toegerust. In uw rapport doet u het voorkomen alsof het enige probleem is dat masterpsychologen niet als regiebehandelaar kunnen werken. Wij vinden het uitgangspunt in het rapport Beroepenstructuur veel scherper en wenselijker. Wij adviseren u het uitgangspunt in deze van het rapport Beroepenstructuur over te nemen in uw adviesnotitie.

Wij zien in het huidige werkveld nog een probleem dat in uw hoofdnotitie relatief onbesproken blijft. In het beroepsprofiel GZ psycholoog (artikel 3 BIG) is opgenomen dat GZ psychologen vooral werkzaam zijn in settings variërend van enkelvoudig tot licht complexe problematiek. De artikel 14 opgeleide psychologen zijn met name werkzaam in de complexe S-GGZ. Dit uitgangspunt wordt ook bevestigd in het Landelijk Kwaliteitsstatuut. Onze waarneming is dat er in de S-GGZ relatief veel GZ psychologen werkzaam zijn, mede vanwege een tekort aan artikel 14 psychologen. Wij adviseren u dit uitgangspunt over te nemen in uw advies.

Een knelpunt dat onvoldoende benoemd wordt is ons inziens een falend systeem van capaciteitsraming en -planning. Zo is weliswaar vastgelegd dat het capaciteitsorgaan de toekomstige capaciteit aan professionals in de zorg onderzoekt en de daarvoor benodigde instroom in de opleidingen, en daarover rapporteert aan de zorgsector en de overheid. Dat heeft echter niet geleid tot voldoende gekwalificeerde professionals. Wat dan ook de oorzaak is, het is duidelijk dat de benodigde capaciteit aan psychologische professionals niet in overeenstemming is met het aantal aanwezige professionals. Om vergelijkbare problemen in de toekomst te voorkomen adviseren wij een advies op te nemen hoe dit proces in de toekomst georganiseerd en geborgd moet worden, zodanig dat er voldoende opgeleide professionals beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt.

Dat er een kloof is tussen wetenschap en praktijk herkent Mind ook. Te weinig onderzoek wordt geïnitieerd door de psychologische beroepsgroep. Kwaliteit van zorg is ook gebaat bij onderzoek vanuit een psychologische invalshoek.

Een ander knelpunt dat wij onvoldoende benoemd zien in uw adviesrapport zijn de tekortkomingen in de governance. Het rapport van het SIRM, "Governance GZ opleiding", laat zien dat er in de huidige governance een aantal zaken niet goed geregeld zijn. Er is soms sprake van vermenging tussen opleidingsinstellingen en opleidingsinstituten en ook is in sommige situaties de positie van hoofdopleiders niet wenselijk. In de governance dient er een duidelijke scheiding te zijn tussen uitvoering en opdrachtgeverschap. Een belangrijke vraag die zich bij ons aandient is wie er eindverantwoordelijk is voor het gehele proces van capaciteitsraming tot en met opleiden. Wij zijn van mening dat niet de hoofdopleiders de eindverantwoordelijkheid zouden moeten dragen. Een van uw uitgangspunten is dat we opleiden voor de samenleving en dat het derhalve geen middel voor de opleidende instelling is om het eigen personeelsbeleid in te vullen. Wij zijn van mening dat het leveren van ggz zorg een publieke taak is. Echter deze is wel belegd bij ggz instellingen en vrijgevestigde professionals en die moeten aanspreekbaar zijn op kwalitatief goede zorg. En voor het leveren van kwalitatief goede zorg heb je goed opgeleide professionals nodig. Dit is dan ook de reden dat wij ervoor zijn om instellingen (wellicht vertegenwoordigd door de Nederlandse GGZ) en ook beroepsverenigingen een sterke verantwoordelijkheid te geven in de nieuwe governance. Uw voorstel om een zogenaamde SPOO (Samenwerkingsverband Psychologie Opleiding en Onderwijs) verantwoordelijk te maken heeft dan ook niet onze voorkeur. Dit lijkt volgens ons te veel op het huidige besturingsmodel.

Mocht u behoefte hebben aan een nadere toelichting dan zijn wij gaarne bereid dit te doen. Tot slot willen wij u veel succes wensen met de uitwerken van het advies en het realiseren van de gewenste doelen.

Met vriendelijke groet,

Henk Mathijssen

voorzitter

☎ 06 51979991

📍 Vereniging plusminus
Stationsplein 125
3818 LE Amersfoort

☎ 033 303 2350

✉ voorzitter@plusminus.nl

🌐 www.plusminus.nl

Opleidingsraad
Mevrouw Prof.dr. S.M.D. Schoorl
Arthur van Schendelstraat 650
3511 MJ UTRECHT

Verzonden per email aan: opleidingsraad@fgzpt.nl

Geachte mevrouw Schoorl,

Hartelijk dank voor de notitie "Samen navigeren naar adaptieve psychologische vervolgopleidingen. Voor een leven lang bekwaam" en de gelegenheid die u ons biedt om hierop te reageren. Er is in de afgelopen anderhalf jaar veel werk verzet, onze waardering daarvoor. Via een afvaardiging vanuit een lidinstelling is VGN vertegenwoordigd geweest in het programma, bij de werkgroep Opleiding Jeugd- en andere sectoren (OJ&S) van de projectgroep V&I. Verder hebben wij de ontwikkelingen en denkrichtingen binnen het programma nauw op de voet gevolgd en bij een webinar, klankbordbijeenkomst en adviesraad input gegeven.

Als brancheorganisatie in de gehandicaptenzorg herkennen we de problematiek van tekorten aan gesubsidieerde opleidingsplaatsen en we delen graag onze visie bij de aangedragen bevindingen en vervolgstappen naar fase twee. We kunnen ons grotendeels vinden in de hoofdlijnen van het rapport, maar willen enkele kanttekeningen plaatsen. Ons inziens is er te weinig aandacht in de notitie voor de specifieke problematiek van organisaties in de gehandicaptenzorg en mensen met een verstandelijke beperking met bijkomende complexe problematiek.

Onze opmerkingen betreffen:

- Aansluiting master-GZ opleiding
- Bekwaam is bevoegd
- Geïntegreerde master (het 3+3 model)
- EVC-traject
- Centraal werkgeverschap

Aansluiting master-GZ opleiding

Wij zijn kritisch op de sterke GGZ-oriëntatie van het programma en aspecten van het voornemen de master- en GZ-opleiding nauwer te laten aansluiten. De waarde van de masteropleiding lijkt hierdoor af te nemen. Met name de zinsnede "Anderzijds wordt een substantieel deel van de zorg verleend door master-pedagogen en master-psychologen zonder volwaardige beroepsopleiding" raakt ons. Afgestudeerde master-pedagogen en master-psychologen worden in onze sector gezien als

DATUM
20 oktober 2021

KENMERK
B20211020ME

BETREFT
Consultatieronde notitie
APV

BIJLAGEN
-

CONTACT
Minie Eising

TELEFOON
06-13204837

E-MAIL
meising@vgn.nl

Bezoekadres
Oudlaan 4
3515 GA Utrecht

Postadres
Postbus 413
3500 AK Utrecht

T 030 273 93 00
E info@vgn.nl

vgn.nl

zelfstandige, vakbekwame en verantwoordelijke professionals. Er is behoefte aan master-opgeleiden met voldoende academische vaardigheden om bestaande hulpverlening vanuit een visie en mensbeeld om te kunnen zetten in handelingsadviezen. Dit is wat ons betreft onvoldoende meegenomen in het opstellen van de huidige adviezen.

Bekwaam is bevoegd

De uitspraak "BIG-lozen mogen geen zorg verlenen" is de doodsteek voor onze sector, zeker gezien de huidige arbeidsmarktontwikkelingen. Deze kijkrichting werkt tevens mee aan de opwaartse druk op het opleidingsdomein voor professionals in het sociaal domein, aan de kostenstijging van de totale gezondheidszorg. Daarnaast devalueert de term BIG-lozen de positie van de orthopedagoog/psycholoog in het sociaal domein.

Geïntegreerde master (het 3+3 model)

Onze branche heeft een sterke voorkeur om de GZ-opleiding logistiek te laten aansluiten op de masteropleiding waarbij minimaal een tussenperiode van 6 maanden wordt gehanteerd. De waarde van het opdoen van praktijkervaring wordt in de notitie ons inziens onderbelicht en onderschat. De veronderstelling dat mensen in een later stadium minder gemotiveerd zouden zijn om alsnog in te stromen in een vervolgopleiding onderschrijven wij niet en zien wij niet terug onze sector. Juist het opdoen van ervaring in een organisatie met zorgvisie met bijbehorende verwachtingen van inrichting van het beroep leidt tot zeer gemotiveerde GZ-studenten.

EVC traject

Het voorstel om via een EVC-traject master-psychologen verkort op te leiden tot GZ-psycholoog ondersteunen wij maar we hebben als sector er ook belang bij dat master-pedagogen toegelaten worden. Het biedt flexibiliteit in opleiden en biedt perspectief aan master-psychologen én master-pedagogen die nu in onze sector werkzaam zijn. We zijn voorstander om de EVC-procedure heel snel op te pakken en in te richten, dus niet op de lange termijn. Samen met het RINO dat zich hier al op richt. Wij denken dat het EVC-traject op korte termijn één van de oplossingen kan zijn om het stuwmeer en het ernstige tekort van GZ-psychologen in de verschillende sectoren tegen te gaan. Als voorwaarde willen we meegeven dat de genoemde pilotfase van de logistieke aansluiting en het EVC-traject aanvullend worden gefinancierd en niet ten koste gaan van het huidige aantal GZ-opleidingsplaatsen. En dat daarnaast het aantal beschikbare plaatsen voor GZ-psychologen ook toereikend en toegankelijk is voor master-psychologen en master-pedagogen in de gehandicaptenzorg.

Centraal werkgeverschap

Als brancheorganisatie VGN hebben wij goede ervaringen met SBOH, als landelijk werkgever voor de artsen in opleiding verstandelijk gehandicapten. De beschikbaarstelling van publieke middelen en hun transparante werkwijze heeft ook onze voorkeur voor de opleiding tot GZ-psycholoog.

Vanuit een landelijk perspectief worden de opleidingsplaatsen evenwichtig verdeeld en kan de behoefte aan toenemende zorgvragen binnen alle sectoren in kaart worden gebracht. Met het centraal werkgeverschap wordt voorkomen dat opleidingen verschillend worden beloond omdat ze nu onder diverse CAO's vallen. In het kader van gelijke behandeling, gelijke beloning is één CAO passender voor de GZ-opleiding.

Centraal werkgeverschap leidt tot vermindering van de administratieve belasting bij zorgorganisaties, zij kunnen zich richten op een goede inrichting van de praktijkopleiding, voldoende geschoolde praktijkopleiders en het superviseren van psychologen in opleiding.

Tot slot:

- Er wordt gesproken van commitment van alle partijen. Vanuit de VGN hebben we meerdere keren aangegeven dat de input vanuit de gehandicaptenzorg onvoldoende tot uiting komt in het rapport.
- Het belang van orthopedagogen en orthopedagoog generalisten voor onze sector en hoe deze zich verhouden tot de psychologische vervolgopleidingen komt nauwelijks aan bod, terwijl wij dit als sector niet los kunnen zien van elkaar.
- We missen de actiegerichtheid met betrekking tot het EVC traject.

We wensen jullie veel succes met het formuleren van het definitieve advies naar VWS en de werkzaamheden in fase 2 van het project.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Frank Bluminck', written over a light blue horizontal line.

Frank Bluminck
Directeur VGN

Fed. Gezondheidszorgpsychologen en Psychotherapeuten
t.a.v. de voorzitter Landelijke Opleidingsraad Psychologische
BIG-beroepen
Arthur van Schendelstraat 650
3511 MJ Utrecht

referentie 20210067/AR/FB/is/
contact Florian Bootsman
betreft "Samen navigeren naar adaptieve psychologische vervolgopleidingen: voor een leven lang bekwaam",

Utrecht, 22 oktober 2021

Geachte mevrouw Schoorl,

Met interesse hebben wij kennisgenomen van de hoofdnotitie "*Samen navigeren naar adaptieve psychologische vervolgopleidingen: voor een leven lang bekwaam*", zoals deze is opgeleverd door de Landelijke Opleidingsraad Psychologische BIG-beroepen (LOPB) van de Federatie Gezondheidszorgpsychologen en Psychotherapeuten (FGzPt). Graag maken wij van de gelegenheid gebruik te reageren op deze voorliggende notitie. Wij hebben hiertoe een uitvraag in onze achterban uitgevoerd en de binnengekomen reacties gebundeld en samengevat in deze brief.

In de eerste plaats onderschrijven wij de noodzaak voor meer postacademisch geschoolde beroepsbeoefenaars. In de jeugdzorgsector wordt een groot tekort aan orthopedagogen-generalist en GZ-psychologen ervaren. Er is een sterke behoefte aan deze breed inzetbare professionals, die toegerust zijn om met complexe problematiek om te gaan en tevens als supervisor op te treden. Het streven om meer GZ-opleidingsplekken te scheppen en mensen toe te leiden naar een BIG-registratie ondersteunen wij daarom ook van harte. Desalniettemin signaleren wij een aantal knelpunten die in de huidige notitie onderbelicht blijven en aandacht behoeven.

Tekorten aan (post)academisch opgeleid personeel

Een belangrijk aspect is dat het advies en het programma Adaptieve Psychologische Vervolgopleidingen (APV) erg op de ggz georiënteerd lijken te zijn. De belangen vanuit aanpalende sectoren zijn in onze ogen onvoldoende meegenomen in de ontwikkeling van de adviezen. Hoewel een vergroting van het aantal GZ-opgeleiden in de sector wenselijk is, leert de ervaring dat een deel van de GZ-psychologen die zijn opgeleid binnen de jeugdzorg de sector na voltooiing van de opleiding weer verlaten en uitstromen naar bijvoorbeeld de ggz. Daar komt bij dat de opleiding tot orthopedagoog-generalist, een eveneens BIG-geregistreerd beroep, momenteel niet bekostigd wordt. Een mogelijk gevolg hiervan is de beperkte instroom in de jeugdzorg van die professionals. Hierdoor hebben we in de sector te maken met een tekort aan postacademisch geschoold personeel. Ook wanneer er gekozen zou worden voor een geïntegreerde master-GZ-opleiding zouden we te maken kunnen krijgen met een relatief laag aantal GZ-psychologen. Die zullen namelijk, gezien de

meer op het verlenen van individuele zorg gerichte opleiding en hun interesse, eerder de ggz instromen. Hier komt bij dat wanneer de rol van de masterpsychologen gemarginaliseerd wordt er een grote kans is op een onderbezetting van überhaupt academisch geschoold personeel. Is dat wenselijk? De jeugdzorgsector moet aantrekkelijk zijn en blijven voor GZ-psychologen. In de notitie wordt daar onvoldoende rekening mee gehouden.

Rol en positie masterpsychologen

Over de rol en positie van de masterpsychologen willen wij het volgende opmerken, zoals wij dat al eerder hebben gedaan in de brief aan de Stuurgroep Beroepenstructuur Psychologische Zorg (d.d. 7 juli 2020).

De positie van de masterprofessionals in de jeugdhulp is, anders dan in de ggz het geval lijkt, minder omstreden. In de jeugdzorg werken veel masterpsychologen wier werkzaamheden als onmisbaar worden gezien. Professionals beschikken over een groot competentieniveau dat door middel van scholing goed wordt bijgehouden en zij worden als vakbekwame professionals zelfstandig ingezet, passend in een verantwoorde werktoedeling (de juiste professional op de juiste plek). Die professionals zijn veelal dan ook als zodanig geregistreerd bij het Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ).

Op basis van het huidige advies zal een (groot) deel van deze masterprofessionals niet meer betrokken worden in diagnostiek en behandeling; slechts een deel van hen zal worden toegeleid naar een BIG-registratie. Wat gebeurt er met die professionals die niet aanmerking komen of willen komen voor een toeleiding naar GZ-registratie? Wat betekent die ontheffing van behandeltaken voor de arbeidsmarktkrapte waar we nu al mee te maken hebben? Wij willen met klem benadrukken te kijken naar het belang van de masterpsychologen voor de sector en dit mee te nemen in de uitwerking van de denklijnen.

Minder ruimte voor verdieping en ervaring, grotere kans op halve trajecten

De voorgestelde, nauwere aansluiting tussen de master- en GZ-opleiding draagt een aantal risico's met zich mee. Er zijn heel wat net afgestudeerde gedragswetenschappers die nog niet zo goed weten met welke doelgroep ze willen gaan werken en in welke sector. Er zijn voorbeelden van mensen die na een jaar de organisatie verlaten om toch eerst iets anders te gaan doen op een andere werkplek of al direct na de opleiding op HBO-niveau gaan werken, bijvoorbeeld om meer werk- en levenservaring op te doen.

Door de GZ-opleiding naadloos te laten aansluiten op de master, is er minder ruimte voor deze professionals om te verkennen wat zij echt willen en om relevante ervaring op te doen en zich te kunnen verdiepen. Die zaken zijn echter wel belangrijk voordat mensen toegewijd en intrinsiek gemotiveerd een verbintenis aan kunnen gaan van een lange en degelijke opleiding binnen een organisatie. Doordat de aansluiting van de master- en GZ-opleiding strakker wordt bestaat er de angst dat er, gezien het hiervoor beschrevene, veel halve trajecten komen; mensen die de GZ-opleiding niet afmaken of het wel afmaken en vervolgens iets heel anders gaan doen omdat ze toch merken dat het niet echt hun droombaan is.

De verwachting is dat door goede selectieprocedures en aanpassingen van het masterprogramma dit niet helemaal vermeden zal kunnen worden.

Een getrappt werkveld is niet alleen wenselijk voor doorgroeimogelijkheden maar ook voor meer kennis, kunde en leermogelijkheden. Het advies vraagt van studenten om al vroeg in hun loopbaan verregaande beslissingen te moeten nemen over hun loopbaankeuzes. We vragen ons af of dit wenselijk is en of zij niet beter op een later moment in hun ontwikkeling ook nog kunnen kiezen, op basis van de kennis en ervaring die zij voor de GZ-opleiding opdoen. Een voorstel zou kunnen zijn om studenten na afronding van de masteropleiding een praktijkjaar te laten voltooien of bijvoorbeeld direct te laten starten met een basismodule cognitieve gedragstherapie en daarna aan de slag te

laten gaan als gedragswetenschapper met ruime werkbegeleiding en supervisie. Na één of twee jaar kan er dan een selectie voor de GZ-opleiding plaatsvinden, waarbij de professional voor onderdelen vrijgesteld wordt. Op deze manier worden mensen beter in staat gesteld zich te oriënteren, te verdiepen en kunnen ze meer ervaring opdoen die ze helpt bij het verdere vervolg van hun loopbaan. Daarnaast wordt voortijdige (kostbare) uitval voorkomen, evenals 'inflatie' van de GZ-titel. Om tegemoet te komen aan de toenemende complexere zorgvragen zou men ook kunnen kijken naar het aanpassen van de inhoud van de masteropleidingen op dat vlak, zodat enerzijds het verschil met de HBO-psychologen groter wordt en er passende professionele competenties ontstaan voor de veranderende vraag.

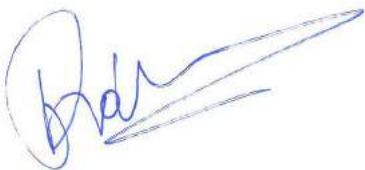
Betaalbaarheid van de zorg

Achter de wens om meer GZ-psychologen op te leiden komt onder meer de vraag weg wat dat doet met de kosten én betaalbaarheid van de zorg. Zelfs als een deel van die nieuw opgeleiden de sector ook weer verlaat. Daar waar de kosten voor de opleiding hoog zijn ontstaat een knelpunt voor zowel werkgevers als psychologen. Voor een organisatie met veel mastergeschoolden in dienst zou er een grote, parallelle, vraag om vervolg op de opleiding kunnen ontstaan. In hoeverre zullen organisaties daarin kunnen voorzien? Het gevolg kan zijn dat de kosten bij mastergeschoolden zelf terecht komen en het is de vraag of het voor de overgrote groep mogelijk is die te dragen. In het verlengde van deze ontwikkeling zal ook de betaalbaarheid van zorg een rol gaan spelen, wanneer de inzet van GZ-psychologen de standaard wordt. Hoe wordt deze zorg bekostigd vanuit bijvoorbeeld de gemeente? Er zullen veel additionele middelen nodig zijn om zowel de opleiding als de zorg zelf te kunnen bekostigen.

Gezien de bovenstaande aandachtspunten die wij hebben uitgelicht verdient het de aanbeveling kritisch te kijken naar de gevolgen die de beschreven plannen hebben voor de werkvelden waar ze op van toepassing zijn, in dit geval in het bijzonder de jeugdzorg. De voorziene tekorten aan hoogwaardig gekwalificeerd personeel, de arbeidsmarktkrapte, beperkte verdieping en ervaring van instromende professionals en de druk op de betaalbaarheid van de opleiding en zorg zijn alle belangrijke aspecten die aandacht behoeven in de uitwerking van de voorgestelde scenario's. Wij bevelen daarom ook met klem aan daar kritisch naar te kijken.

Uiteraard zijn wij bereid een en ander mondeling toe te lichten en gaan wij graag in gesprek.

Met vriendelijke groet,

drs. A.J. Rotering
bestuurslid Jeugdzorg Nederland

Nederlandse vereniging voor
groepsdynamica en groepspsychotherapie

NVGP
Maliebaan 87
3581 CG Utrecht
T. (030) 670 14 25
E. secretariaat@groepspsychotherapie.nl

Aan de Landelijke Opleidingsraad Psychologische BIG-beroepen
Per mail aan: opleidingsraad@fgzpt.nl.

Utrecht, 21 oktober 2021
MvL/1979

Geachte leden van de opleidingsraad,

De Nederlandse vereniging voor groepsdynamica en groepspsychotherapie (NVGP) heeft kennis genomen van de notitie *Samen navigeren naar adaptieve psychologische vervolgopleidingen* en de achterliggende stukken van het programma APV. Graag maken we gebruik van de mogelijkheid hierop te reageren.

Allereerst, om ons nader voor te stellen: De NVGP is een specialistische psychotherapievereniging die zich inzet voor alle vormen van groepsbehandeling en voor de toepassing van groepsdynamische principes in diverse contexten. We bieden erkende opleidingstrajecten tot Groepstherapeut-NVGP en tot Specialistisch Groepstherapeut-NVGP. Binnen de huidige GZ-opleiding wordt het vak *Werken met groepen/Groepsdynamica* bij diverse opleidingsinstellingen aangeboden door NVGP erkende opleiders. Zij brengen de deelnemers elementaire kennis en vaardigheden bij om groepsbehandelingen te kunnen verrichten en behandelteams te kunnen aansturen. Tevens wordt stilgestaan bij de eigen attitude binnen professionele samenwerkingsverbanden.

Als reactie op de stukken willen we eerst stilstaan bij het proces. Daarna zullen we ingaan op de deelnotities *Eerder Verworven Competenties* en *Didactische methoden*, in het bijzonder over de supervisie en de leertherapie.

Het proces

In korte tijd is heel veel werk verricht door de verschillende werkgroepen. De keerzijde daarvan was dat het niet gelukt is alle partijen gelijkwaardig en voldoende te horen en te informeren, en hen te vertegenwoordigen. Betrokkenen hadden onvoldoende overzicht over alle deelprojecten, waardoor sommige aspecten overbelicht en andere nog geheel onderbelicht zijn. Ons inziens is de notitie dan ook een eerste aanzet, veel punten moeten in een tweede fase in evenwichtig samengestelde werkgroepen uitgewerkt worden.

Concreet bepleiten wij dat groepsdynamica en het werken met groepen, als behandelaar én als leidinggevende, een evenwichtige plek zou krijgen in de verschillende deelprojecten.

Algemene opmerking over de inhoud

Samenhangend met het proces lijkt er een grote behoefte te zijn geweest om tot overeenstemming en eenduidigheid te komen, met een sterke gerichtheid op meetbaarheid en controle. We staan achter het beschrijven van competenties en competentiegericht opleiden, en ook staan we voor helderheid in (opleiders-) rollen en de kaders waarbinnen men werkt. Een hoge mate van controle van opleiders en opleidingen past echter niet bij de complexiteit van goed opleiden op postmaster niveau. Uiteraard moet het opleiden geëvalueerd worden, daarbij kunnen we uitgaan van de professionaliteit van opleiders en opleidingen. We vinden het van belang te waken voor een te strakke en eenzijdige lijn (van controle) als het gaat om opleiden voor de toekomst.

Aansluiting Master GZ

Dit plan zou ertoe moeten leiden dat psychologen die in ons vak opereren dat met een BIG titel doen. Het heeft alleen kans van slagen als het aantal opleidingsplekken drastisch wordt uitgebreid. En het vereist draagvlak en een intensieve samenwerking tussen universiteiten, de betrokken ministeries, de koepels en brancheverenigingen. We kunnen ons voorstellen dat dit project, geïnitieerd door de opleidingsraad, in een breder verband opgepakt gaat worden (vergelijkbaar met het project beroepenstructuur).

EVC

Het is de vraag of het voorgestelde EVC traject in voldoende mate bijdraagt aan de oplossing van het tekort aan GZ psychologen. In het voorstel wordt een aantal scenario's beschreven waarbij in scenario 2 en 4 master psychologen alleen indien zij een registratie van de VGc en NVRG hebben in aanmerking zouden kunnen komen voor een beoordeling op competenties. We vinden het onnavolgbaar waarom de (aspirant) leden van deze verenigingen wel, en de (aspirant) leden van de NVGP niet in aanmerking zouden komen. We stellen voor dat ook de opleiding tot groepstherapeut-NVGP, bestaande uit 30 uur theorie en 25 uur supervisie over groepsbehandeling, meegenomen kan worden in deze scenario's.

Didactische ontwikkeling en instrumenten

Supervisie

Ten aanzien van supervisie wordt gesteld dat deze ondergeschikt zou moeten zijn aan werkbegeleiding, zonder dat hierbij een inhoudelijke onderbouwing wordt gegeven. In onze visie zijn supervisors experts in hun vak en wat ons betreft niet ondergeschikt aan de werkbegeleiding. Supervisie heeft een aparte functie en belangrijke meerwaarde naast de werkbegeleiding. Het gaat niet (hoofdzakelijk) om onderwijs of instructie, maar ook om exploreren, ontdekken van de eigen stijl, herkennen en benoemen van verschillende perspectieven, beroepsidentiteit en ethiek. Supervisors psychotherapie hebben een opleiding en leersupervisie gevolgd, voor GZ opleidingen zou dit ook ontwikkeld kunnen worden. Voor supervisors is een aantal competentieprofielen ontwikkeld die in de supervisorencursussen gebruikt worden om hun kwaliteit te toetsen. Een belangrijke competentie van de supervisor is: het kunnen hanteren van de dualiteit tussen veiligheid enerzijds en toetsen en beoordelen anderzijds.

Leertherapie

De aanvullende competenties, waar leertherapie op gericht zou moeten zijn en die geformuleerd zijn in de achtergrondnotitie (interpersoonlijke/therapeutische vaardigheden, zelfzorg/self-doubt, ervarend leren), behoeven aanscherping en zullen verder uitgewerkt moeten worden. Leertherapie is een middel voor de opleiding om zich, in een veilige omgeving waarin niet ge-/beoordeeld wordt,

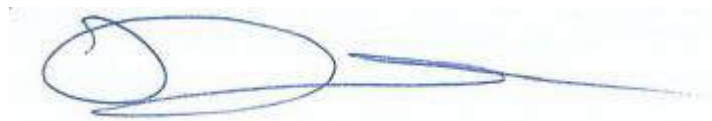
als therapeut te ontwikkelen. Met een externe rapportage, evaluatie en beoordeling wordt de vertrouwelijkheid geschaad die nu juist essentieel is voor de ontwikkeling naar innerlijke vrijheid. De NVGP acht het noodzakelijk hier een verdiepend gesprek over te voeren. Dat gesprek dient gevoerd te worden met en tussen vooraanstaande vertegenwoordigers uit het brede psychotherapeutische veld, die zowel over wetenschappelijke als over inhoudelijke expertise beschikken.

In de notitie wordt voorgesteld een wetenschappelijk onderzoek op te starten gericht op vergelijking van drie verschillende modaliteiten van leertherapie. Op basis van de uitgebreide internationale vakliteratuur over wetenschappelijk onderzoek naar personal therapy en personalised supervision betwijfelen we of een kleinschalig onderzoek in onze context heldere conclusies kan opleveren in de discussie die we voeren over de inrichting van onze opleiding en de plek van leertherapie hierin.

Breed opleiden

Tot slot: We ondersteunen de ontwikkeling om de opleiding zo breed mogelijk op te leiden. Wellicht ten overvloede willen wij ervoor pleiten dat aandacht voor individuele behandeling, eventueel vanuit een specifiek methodisch kader, gepaard gaat met het verwerven van kennis en kunde over het toepassen van deze methodieken in een groepssetting. Wij bepleiten dan ook dat een substantieel deel van de opleiding voorbehouden blijft voor het leren werken in en met groepen. Dit sluit bovendien aan bij de leerlijn leiderschap, waarbij kennis over groepsdynamica essentieel is.

Namens het bestuur van de NVGP,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized loop on the left and a long, thin horizontal stroke extending to the right.

M. Daemen, voorzitter

Utrecht, 26 oktober 2021

Geachte Opleidingsraad van de FGzPt,

Met grote belangstelling heeft de stuurgroep van de Koepel voor Effectieve Psychologische Behandelingen, de alliantie waarin de wetenschappelijke verenigingen VGcT (8500 leden), de VEN (Vereniging EMDR Nederland (5500 leden) en de VSt (Vereniging Schematherapie, 1500 leden) samenwerken, kennisgenomen van uw Hoofdnotitie ‘Samen navigeren naar adaptieve psychologische vervolgoopleidingen’ dat u op 10 september 2021 heeft gepubliceerd.

U vraagt aan betrokken partijen om een reactie voordat het als definitief advies naar de Minister van VWS gaat. Wij gaan graag op deze uitnodiging in. Onderstaande reactie is afkomstig van de VGcT en van de VSt. De VEN heeft al een eigen reactie aan u gestuurd.

Het is ook in ons belang (van de bij ons aangesloten leden en van de samenleving) dat er betere psychologische vervolgoopleidingen komen waardoor wachtlijsten in de GGz en andere sectoren waar psychologische zorg wordt geboden kunnen worden aangepakt en dat ook de andere doelstellingen worden bereikt die u in de preambule van uw notitie noemt. Wij ondersteunen deze doelstellingen en prijzen en ondersteunen de degelijke aanpak in het hele APV-programma.

Onze reactie concentreert zich op de tabel op bladzijde 13 van uw notitie waarin de aanpak van het zogenaamde stuwmeer wordt beschreven. Wij denken dat deze aanpak waarin vijf scenario's worden beschreven met behoud van doel en beoogde kwaliteit eenvoudiger/efficiënter kan door scenario 2 en 4 samen te voegen.

Onze toelichting hierop:

- Beide scenario's gaan uit van een registratie bij de VGcT (volledig lidmaatschap). Voor uw informatie: op 1 juli 2021 telden wij 609 leden met een academische vooropleiding en een afgeronde VGcT opleiding maar geen BIG registratie. Uit een eerder onderzoek is gebleken dat ongeveer de helft hiervan interesse heeft in een BIG registratie omdat ze met deze opleiding/registratie meer status hebben in de GZ (incl jeugd).

Onze argumentatie:

Ad 1: Gesuperviseerde praktijkervaring

1a) In scenario 2 wordt naast het VGcT lidmaatschap nog “5 jaar (90 uur) gesuperviseerde praktijkervaring” gevraagd. Wij vragen ons echter ernstig af of dit wel nodig is als aanvullende eis want die praktijkervaring zit al besloten in het volledige VGcT lidmaatschap. Ook in onze opleiding wordt immers om praktijkervaring gevraagd. Uit ons registratiereglement: *“Je bent tijdens de opleidingsperiode ten minste 2790 uur werkzaam (geweest) op het gebied van de (geestelijke) gezondheidszorg, waarvan je ten minste 1395 uur hebt besteed aan het uitvoeren van cognitief gedragstherapeutische behandelingen. Indien je opleiding langer duurt dan vijf jaar, dan geldt dat je in de laatste vijf jaar van je opleiding ten minste 2790 uur werkzaam moet zijn (geweest) op het gebied van de (geestelijke) gezondheidszorg, waarvan je ten minste 1395 uur hebt besteed aan het uitvoeren van cognitief gedragstherapeutische behandelingen”.*

1b) Hierbij merken we nog op dat deze praktijkervaring ook nodig is om zinvolle supervisies (75 -100 sessies) te kunnen krijgen.

1c) Daarnaast is voor herregistratie bij de VGct (eens per 5 jaar), dus voor de leden met een al eerder afgeronde opleiding, de gevraagde recente praktijkervaring afgedekt door: *“In je herregistratieperiode moet je ten minste 3120 uren gewerkt hebben op het gebied van de (geestelijke) gezondheidszorg, waarvan je ten minste 1560 uren besteed moet hebben aan het uitvoeren van cognitief gedragstherapeutisch behandelingen”.*

Zie het VGct Registratiereglement voor cgt'ers en supervisors voor een verdere uitwerking hiervan (www.vgct.nl).

Onze conclusie: Op zijn minst de behandel-supervisies in de gevraagde gesuperviseerde praktijkervaring zijn al afgedekt door het VGct lidmaatschap. Voor de diagnostieksupervisies hebben we een voorstel bij punt 2 en 3 van deze notitie.

Ad 2: Portfolio met bewijsstukken:

Verder vraagt u om een “portfolio aan bewijsstukken met GZ-competenties” die de kandidaat voor dit EVC-traject zou moeten aanleveren. Waar denkt u dan precies aan?

2a) Als VGct leden aantonen dat ze in de praktijk werkzaam zijn en niet alleen de opleiding tot VGct therapeut hebben gedaan (met werkervaring, zie boven) en ook aan onze herregistratie eisen voldoen (met werkervaring, zie boven) dan is dat toch voldoende toets op het praktijkgedeelte?

2b) En als ze ook aan onze “30 uur in vijf jaar” nascholings-eisen hebben voldaan (toets op cursorisch onderwijs) dan zouden VGct leden toch ook daarvoor (die 30 uur) een vrijstelling kunnen krijgen?

2c) Daarnaast zullen er VGct leden zijn (zeker de wat oudere leden, er zijn erbij van rond de 50 jaar) die in individuele gevallen ook nog beschikken over voldoende competenties op gebied van diagnostiek, professionaliteit, kennis van de Gezondheidszorg om voor meer onderwijsvrijstelling in aanmerking te komen.

Onze conclusie

Als u scenario 2 aldus zou aanpassen, dan praten we over een echte EVC-beoordeling en met het oog op het doel van deze operatie (stuwmeer aanpakken en zo efficiënt mogelijk snel meer GZ-psychologen op de arbeidsmarkt) over een efficiëntere aanpak en een flink aantal GZ-psychologen erbij die (met behoud van de beoogde kwaliteit) naast GZ-psycholoog ook nog eens cognitief gedragstherapeut VGct zijn (aanvullend competent) en daardoor in een nascholingsregime vallen.

Verder met de tabel:

Deze eisen leiden volgens uw notitie tot een vrijstelling voor de GZ-opleiding. Maar er moet nog wel 150 uur aanvullend cursorisch onderwijs worden gedaan. Als hier wordt bedoeld dat er aanvullend onderwijs gevolgd moet worden over testdiagnostiek/psychodiagnostiek, dan kunnen we ons daar voor de grotere groep mensen die het betreft (de VGct leden met afgeronde opleiding) iets bij voorstellen. Maar zaken als psychopathologie, wetenschap en kennis zitten al in onze vooropleidingseisen, in onze opleiding en ook in de verplichte na-en bijscholing (30 punten iedere vijf jaar) verpakt. Er zijn gepromoveerde mensen in deze groep van VGct-leden die zelf soms lesgeven op gebied van psychopathologie of psychodiagnostiek; die zou je toch niet opnieuw onderwijs willen laten volgen? Dat is duur, niet zinvol en frustrerend voor deze mensen. Zie hiervoor ons voorstel m.b.t. de EVC-beoordeling hierboven

Ons voorstel is dus om scenario 2 en 4 samen te voegen en meer EVC-maatwerk te leveren door:

- a) De generieke eis van 5 jaar gesuperviseerde relevante praktijkervaring te laten vallen. Maar zie ook punt c hieronder.
- b) De gevraagde portfolio verder te operationaliseren waardoor meer maatwerk geleverd wordt. Zijn er mensen bij die kunnen aantonen dat ze voldoende GZ-competenties beschikken, geef die mensen meer vrijstelling(en).

- c) De 150 uur cursus. Maak dat niet generiek maar meer specifiek op basis van stap b (hierboven). Als hiermee vooral cursus uren over psychodiagnostiek bedoeld wordt, vul dat dat aan met ook een aantal uren (30?) supervisie daar specifiek over.
 - d) In onze optiek kan hierdoor scenario 4 vervallen. Ben je volledig VGCT lid dan kan je een vrijstelling krijgen voor die zaken waarvoor je in je portfolio bewijsstukken kunt aanleveren. Die "half jaar vrijstelling" (eerder werd gesproken over 120 uur vrijstelling, dat is duidelijker) is dan niet meer nodig. Doordat er een scenario vervalt, wordt de hele aanpak van het stuwmeer overzichtelijker en efficiënter.
- Ons voorstel is verder om in scenario 5 het over uren te hebben en niet te spreken over "maximaal een half jaar", want wat wordt precies bedoeld met een half jaar? De vrijstelling in dit scenario voor de mensen die een CGT Basis cursus van 100 uur achter de rug hebben is 100 uur vrijstelling in de GZ-opleiding.

We horen graag uw reactie op dit voorstel. We zijn bereid en in staat op korte termijn met u hierover te overleggen. Onze contactpersonen zijn Aldert Seinen (bestuurslid Opleidingen en Registraties bij de VGCT) en Saskia Mulder, Teamleider Kennis en Opleiden op het VGCT bureau, beiden bereikbaar via s.mulder@vgct.nl.

Namens de stuurgroep van de Koepel voor Effectieve Psychologische Behandelingen

Met vriendelijke groet,
Vereniging voor Gedrags- en Cognitieve therapieën

Hubert van der Kleij
Directeur

T 030 2303 7 55
M 06 2044 1682
W www.vgct.nl

Utrecht, 9 september 2021

Beste heer / mevrouw,

In navolging van de 'conceptadvies notitie werkgroep EVC', die is besproken in het overleg met de werkgroep en de bestuursleden van de VEN op 17 juni jongstleden, ontvangt u dit schrijven met verduidelijking van de opleidingsroute tot EMDR Europe Practitioner.

Als toelatingsvoorwaarde tot een door de Vereniging EMDR Nederland (VEN) erkende **basistraining EMDR** worden de volgende eisen gesteld:

1. Opleiding: Universitaire masteropleiding tot psycholoog, pedagoog, geestelijk gezondheidskundige of arts, danwel opgeleid tot verpleegkundig specialist (MSc) met specialisatie GGZ in combinatie met artikel 14 BIG-registratie, aangevuld met één van de volgende kwalificaties: BIG-registratie als gezondheidszorgpsycholoog, psychotherapeut of psychiater, dan wel ten minste één jaar in opleiding zijnde tot één van deze registraties:

- registratie als Cognitief Gedragstherapeut VGcT® in opleiding (aspirant lid), of Cognitief Gedragstherapeut VGcT® (gewoon lid)
- registratie als systeemtherapeut (LID ST) bij de NVRG
- registratie als Seksuoloog NVVS
- registratie als Kinder- en Jeugdpsycholoog NIP, Orthopedagoog-Generalist NVO of Postmaster Orthopedagoog/ Psycholoog SKJ, dan wel tenminste een jaar in opleiding tot een van deze registraties of in geval van sprokkelroute voor SKJ registratie, minimaal 240 (50%) behaalde punten van de vereiste 480 voor de postmaster registratie SKJ
- of een opleiding die naar het oordeel van de registratiecommissie gelijkwaardig is aan deze kwalificaties

2. Werkervaring: Ten minste 16 uur per week werkzaam in de geestelijke gezondheidszorg of een naar het oordeel van de registratiecommissie daaraan gelijk te stellen setting, waarvan ten minste 12 uur in de patiëntenzorg, doelgroep volwassenen (bij deelname aan training volwassenen) of kinderen en jeugdigen (bij deelname training kind en jeugd).

De **basisopleiding** kent een stapsgewijze opbouw waarbij gebruik wordt gemaakt van theoretische inleidingen, live- en videodemonstraties, semi-plenaire oefeningen en gesuperviseerde praktijkoefeningen in tweetallen. De eerste twee dagen bestaan uit een inleiding tot de psychotraumatologie, PTSS-criteria DSM IV - DSM 5 en ICD-11. Voorts komt aan bod de theoretische vorming, geschiedenis van de EMDR-benadering, het mechanisme, het model en de methodologie en de 8 fasen van EMDR-therapie. De fasen komen vervolgens per stuk aan bod, van anamnese van de patiënt & voorbereiding, beoordeling & desensitisatie, de installatie, de bodyscan, afsluiting en de her evaluatie. Er wordt tijdens de training betrekkelijk veel met het aangeleerde materiaal geoefend. Dit oefenen gebeurt in groepen van ongeveer 12 deelnemers en altijd onder begeleiding en supervisie van ervaren klinici. Bij het oefenen wordt gebruik gemaakt van eigen, relatief

milde, nare ervaringen. Wellicht ten overvloede zij hier benadrukt dat het hierbij om oefening gaat en niet om therapie. Na de tweede dag oefenen de deelnemers met het geleerde materiaal in de praktijk en maken zij video-opnamen van behandelingen van hun patiënten. De derde en vierde dag staan grotendeels in het teken van tips, suggesties en feedback op de video's. Op de derde dag staan de flashforwards en de Mental Videocheck op de agenda, in conceptuele zin, qua evidentie en qua toepassing in engere en in bredere zin (bij specifieke problematieken).

Doelstelling: De basistraining heeft tot doel EMDR therapie te leren toepassen bij posttraumatische stressstoornis (PTSS) en andere traumagerelateerde stoornissen. De deelnemers wordt verzocht voor aanvang van de eerste bijeenkomst het cursusboek door te nemen. De geschatte studiebelasting bedraagt in totaal 62 uur (32 uur onderwijs en 30 uur zelfstudie/huiswerk).

Na de basistraining dient de cursist een supervisietraject te doorlopen aan de hand van de competenties die toegevoegd zijn als *bijlage 1*. Zoals u kunt lezen gaat het niet slechts om de toepassing van de EMDR (in die zin is het zeker niet slechts een techniek), ook om de diagnostiek, de indicatiestelling, het behandelplan, de doelen, en de uitvoering. Indien de supervisant dit traject behaalt kan de supervisant naar de vervoltraining.

De **vervoltraining**, het tweede gedeelte van de EMDR opleiding, is bedoeld om de cursist te leren complexe traumabehandelingen uit te voeren met behulp van EMDR therapie. Hierbij gaat het om cliënten die niet specifiek voldoen aan de diagnose enkelvoudige PTSS, maar symptomatologie vertonen die het gevolg is van ernstige of langdurige traumatisering, bijvoorbeeld in de (vroeg) jeugd. Hierin staat de casusconceptualisatie met de diverse zoekstrategieën centraal, *zie bijlage 2*. Het cognitief model van psychopathologie komt uitgebreid aan bod met de diverse evidence- en practice based behandelingen. Ook centraal staat hoe 'blocked processing' te herkennen en welke strategieën in te zetten. Het 'stabilisatie-debat' met onderliggend wetenschappelijk onderzoek komen aan bod. Daarnaast worden strategieën ter affectregulatie, C-PTSS, de diagnostiek en behandeling en onderliggend het wetenschappelijk onderzoek wordt besproken.

Na de tweede dag oefenen de deelnemers met het geleerde materiaal in de praktijk en maken zij video-opnamen van behandelingen van hun patiënten (uitvoeren zoekstrategieën, toepassing RDI en omgaan met blocked processing). De derde en vierde dag staan grotendeels in het teken van tips, suggesties en feedback op de video-opnamen door de deelnemers. Op de derde dag staat de C-PTSS op de agenda, in conceptuele zin, qua evidentie en qua toepassing in engere en in bredere zin.

Doelstelling van de vervolopleiding is nodig voor een volledig begrip van het therapeutisch gebruik van EMDR therapie en het verantwoord toepassen ervan in complexe situaties.

De deelnemers wordt gevraagd van te voren de onderstaande literatuur door te nemen. Handboek EMDR – A. de Jongh & E. ten Broeke (*nieuwste druk*) en het Praktijkboek EMDR – E. ten Broeke, A. de Jongh & H.J. Oppenheim (*nieuwste druk*).

Voorts is het mogelijk om de opleiding tot EMDR Europe Practitioner te doorlopen aan de hand van een competentiegestuurd supervisietraject (*zie bijlage 3*). EMDR Europe practitioner is een titel die in Europees verband wordt toegekend aan mensen van wie is vastgesteld dat zij in staat zijn EMDR therapie in alle facetten te beheersen. EMDR Europe

practitioners hebben een erkende EMDR basis- en vervolgraining gevolgd, ruime werkervaring, en door middel van supervisie aangetoond dat het geleerde op de juiste wijze in praktijk wordt gebracht.

Voor registratie als EMDR Europe practitioner gelden de volgende eisen:

1. Universitaire masteropleiding tot psycholoog, pedagoog, geestelijk gezondheidskundige of arts, danwel opgeleid tot verpleegkundig specialist (MSc), specialisatie GGZ in combinatie met artikel 14 BIG-registratie;
2. Een BIG-registratie als gezondheidszorgpsycholoog, psychotherapeut of psychiater; of een registratie als Cognitief Gedragstherapeut VGCt® (gewoon lid), systeemtherapeut (LID ST) bij de NVRG, Seksuoloog NVVS, Kinder- en Jeugdpsycholoog NIP, Orthopedagoog-Generalist NVO of Postmaster Orthopedagoog/Psycholoog SKJ;
3. Succesvolle afronding van de EMDR basistraining, de supervisie EMDR standaardprotocol, de EMDR vervolgraining en de supervisie EMDR Europe practitioner; ten minste 50 EMDR therapie sessies hebben gedaan met ten minste 25 patiënten van de gekozen leeftijdsgroep. In specifieke omstandigheden kan van dit aantal worden afgeweken, dit ter beoordeling aan de registratiecommissie;
4. Ten minste 16 uur per week werkzaam op het gebied van de GGZ (zoals gedefinieerd in de begrippenlijst) of een daaraan naar het oordeel van de registratiecommissie gelijk te stellen setting, waarvan ten minste 12 uur in de patiëntenzorg met de leeftijdsgroep van de gekozen differentiatie;
5. Door de VEN geaccrediteerde of anderszins door de VEN erkende bijscholing op het gebied van traumagerelateerde problematiek:
 - indien de registratie tot EMDR Europe practitioner wordt aangevraagd binnen twee jaar na afronding van de EMDR Vervolgraining: ten minste 12 uur, waarvan ten minste 6 uur betrekking heeft op EMDR therapie ("trauma smal");
 - indien de registratie tot EMDR Europe practitioner wordt aangevraagd langer dan twee jaar na afronding van de EMDR Vervolgraining: ten minste 24 uur, waarvan ten minste 12 uur betrekking heeft op EMDR therapie ("trauma smal"). De maximale geldigheid van een scholingsactiviteit is 6 jaar;
6. Overlegging van een actuele ondertekende Verklaring inzake tuchtrecht en opgelegde maatregelen.
7. Overlegging van een akkoordverklaring met de EMDR Europe Code of Ethics.

Tijdens het overleg werd het CAN-MEDS model benoemd. Hieronder ziet u de wijze waarop we per competentiegebied gekeken hebben naar de wijze waarop er in de EMDR-basisopleiding en vervolgopleiding aandacht wordt besteed aan het competentieprofiel GZ-Psycholoog (2019).

Competentiegebied 1 Psychologisch handelen De GZ-psycholoog zet wetenschappelijk gefundeerde psychologische en pedagogische kennis, specifieke vaardigheden en professionele attitudes in om te komen tot doelmatige diagnostiek, indicatiestelling en psychologische interventies.

- 1 De GZ-psycholoog betreft in het psychologisch handelen kennis van (ontwikkelings)psychopathologie, neuropsychologie, leer- en cognitieve theorieën, psychodynamische theorieën, experiëntiële theorieën, groepsdynamica en systeemtheorieën en basale kennis over psychofarmacologie.

De EMDR-opleidingen omvatten het evidence based werken, de multidisciplinaire richtlijnen, de vragenlijsten en het de (semi) gestructureerde interviews, onderbouwd op basis van de wetenschappelijke kennis, de wisselwerking tussen de verschillende aspecten, het formuleren van hypothesen over samenhang, het opstellen van de hulpvragen tot vraagstellingen en hypothesen, het stellen van een passende diagnose, de indicatiestelling, het opstellen van de casus conceptualisatie (met de cliënt), het opstellen van passende behandeldoelen en het methodisch correct uitvoeren van een behandeling.

- 2 Communicatie De GZ-psycholoog communiceert op heldere, transparante, effectieve en efficiënte wijze bij zijn psychologisch handelen. Het gaat daarbij om zowel verbale als non-verbale communicatie. Hij initieert en onderhoudt een constructieve dialoog met de cliënt en het cliëntsysteem. Hij draagt zorg voor een verantwoorde gezamenlijke besluitvorming

De EMDR-opleidingen omvatten de communicatie op bovenstaande wijze, de samenwerking (lees afstemming) met de cliënt alsook het komen tot een verantwoorde gezamenlijke besluitvorming.

- 3 Samenwerking De GZ-psycholoog kent de algemene structuur van de gezondheidszorg, de maatschappelijke dienstverlening en de eigen organisatie. Hij participeert in een netwerk van functionele samenwerkingsrelaties en maakt optimaal gebruik van beschikbare expertise.

Bovenstaand competentieprofiel staat in de bredere GZ-opleiding centraal. Uiteraard komt beschikbare expertise in Nederland aan bod. Daarnaast wordt de deelnemers gewezen op de mogelijkheid van deelname aan de SIG's binnen de VEN, de Special Interest Groups. Deelnemers aan deze SIG's hebben bundelen en dragen kennis en ervaring uit over een specifiek toepassingsgebieden van EMDR therapie. Een toepassingsgebied kan een stoornis/toestandsbeeld betreffen (bv autisme of eetstoornissen) maar kan ook de combinatie inhouden met andere therapievormen zoals schematherapie.

- 4 Kennis en wetenschap De GZ-psycholoog kenmerkt zich door zijn continue streven naar optimalisatie van zijn kennis en kunde in zijn vakgebied. De GZ-psycholoog kan de wetenschappelijke aspecten zoals verweven met de praktijk onderkennen en kritisch beschouwen. Hieronder valt het beoordelen van relevante informatiebronnen op hun relevantie voor het betreffende werkgebied. De GZ-psycholoog bevordert de deskundigheid van degenen die bij het werkterrein van de GZ-psycholoog zijn betrokken. Hij streeft naar het optimaliseren van zijn kennis en kunde.

Bovenstaand competentiegebied komt uitgebreid aan bod in de EMDR opleidingen.

- 5 Maatschappelijk handelen Het handelen binnen dit taakgebied omvat het afwegen van de belangen van de cliënt in relatie tot de belangen van andere hulpvragers en maatschappelijke belangen. Kern is het maatschappelijk verantwoord uitoefenen van het beroep. De GZ-psycholoog plaatst de klacht van de cliënt in diens maatschappelijke en culturele context en stemt zijn handelen hierop af. Naast de

maatschappelijke en culturele context zijn vele factoren van invloed op de zorg. Kennis van (beroeps)ethiek en wetgeving/juridische aspecten is tevens van belang.

Bovenstaand competentieprofiel staat in de bredere GZ-opleiding centraal. Uiteraard komt beschikbare expertise in Nederland aan bod. Daarnaast kunnen vragen hierover besproken worden op de video-terugkomdagen naar aanleiding van de ingebrachte casuïstiek door de deelnemers.

- 6 Organisatie De GZ-psycholoog neemt besluiten met betrekking tot het gebruik van of de inzet van middelen en medewerkers, het stellen van doelen en prioriteiten en het maken van beleid, en organiseert het werk met het oog op een balans tussen het beroepsmatig handelen en de behoefte aan verdere ontwikkeling van zichzelf, de cliënt en de organisatie

Bovenstaand competentiegebied komt uitgebreid aan bod in de EMDR opleidingen. Uit onderzoek blijkt EMDR een zeer kosteneffectieve therapie. Het beleid ten aanzien van de organisatie wordt tevens besproken. het nadenken over beleid ten aanzien van de organisatie komt aan bod,

- 7 Professionaliteit De GZ-psycholoog handelt en reflecteert op basis van wetenschappelijke kennis en verbindt daaraan consequenties voor de verbetering van zijn handelen (continu leerproces). De reflectie betreft zowel de contacten met de cliënt en collega's/andere disciplines, als zijn werk, taken en opleiding. De GZ-psycholoog kent de grenzen van de eigen competenties en handelt daarbinnen.

Het handelen binnen de eigen competenties komt aan bod onder meer in de basisopleiding.

Last but not least de relatie met de KBS-en. Zoals bekend spelen bij trauma – en stressorgerelateerde problematiek vaak co -morbide stoornissen een rol. Dat betekent dat ook hierin aandacht besteed dient te worden. Volgens de richtlijn bij comorbiditeit is het van belang om 'samen' te behandelen. Derhalve zal naast KBS 1 en 2, ook vaak sprake zijn van de overige problematieken beschreven in de KBS-en.

Samenvattend zijn wij van mening met bovenstaande onze zienswijze op het belang van het onderwijs over EMDR therapie in de GZ-opleiding. Met betrekking tot vrijstellingen in het kader van de APV: Het is het goed te beargumenteren dat voor EMDR Europe practitioners een aangepaste route kan worden vastgesteld voor de BIG registratie tot GZ psycholoog, voor zover zij dat nog niet zijn.

Met vriendelijke groet,

Namens het bestuur van de VEN,

Ytje van Pelt en Tilly Koolstra

>Retouradres Postbus 262 2260 AG Leidschendam

Opleidingsraad@fgzpt.nl

Betreft: Aanbevelingen Platform MEERGGZ op voorgenomen advies "Samen navigeren naar adaptieve psychologische vervolgopleidingen: voor een leven lang bekwaam"

Datum: 22 oktober 2021

Geachte leden van de opleidingsraad,

Allereerst dank voor de uitgebreide notitie en achtergronddocumenten, alsmede de gelegenheid om feedback te geven. Want aangezien wij eind 2020 in de krant van dit project vernamen, hebben wij ondanks meerdere pogingen van onze zijde tot op heden nauwelijks de ruimte hiervoor gevoeld en gekregen.

Eind vorig jaar vernamen wij in Trouw¹ voor het eerst van het advies 'Een vernieuwde structuur voor de academische beroepen in de psychologische zorg', opgesteld door een aantal beroepsverenigingen en de LVVP. In deze consultatieronde is dit advies hernoemd als "Samen navigeren naar adaptieve psychologische vervolgopleidingen: voor een leven lang bekwaam". We refereren hier verder in deze brief aan als 'het advies'. Destijds hebben wij hierop uitgebreid en rechtstreeks aan de minister gereageerd, wat uiteindelijk heeft geresulteerd dat MEERGGZ kon deelnemen in de adviesraad. Een mooi initiatief, maar daadwerkelijk feedback geven op de voorliggende documenten, bleek niet mogelijk door vergaderingen met soms meer deelnemers dan de videovergadering toeliet. Ook het volgen van diverse webinars met subgroepen van 30 minuten met meer dan 30 deelnemers, bleken niet echt geschikt voor het geven van inhoudelijke feedback en het uiten van onze zorgen, waaronder die over de financiële impact voor werkgevers, en daarmee een toename van zorgkosten voor de gehele GGZ.

Hoofdlijnenakkoord GGZ

In het Hoofdlijnenakkoord GGZ is het resultaat van het projectvoorstel geformuleerd als het ontwikkelen van een samenhangende, duurzame en transparante beroepenstructuur voor psychologische zorg waarin de juiste professional op de juiste plaats de juiste zorg verleent. Ook had het projectvoorstel tot doel om "meer helderheid over relevante, beschikbare beroepsbeoefenaren voor patiënten, verwijzers en professionals werkzaam binnen de psychologische en pedagogische zorg" te creëren.

Flexibele inzet van zorgverleners

Zoals minister van Ark in de brief aan de Tweede Kamer d.d. 27 oktober 2020 aangeeft, is het belangrijk om de flexibele inzet van zorgverleners op de arbeidsmarkt zo veel als mogelijk in stand te houden, zodat er voldoende hulpverleners voor de patiënten ter beschikking staan. Een belangrijke voorwaarde daarbij is, dat indien regulatie van deze inzet vanuit de Wet BIG omwille van de patiëntveiligheid strikt noodzakelijk is, de patiënt hierdoor wordt beschermd tegen ondeskundig en onzorgvuldig handelen. In het door u voorgelegde advies wordt uw conclusie aan de hand van dit criterium gezins onderbouwd. Volgens het advies zou enkel een beroep dat verankerd is in de Wet BIG zelfstandig patiënten moeten kunnen behandelen. Dit is vanuit kwaliteitsperspectief een gevaarlijke conclusie. Want bijvoorbeeld de gespecialiseerde, tweejarige 'diepte' opleiding tot cognitief gedragstherapeut is voor de behandeling van CMD, óók vanuit de richtlijnen geredeneerd, duidelijk een betere opleidingsgrondslag dan de generalistische opleiding 'in de breedte' tot GZ-psycholoog.

¹ Dagblad Trouw: *Strengere eisen aan psychologen moeten ggz-wachlijsten korter maken*, 26 oktober 2020

Kwaliteitssystemen in de GGZ

Het belangrijkste speerpunt van MEERGGZ is het objectiveren en transparant maken van kwaliteit van behandelen (effectiviteit, doelmatigheid, patiënttevredenheid) door aanbieders, aan de hand van goed georganiseerde kwaliteitssystemen. Dit, omdat daarmee ook objectief kan worden vastgesteld welke training, begeleiding en opleiding daadwerkelijk bijdraagt tot meer kwaliteit in de behandeling, en zo ook onder- en overbehandeling kan worden teruggedrongen. Een belangrijk uitgangspunt in het advies ligt in het niet meer werken met basis psychologen in de GGZ: de beledigende term "BIG-lozen" wordt daarbij gebruikt, terwijl dit om grote aantallen psychologen gaat die kwalitatief goed werk verrichten en nu weggezet dreigen te worden als zijnde onder de maat.

Impactanalyse

Wij zien nergens terug dat er een grondige impact analyse is gedaan, noch dat de rekenkamer is betrokken om door te rekenen wat de uitbannen van basispsychologen met het macro-kader GGZ budget zal doen. Een eenvoudige berekening leert dat er 20% verschil bestaat in salaris tussen basis psycholoog en GZ psycholoog. Een additionele structurele kostenstijging door zowel een toename van de directe kosten als een extra stijging voortvloeiend uit schaarste, heeft impact op het macro-kader en zou voorafgaand aan besluitvorming objectief vastgesteld dienen te worden zodat veldpartijen maar vooral ook de overheid zich bewust is van de financiële gevolgen. Wij zien dit in ieder geval niet als haalbaar gezien de pijnlijke discussie die dit jaar al gevoerd wordt nu het macro kader GGZ overschreden wordt door meer aanmeldingen.

Daarnaast zien wij in het veld dat de kwaliteit van zorg aantoonbaar goed is (gemeten met ROM klachten monitoring, welbevinden vragenlijst MHC-SF en klanttevredenheid CQi) in de constructie van de basis psycholoog als medebehandelaar onder regie van de GZ psycholoog. Kortom: er is geen enkele noodzaak om het beroep van de basispsycholoog uit te bannen.

Als de GGZ de weg van het advies inslaat zal dit de kwaliteit niet bevorderen en tegelijkertijd de schaarste in de hand werken. Dit zal de loonkosten opdrijven en er uiteindelijk toe leiden dat er gekeken wordt naar innovaties en de inzet van andersoortig personeel om de zorgkosten doelmatiger te maken. Kortom, een ontwikkeling die juist binnen de ambulante GGZ het afgelopen decennium is ingezet en nu, als gevolg van dit advies, mogelijk teniet wordt gedaan. De nog uit te voeren impactanalyse zal dan ook uitwijzen dat het uitsluiten van masterpsychologen niet alleen zal bijdragen aan een toename van de zorgkosten (van FWG schaal 60 naar FWG schaal 65), maar ook zal leiden tot langere wachttijden. Momenteel wordt het leeuwendeel van de behandeling van CMD patiënten uitgevoerd door Master psychologen. Als deze uitvoerende behandelaars worden geëlimineerd uit de sector ontstaat er een groot tekort aan behandelaars, waardoor de GGZ zal vastlopen.

Enkel beleidscontouren, geen concrete oplossingen

In het nu voorliggende advies zijn beleidscontouren en richtingen opgenomen, maar nog geen concrete oplossingen, anders dan EVC (al hoewel dit ook nog weinig concreet is). Het blijft ons inzien te veel hangen in mogelijkheden, waar wij in dit stadium een duidelijke richting hadden verwacht.

Zoals wij het advies lezen is de positie van de PLOG in de geïntegreerde variant nog een student. Studenten zijn niet declarabel en daarmee is dit model ons inziens onhaalbaar. Het mes van de extra kosten gaat dan aan twee kanten snijden: minder basispsychologen en in plaats daarvan niet declarabele studenten. Verder vindt MEERGGZ het van belang dat praktijkinstellingen een belangrijke rol blijven spelen in het opleiden, begeleiden en superviseren van PLOG's. Vanuit dit gedachtengoed zijn wij geen voorstander van het model waarin de regie geheel bij de universiteit komt te liggen en daarmee de GZ-opleiding veel minder een praktijkgerichte opleiding wordt. Het gevolg van opleiden door de Universiteiten zal daarnaast zijn dat er praktijkervaring gemist wordt, en een gevolg daarvan is dat mensen na de opleiding meer tijd nodig hebben tot ze als regiebehandelaar volwaardig inzetbaar zijn (t.o.v. opleiden in de praktijk). Ook dat maakt deze variant nog minder efficiënt.

MEERGGZ vraagt zich overigens af voor welk probleem we nu eigenlijk een oplossing zoeken. Immers, een tekort aan regiebehandelaars kan ook worden opgelost door binnen het huidige systeem meer op te leiden. En indien het probleem zit in de kwaliteit van de 'niet-BIG opleidingen' ligt wat MEERGGZ nog altijd de vraag op tafel uit welke objectieve informatie dit blijkt, want de objectieve informatie in de vorm van effectmetingen van behandelingen uitgevoerd door master psychologen (onder supervisie van GZ psychologen), waar wij in ruime mate over beschikken, ondersteunt deze hypothese allerminst.

Voortschrijdend inzicht

Echter, als dit blijkbaar een situatie van ten halve gedwaald zijn is waarbij de politieke wil en moed ontbreekt om te keren nu het nog kan, dan is MEERGGZ van mening dat het 4+2 model (logistieke variant) waarbij de tweejarige GZ opleiding geboden wordt na twee jaar relevante werkervaring, de minste nadelen met zich meebrengt. Kortom: de logistieke variant met indirecte aansluiting. Onze visie sluit overigens goed aan bij de door de P-opleiders ontwikkelde VENI variant. Ondanks dat deze variant al geruime tijd op tafel ligt, en er veel goede argumenten zijn om voor deze variant te kiezen, kunnen wij die in uw rapport niet teruglezen. Mogelijk past deze variant niet in uw opdracht, maar dat is geen steekhoudend argument. Niets staat u en het veld in de weg om op basis van voortschrijdend inzicht de keuze te maken voor deze variant en de opdrachtgever (dat zijn overigens de overheid en gezamenlijke veldpartijen waar MEERGGZ ook deel van uit maakt) te verzoeken om de opdracht te verruimen teneinde daarmee een betere oplossing te kunnen kiezen.

Naast de definitieve keuze voor de logistieke inrichting van de opleiding en de wijze van aansluiten, kijken wij uit naar de mogelijkheden van EVC in het rapport en zien uit naar een concretisering op dit gebied. Het lijkt ons zaak om hier op korte termijn werk van te maken: in het veld is een groot aantal basispsychologen met relevante werkervaring en aanvullende opleidingen, die heel graag een (verkorte) opleiding tot GZ-psycholoog zouden volgen. En hiermee is de sector ook geholpen: we zitten immers klem tussen de nood aan meer regiebehandelaren om de wachtlijsten op te lossen en het beperkt aantal gesubsidieerde plekken. Onze aanbeveling is dan ook om EVC tot een apart speerpunt van het advies te maken met een concreet actieplan voor de korte termijn.

Hoogachtend,

Namens Platform MEERGGZ,

Leon de Jong

i.o.